Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

GÖTEBORGS·UNIVERSITETS·BIBLIOTEK

Allmänna Sektionen

Polygr.
Sv.

ALBERT HALLBERGS
DONATION
TILL
GÖTEBORGS
STADSBIBLIOTEK
1937

SVENSKA FÖREFINNINGS
SAMLADE SKRIFTER

SAMLADE SKRIFTER

AF

OSCAR LEVERTIN

ANDRA DELEN

DIKTER
(TREDJE SAMLINGEN)

SISTA DIKTER

KUNG SALOMO OCH MOROLF

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

DIKTER

TREDJE SAMLINGEN

AF

OSCAR LEVERTIN

ANDRA UPPLAGAN

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1907

Moderspråket.

Sagoförtäljerska, när jag var barn
drömmens ande du väckte,
Fantasos' tömmar af purpurgarn
gossen vid elden räckte,
visor sjöng från min moders mun,
tanke gaf leken vid bordet.
Också för mig från begynnelsens stund
skapades världen af ordet.

Följeslagerska vardt du mig sen,
hur sig än vände mitt roder.
Mer för mitt hjärta än någon vän,
närmre än fader och moder,
närmre än bruden tryckt mot mitt bröst
ständigt var du mitt sinne,
bikterska, trösterska, du hvilkens röst
diktade rastlöst därinne.

Reskamrat, du i fjärran land
under främmande himmel

log mot min längtan, tryckte min hand,
ledsven i Babylons vimmel.
Ensamhetssorgen som David du
sjöng från min själ med din stämma —
Var du mitt sällskap, endast du,
hjärtat kände sig hemma.

Så har du följt mig från barndomens dar
växlande skepnad med åren.
Innerst dock alltid densamma du var,
blifver väl också till båren,
drömmerska, älskande tankens stål,
men i din tonvärld fången,
svärmande svenska modersmål
med ditt kvällsus i sången.

Dig jag tjänar som tacksam son,
allt hvad jag äger du skänkte.
Smedens konst är ju eldens lån.
Allt jag drömde och tänkte
kommer från dig, som jag dyrka skall,
tills mer ej lifstråden spinnes.
Bönhör mig, så när läppen är kall
man i ditt tempel mig minnes.

*

Moderspråk, du trädets sus,
städse nytt och oändligt,

annat i morgon än aftonljus,
men dock ett och beständigt.
Tusende bladen från topp och till fot
kan till en kör du kalla,
låta dem känna, att samma rot
fostrar och bärer dem alla.

Folkets lefvande andedräkt,
het af hopp och af strider,
arfked bindande släkt vid släkt
ända mot bortersta tider.
Alla stora hjärtan i dig
klappa, än när de domnat.
Lyssna: och ekot mångdubblar sig
ändlöst från tider, som somnat.

Landets ungdomsbrunn med våg
speglande dåd och dygder,
vinterlynne och sommarhåg
rundt öfver Sverges bygder!
Hemlighetsfulla nafvelsträng
djupt emot jordens sköte,
sång vid vaggan samt vid den säng,
där oss döden stämt möte.

Guldtråd, på hvilken vi våra lif
träda med skiftande dagar,

ring, som fäster oss vän och vif,
tolk för stjärnor och lagar!
Högsta tankar, dyraste namn,
drömmen skimrande skärast —
moderspråk, du bär i din famn
allt oss i världen är kärast.

I.

Folket i Nifelhem.

Sällsamt folk bor i Nifelhem,
mjältsjuka männer och kvinnor,
tjäna längtan som tärer dem
troget som präst- och prästinnor.
Alla samma slags sådd de så,
alla de saknad skörda,
och som ej vägen var tung nog att gå,
lägga de sten på börda.
Året rundt ha de vinter och köld,
snö att vulkaner kyla,
men med frostens och isens sköld
ändock de sinnet skyla.
Skymningen är deras rätta tid,
hågkomst och afskedstimman,
då deras dröm susar vemodsblid.
Först med den bleknande strimman
dag och sol, som sjunka och gå,
blifva dem riktigt kära.
Nyckfulla lyckan de aldrig förstå
då hennes fackla är nära.
Lifvets mening läsa de bäst
i den falnande askan.

Glädjen krusas som motvillig gäst,
mutas med guldet i flaskan.
Sinnets fröjd är en drifhusväxt,
vissnar som blomma i kruka.
Blodets språk blir en bibeltext,
lust kallas synd eller sjuka.
Kärlek är ej befrielsens sång,
men ett svårmod gemensamt.
Stolta och blyga på samma gång
bära det bästa de ensamt.
Alla de drömt om en högsta lott,
men sig dock nöja med niter.
Äfven på samma örongott
hjärtana bli eremiter.
Gömma bak lås sina kostbara ting,
nycklarna själfva tappa —
fattiga gå med en kungaring
dold under hvardagens kappa,
sitta vid samma bord och se
ljusen långsamt förbrinna,
ständigt mer främmadt och fruset le,
aldrig försoningen hinna!
Mognad visdom och sträfsamt lif
vira ej krans kring håren,
hvassare blott som en slipad knif
viljan varder med åren.
Hårdare ord och hårdare drag,
strängare själfplågarrisen,
men med vilda och brusande slag
känslan än slår under isen.
Kärfva och mörka i åldern de stå,
stormslitna furornas likar,

brottas och blöda än gamla och grå
tills deras kistor man spikar.
Så de myllas i frostkall jord.
Tungt döljer snötäcket spåren.
Alla osagda kärleksord
gräset först hviskar i våren,
när i suset kring tysta hem
ändtligt blir sång deras trängtan —
sången om folket i Nifelhem
med sin begrafda längtan.

Domar.

Domar, konung, en dag på jakt
skildes från hund och följe.
Sträf strök nordan i bergig trakt,
soln gick i skyarnas hölje.
Konungen skred från krön till krön
långt från stugor och logar.
Doft som stormslagna hafvets dön
sus steg från skymmande skogar.

Domar såg efter slottets torn,
dock försvunnen var borgen.
Domar blåste i jägarhorn,
men vardt ensam med sorgen.
Bergsvind brusade, kvällen led.
Hjärtat blef dödt och förfruset.
Kungen på berget lade sig ned,
slumrade in vid suset.

Men då han somnat hörde han klart
skall af hundar och männer.

»Domar, konung, natt faller snart,
hör dina letande vänner!
Herre, hvar är du? För hornet till mund!
Hjälp oss, som söka i bäfvan!»
Domar lyssnade, log i sin blund,
vidare sof så i skrefvan.

Hirdmän och präster drogo då hän
sökte med sejd och med böner:
»Fader, med blot öfver offersten
åkalla dig dina söner.
Vänd till ditt välde. Tempel och tron
vänta på drotten — öde.»
Domar hörde harpornas ton,
men han låg tyst som de döde.

Sist steg hans drottning ur slottets hall
bärande sonen på armen.
Svart höljde rifna hårets svall
silfversöljan på barmen.
»Domar, jag fryser vid bord och i bädd,
ögonen stirra af vaka.
Gossen kvider — min svepduk blir redd
om du ej vänder tillbaka.»

Domar hörde maka och son,
folket, som bönföll i kvällen.
Men som med dödens tysta hån
bättre blott sof han mot hällen.

Tanken flydde lik frigjord ström
långt från de klagande alla.
Leende hviskade han i sin dröm
främlingsordena kalla:

»Den som känner hunger och törst,
om han vill lefva, spörjen!
Alltså blef eder klagan störst,
när som för sent I sörjen.
Sparen gråten för tempel och torg,
skänk den dagarnas dårar.
Sörjen likars och lefvandes sorg —
mig röra ej edra tårar.

Drottningen glömmer hos kammarsven
skilsmässotimmens sveda.
Folket får gudar och kungar igen,
son min får lycka och leda.
Men jag vill sofva i tidernas tid,
borthängdt svärd under ärgen,
sofva och finna allt djupare frid,
djupare allt in i bergen.»

Gammal svensk Julkantat.

DE BETTLANDE SCHOLEPILTARNE SJUNGA:

Vandrande scholares
efter gåfvor gå,
evigheten spares
hvarje skärf de få.
Julens klockor klara
ringa genom byn.
Snart den underbara
stjärnan står i skyn.

Myrorna från stacken
draga efter strå,
så från scholebacken
draga vi också.
Sparfven man i garnen
för med gillerstång,
arma scholebarnen
gillra med sin sång:

Glädjens kväll till möte
oss nu skrider stilla.

Jungfruns modersköte
föder nu den lilla
gossen så beundransvärd,
helt och hållet älskansvärd
i sin mänsklighet;
alldeles förundransvärd,
outsägligt dyrkansvärd
i gudomlighet.

*

De herdarne förde fåren i bet,
i markerna vallade hjorden,
då sågo de ängelens lysande fjät
och hörde de himmelska orden:
Ej Herren gat längre lida
all världenes uselhet
och höra hur folkena kvida
i ängslan och syndfullhet,
ty sände sin son han som frälsningsman
för alla de suckande fångar,
till hufvud- och höfvitsman
för allt som på jorden gångar.

Så jubla, du härliga Musica
med höga och gyllene strängar,
och klingen skalmeja och cithara
kring Kanans grönskande ängar.
Nu blommar den roten Jesse!
Nu frälsningens vin slås i!
Så förkunnade ängeln för desse
de lyssnande herdar thri.

Och de gingo i natten med staf i hand
bland klingande harpor och röster
mot dagningens blånande band,
mot morgonstjärnan i öster.

RECTOR CANTUS SJUNGER:

Gamle sjungaren Rising
bettlar hos Pehr och Påfvel,
sjunger för salt och sofvel,
trasig och på förfall,
vandrar med scholepiltar
upp och ner genom dimman.
Isig är skymningstimman,
snön faller hvit och kall.

Husmor somnat från väfven,
hvilar i mullen stilla,
dottern för nöd blef frilla,
höken så sparfven tar.
Gossen med breda skuldran
aldrig får sista kyssen,
pinas långt bort hos ryssen,
fånge hos grym tartar.

Nöd sitter grå vid ugnen,
rörer med visp i gröten,
sorg gifver språk och möten,
reder min lägerstad.

Lömskt under svarta hucklet
mörkret stirrar mot sängen,
dörren på gissna hängen
hviner som vind i blad.

Hjärtat bultar och bultar.
Doft ur dess trånga kamrar
byggarn jag hör som hamrar
brädet till dödens båt.
Visare, du skall stanna,
stanna de tunga loden.
Stillas skall sjuka bloden,
släckas all nöd och gråt.

Gamle sjungaren Rising
intet till fröjd blef gifvet,
tigger för kära lifvet
stapplande grå och matt.
Jul göre händerna öppna,
jul göre hjärtana vida,
Frälsarn för dem, som lida,
föddes i denna natt.

SCHOLEPILTARNE SJUNGA:

När tre konungar fått sig sitt ärliga rus
och helgen blir afblåst af Knut,
när juloset dunstat från hem och hus,
då är ferietiden slut.

Till klassen på kyndelsmässodag
scholaren går med donaten.
Och mensa och Herrans heliga lag
bli öfliga hvardagsmaten.

Men fastan kommer med fetvägg och ris
till fägnad för strupe och skinn,
och marsblomman ringer på vanligt vis
i snöklockan våren in.
Och bäst som det är kommer påsk med ägg.
Ur tö lyser Majus väder,
och fransen på sälg och ångan från hägg
oss draga från bok och kateder.

Hur furan susar och göken gal!
Ur björkarne tappa vi safven.
För lögning blifver då annat val
än heta badstun och lafven.
Oss skogssjön bjuder sin svala våg,
och tallstrunt får man hos grannes.
I grönskan vildblommors brokiga tåg
sig samlar till Sankt Johannes.

O sommar, du som en söndag lång
och varm som en moders bröst,
hvad du slösar på bär och på fågelsång,
hur du dukar och brygger för höst!
Och kornet mognar och äpplet blir rödt,
i kryddlandet vissnar salvia.

Från Bertilsmässan, då rosorna dött,
vi se mot advent och Lucia.

Så går scholarns kalendarium
från jul och på nytt till jul.
Han nalkas det höga gymnasium,
medan sakta vrids tidens hjul.
Du Krist, som i tempel redan som barn
rabbiner och lärda gaf läxa,
beskärma i nåd dina scholebarn
och låt oss i visdom växa.

Vandrande scholares,
efter gåfvor gå,
evigheten spares
hvarje skärf de få.
Genom rimfrost glöda
julens tusen ljus,
öfver bräddar flöda
kannor, stop och krus.

Långt från kupan söka
bina honungsaft,
så ock vi försöka
samla scholan kraft.
Fåglarne i garnen
fångar man med lim,
arma scholebarnen
blott ha sång och rim.

Bellisent.

Bleknadt gammalt pränt
läser jag i drömmen —
drottning Bellisent
styr med gyllne tömmen
djupt till skogs sitt sto.
Öfver gula gärden
tyst står höstens ro.
Tung går sista färden
hän mot sommarns bo.

Ej med dyra namn
mötte henne sångarn,
bjöd ej utbredd famn
när hon gled från gångarn.
Dystert väntad gäst,
själf hon fick med grimman
binda fast sin häst —
det var afskedstimman,
falnad deras fest.

Skyggt hon tog hans hand,
täljde bådas talan:
— Till Egypti land
rest är redan svalan,
men hvart resa vi?
Tvenne fåglar kunna
fly och sälla bli,
men för oss förbrunna
flarn är allt förbi.

Barr och blad blåst ned.
Svart i skog står stammen.
Lyckan vissnat med,
kvar är endast skammen.
Jag kan bjuda gråt,
du kan bjuda döden.
Intet styggt förlåt!
Aska blott på glöden.
Må vi skiljas åt.

Skugga var jag förr,
skugga blir jag åter,
läser lifvets dörr.
Somna in jag låter
hopp och harposträng,
väntar vintertiden
som en frostbränd äng. —
Kungen, vänd från striden,
dela skall min säng.

Ack, min vän. På allt
lurar afskedsstunden.
Hvarje blod blir kallt,
hvarje bölja bunden —
Hand skall bort ur hand,
alla famntag brista.
Vara hop ett grand,
sedan mötet mista,
sörja och bli sand.

Bleknadt gammalt pränt
läser jag i drömmen —
drottning Bellisent
styr med gyllne tömmen
hemåt till sitt slott.
Svaga hofslag eka.
Snart ock de förgått.
Bilderna bli bleka
och mitt öga vått.

Bröllopet i Kana.

Den hvita loggian smyckad stod med grönt,
och silfverklart bland myrten klang cymbalen.
På purpurtrådad duk brann drufvan skönt
i bägarne med hvälfda pärlmorskalen,
och blodröd, yppig i sin söta lukt,
mot skålen låg granatträts bröllopsfrukt.

På tronen under sammetshimmeln satt
helt högtidsyrt det unga bröllopsparet.
Hon lutade sin hvita tinning matt
emot sin brudgums bröst, och kopparkaret
sin rökelse kring deras smekning göt.
I tårad lycka ögonen hon slöt.

Och rundt kring bordet, rusiga af vin,
af guldtygs fras och glans af ädla smycken,
med sorl af svärmande och vilda bin
än gästerna gällt glammade vid drycken.
Men ensamt stum i festens fackelsken
satt vid sin moders sida galilén.

Hur hvit och smal var redan nu hans kind!
Hur främmande de tunna, tärda dragen.
Och blicken borta, tom som på en blind,
som mot sitt mörker ser och ej mot dagen.
Och, som en sofvande djupt ur sin natt
hör hafvets sus, förnam han sorl och skratt.

»Hur sällsamt, moder,» sade han till sist,
»att som de andra sitta här vid bordet,
och höra surret som man hör en tvist,
till hvilken ren man äger lösningsordet,
att skåda världen som en uttydd dröm
och ensam loda djupet af dess ström.

I bröllopsyra, ack, mer dunkelt språk
än I förstån, ha skrattena och sången.
En fråga ropar i hvar gigas stråk,
och hvem har gåtan grundat ut, som fången
i bröllopsbägarns botten sig har gömt?
Hvem vet om sällhet eller kval han tömt?

Hvar blomma och hvart blad på lifvets träd
ej sluta vill att spira och att sträfva.
Men dold går safven djupt bak barkens ved,
som låter blad och blomma dö och lefva.
Er fröjd, ert kval är endast sorl och skum
från källan i ett tilläst helgerum.

Hvad jag är ensam, moder, som allen
kan jämte alla ord all tystnad höra,
som dunkla skriftens mening tolkat ren
och klar som barnsång hör den i mitt öra.
Hvad jag är ensam, som allena vet
min egen och de andras hemlighet.

Du ser på mig och sträcker ut din hand.
O, att jag finge fatta den och blunda!
Men hvad vet du om mig och om den brand,
som valt mig ut till sårena som stunda?
Se, evighetens smärta i mitt bröst
till mognad trår som fikonet i höst.»

Alexander under Solens och Månens Träd.

Solens och månens talande träd
tälja tider och öden,
växa ur guldsand på brandgul hed
långt bortom Euphrats flöden.
Hvarför du aldrig når Babylon,
slutet på sagornas väfnad,
där får du höra, Philippos' son,
sista kvälln af din lefnad.

Skum genom skyar af glödande grus
milslång går skugglösa leden.
Plötsligt dock hörer du sällsamt sus,
varsnar de heliga träden.
Ett synes solens brinnande klot
högt i sin spira bära,
medan i kronan på det midt emot
hänger Persephones skära.

Solens träd har grenar af guld,
samman som strängar de tona,

lyran af klingande namn är full.
Sång i solträdets krona
allt är som händt under sfärernas lopp,
gudars och mänskors bedrifter,
som om samfälld kör stege opp
ur alla hjältars grifter.

Månens träd har i prasslande blad
sus från asfodelosängen.
Skvalpet från Acherons färjestad
suckar i silfrade strängen:
brustna ringar och brutna spjut,
vin gjutet sakta i lågan,
glömskans skuggsång, som allt plånar ut,
larmet, lusten och plågan.

Då, Alexander, ner af din häst
stiger du blek för att lyssna.
Som vid ett åskslag en rusigs fest
allt i ditt bröst vill tystna.
Hjärtats heta rop stanna af,
stelnad i blodet blir strömmen,
som om du sof i din egen graf,
hörande världen i drömmen.

Under solträdets grenar du står
länge med hufvudet lutadt,
hörer i suset redan de år,
som du med seger slutat.

Svärdet ur skidan drager du fram,
pröfvar eggen mot skinnet,
hänger klingan mot trädets stam
till ett offer åt minnet.

Men under månträdet hjälmens band
löser du stilla från kinden,
sätter dig ned med hjälmen i hand,
håret fladdrar för vinden.
Kvalm blott tycks dagen med kamp och tal.
Här vill i kvällen du stanna.
Lätt är luften och dagg faller sval
öfver din bleknande panna.

Guldlyran slutar i solträdets topp
kvädet om bragden och äran,
blank lik lien för sköfladt hopp
står öfver månträdet skäran.
Törsten är släckt, o Philippos' son,
blekta bilderna bjärta —
långt längre bort än Babylon
bärer natten ditt hjärta.

Konungens Älskade.

Jag är en konungs älskade,
dö skall jag ung.
Mig skymningen gör seende.
Kvällen är tung.

Ljusen fladdra. Stelnadt lysa
hvita pärlor kring min arm.
Det är tårar, som förfrysa,
fast min kropp är hvit och varm.

Den för hvilken ödmjukt alla
böja sina knän har jag
sett på knä framför mig falla,
ängsladt bedjande och svag.
Purpurn, röd som soln och blodet,
lyckans boning, hemligt redd,
högt och svindlande för modet,
rikens öden i min bädd,
hvad kan mer du vilja, hjärta
med ditt hungriga begär?
Vet ej, men i sagobjärta
glansen mask min själ förtär.

Pendeln svänger, giftet suger.
Sömn skänks ej på länge än.
Spegelbild, som aldrig ljuger,
kom och säg mig sanningen!
Blick i blick vill finna speglad
botten själf af hjärtats brunn,
tyda gåtan, som förseglad
bor på blek och sluten mun.
Du, hvars röst jag hör i raset
som en underjordisk älf,
andra jag, träd fram i glaset,
dystra syster till mig själf.

Mina ögon, hur de brinna
blekt som stjärnor i en sjö —
drottning, men ock tiggarkvinna,
törst att dricka och att dö.
Mun, som städs den söta drufvan
bjuda skall och jollra sång!
Ack, hur trött på kuttret dufvan
längtar att bli hök en gång.
Händer, ack hur trånadsbleka,
att få såra och få slå —!
å, — hur trötta på att smeka
äro edra ådror blå!

Syster, blodröd är den ränning,
som du åtrår till din duk.
Död i prägeln bär den penning,
som du tigger, svårmodssjuk.

Säg, hur blef så kvalmig drycken,
att du giftet blott begär,
dräkt så sölad, att i stycken
du med knif dess guldtyg skär?
Ej du svarar, blott försvinner.
Hög i mörkret bort du gick.
Men som kol för gnistan brinner,
brinner hjärtat för din blick.

Hvad natten kännes kväfvande,
ringen är tung.
Jag är en konungs älskade,
dö vill jag ung.

Junkerns Historia.

I.

Junkern drager bort.

Du ungdomens sol, som mitt lif förgyllt,
lik din stråle skimrar min värja.
Ack, innan jag mandomens järnår fyllt,
hur rik blir den skörd jag skall bärga!
Den yraste hingst jag har i mitt stall.
Till hvar jungfrubur dörren gläntar.
Det är tusen spratt och i sista fall
har hos grannen jag fästmö, som väntar.

Min barndoms blondaste kärlek, sitt
och väf din himmelsblå härfva!
När jag hunnit öfver min lefnads midt,
du kanske får resten ärfva.
Af längtans måndrömmar nätet väf
och sucka tills hvit blir kinden,
men än vill jag jaga med koppel och dref
och vildhafren så för vinden.

Vårt första fruktträd sprang nyss i blom.
O hjärta, brist ej af lycka!
Välsignade lif med din rikedom
jag aldrig dig armt skall tycka.
Och sviker du mig, jag sviker igen.
Vi spela krona och klafve.
Ett streck kan ej skämma älskad vän,
blott bort med radband och ave.

Hvad majnattens stillhet är lätt och sval
med dagg och doft öfver grönskan!
Fru Värld, kom och möt mig i skogig sal —
jag villfar hvarje din önskan.
På sadelknappen jag lyfter dig opp.
Jag ger dig min vackraste visa.
Din heta mun och din hvita kropp
jag vill till döden prisa.

* * *

II.

Junkern i stadsporten.

När junkern kom till sin första stad,
han mötte en gumma vid tullen.
Hon var gammal och grå. Som en codex' blad
var gulnad den skrynkliga kinden,
och testarna yrde för vinden
kring den urblekta sammetskullen.
Hon log när hon såg vår junker.

Hon log med sin mörka och hårda blick,
där hon kisande gick öfver gatan.
En isklump i bröstet ynglingen fick,
när han hörde den tunna rösten,
som skrattade skarpt som i hösten
vid vägen den svarta skatan.
Hon talade så till junkern:

»Du jungfrupilt med ditt hvita skinn,
som längtar till vecken och ärren.
Du drar i den goda skolan in.

Så stilla din brinnande ifver.
Snart lärlingen mästare blifver
och mogen den unga herren.
Haf ej slikt hastverk, junker.

Vid facklor och tärning snart finner du män,
som skola dig handgreppen lära.
Och intet går upp mot en trofast vän,
som kan en i faran förråda,
och lönligt de stigarna tråda,
som till bakhåll och bane bära,
din fot skall vandra dem, junker.

Bland lustgårdens lindar sen får du brud,
naturligtvis hvit som en lilja.
Men blott du rört hennes helgonahud,
den gnista bränner i blodet,
som tärer minnet och modet
och falnar till aska din vilja.
Ditt hjärta skall pröfva det, junker.

Snart svärdet blir rostigt och sprucket ditt skratt
lik klangen af malm, som rämnat.
Och allt, som du önskade dag och natt,
du vinner — ärren och vecken
och alla djupa, tydliga tecken,
att du barnsko och spiselvrå lämnat,
då kan du jubla, junker.

Ty gift kan du äta och dricka eld
och paddor och knifvar svälja.
Sen hjärtat du satt i pant för din gäld
kan ingen skabb dig förskräcka,
kan ingen smuts dig befläcka,
kan ingen skam dig kvälja.
Du blir stark som en rese, junker.»

Så skrattade kvinnan och blek försvann
i brohvalfvets mörker vid tullen.
Till fest i tusen fönster det brann.
Högt jublade flöjt och luta.
»Ack, ville den sången sluta,
den är hemsk som tårpilns på kullen.»
In i staden red tankfull junkern.

* * *

III.

Junkern vid bägaren.

Visst har jag far, som väntar,
visst har jag mor, som sörjer,
och mö, som blott det gläntar
i dörren sakta spörjer,
om ej med sol, som sjunker
väl kommer trolös junker,
som ring och löfte gaf.

Väl jag i djupet närer
en evig, lönlig plåga,
som stundens fröjd förtärer
midt i dess solskensråga.
Om till Jordan jag ginge,
ack, ej jag tystad finge
dess gamla, stränga röst.

Men jag har blod som brinner
af heta röda sorten.
Det jäser vildt och rinner
som trollbrygd i retorten.

En gnista är hvar bubbla,
vill branden blott fördubbla,
som bränner ner min själ.

Allt sen jag kunnat tänka,
jag världens träd hört susa,
jag sett dess äpplen blänka
mot skyar sommarljusa.
Men jag var barn och drömde,
för sus och sång jag glömde
dess frukt på godt och ondt.

Nu är jag vaken, sträcker
mot hela skörden handen.
En frukt ej törsten släcker,
den blott ger blod på tanden.
Nej, stammen vill jag skaka,
jag beskt och sött vill smaka,
och äga dig helt, o värld!

Och först när i dig jag känner
som i omläst bok hvar sida,
när, fiender och vänner,
vi hop fått le och strida,
och in i ögonen hvarandra
sett djupt, blir tid att vandra
den stilla kvällens väg.

Då får man sinnet vända
och vända också kluten,
och sina vaxljus tända
och löga sig i luten.
Men jag skall tillgift finna.
Maria är ju kvinna,
hon kan ej säga nej!

* * *

IV.

Junkerns serenad.

Du lilla varg, kom hit och bit,
jag har så godt om blodet.
Kom med din tand så hvass och hvit,
jag längtar, du kan tro det,
att känna den djupt i mitt kött
och under bettet blunda. —
Och ädelt är mitt blod och rödt
och hjärtat sammalunda.

Du vackra orm med hvitgult skinn
i trolska måneskiftet,
intill min mun lägg gadden din,
jag tål det söta giftet.
Jag smeker dina blanka fjäll,
och allt ditt starka etter
blott gör mig yr, blott gör mig säll
i heta sommarnätter.

Visst får du guld — ej guld så rödt
har kejsarn i sin krona,
på silkeskuddar skall du blödt
som en gudinna trona.

Hvi dröja lätta gullskinnsskor?
Säg, hvad dig mera lyster,
den psalmbok, som jag fått af mor
och korset från min syster?

Ack, världen den är slem och arg.
Blott vrångt och vindt där händer.
Förgör mig du, min lilla varg
med dina hvassa tänder.
Tids nog man blir på botfärd stadd
och bikta skall och skrifta.
Kom, vackra orm med blekröd gadd,
kom, att mitt lif förgifta.

* * *

V.

Junkern byter skinn i Toledo.

En fredag, när junkern vaknade opp —
det var i det gula Toledo,
där brännhet eld är kvinnans kropp,
och Djäfvuln städse finns redo.
Till fönstret han sprang, där solen stod röd,
för att dricka dess strålar betagen,
och tömma till hyllning dess purprade glöd
för den unga, gryende dagen.

Än ljuft, fast blekt lyste månens horn,
med minnet af nattens drömmar.
Men solen ren glödgade stadens torn
och föll öfver torget i strömmar.
En morgon grydde af ungdom och fest,
men junkern stod stum vid sin ruta.
En slöja var för hans blickar fäst,
han kunde ej glansen njuta.

Han gned sina ögon, som sömnen satt kvar
och skymde den härliga världen,
men solen och glädjen, allt slocknadt var,
som fröjdat hans hjärta på färden.

Med nakna axlar sin dam han såg
i korpsvart hår sätta kammen.
Han jakthundar hörde — men dödt allt låg,
som en kyrka, där orgeln sagt amen.

»Herr värd,» skrek junkern, »ur källaren tag
dina äldsta och ädlaste viner,
en dryck, som är stark som en brottares slag
och sött som ett kvinnobröst skiner.
Mitt blod känns sjukt, känns gubbigt och skämdt.
Fort, kalla den galnaste narren.
Jag törstar till rus, till yrsel och skämt,
det är som mitt hjärta fått starren.»

Den ädlaste drufva från lädersäck
såg junkern i bägaren bubbla.
Och narren med allt så befängdt dref gäck,
att husets folk lågo dubbla.
Men tunga som bly på junkerns bröst
tryckte svårmodets bojor kalla.
Han kunde ej glädjas, med bruten röst
han lät en läkare kalla.

Till bädden kom en gråskäggig man,
som stolt bar den guldväfda skruden.
Fader Abraham själf mest liknade han,
Meir Levy, den vise juden.
Han skarpögdt tolkade junkerns min
och lyssnade klokt till hans stämma. —

»Jag behöfver, herr junker, ej se din urin
för att sjukdomens art bestämma.

Se människan byter — Hippokrat oss lärt —
hvart femtonde år om skinnet.
Då plötsligt allt, som var hjärtat kärt
känns mylladt och graflagdt i sinnet.
Och himlen tycks falnad, rosen blek
och luften kvalmig att andas.
Dödt låta flickskratt och strängalek
i den vintergryning som randas.

Det känns, som om lyckan aldrig mer
i ens bo skulle guldägg värpa.
Och lif och värld blifva slamm och ler
för ögonens närsynta skärpa.
Det känns, som i bröstet tystnade strax
hvart eko af fröjd eller klagan —
som ens säd hade blommat och ren gått i ax
och väntade endast på slagan.

Herr junker, allt har sin tid. Du gått
allt hittills den soliga vägen,
som burit dig uppåt och uppåt blott.
Med i dag gå utföre stegen.
Å, — det känns, som vissnade allt ens väl,
och tankarna knota rebellska.
Men det finns ingen bot — blott att lära sin själ
att kvällen och skuggorna älska.»

Så tydde sjukdomens hemlighet
Meir Levy, den vise juden.
Men tungt som ett barn nu junkern grät,
som ser lektiden slut och förbjuden.
Han drömde, att på hans färd
ej ens första sulan var sliten,
att än han sof på den hufvudgärd,
där han hoppats och längtat som liten.

* * *

VI.

Junkerns svårmod.

Så har jag nu ridit från stad och till stad
genom hela romerska riket,
och pröfvat allt som i årenas rad
jag längtade efter så fiket,
och dock är min själ långt mindre glad
än när hästen sprang först öfver diket.
Och hon, som blek längs pilarna gått
till afskedets korsväg hunnit, —
ack, hvad är städer, borgar och slott
mot ett hjärta, som man har vunnit,
mot ett enda hjärta.

Ej man har känt mer brännhet än jag,
hur världen leker och lockar.
Jag trånade med hvart andetag
till lutor och lösta lockar,
och tömde hvar rätt i giriga drag,
som kryddats af njutningens kockar.
Men dock sjöng städs längst in i min själ
en längtan vekt och förteget.
Tomt är all världens strängaspel
mot ett hjärta, som är ens eget,
mot ett enda hjärta.

Ty svårmodets ört mång midnattsstund
jag sett blomma i röd Burgunder.
Om fru Värld har mer söt än bitter mund
är mig ännu ett olöst under.
Men städs vid hennes skimrande brunn
jag hört rop som af lif, som gå under.
Hennes gigors glädje blef aldrig min,
hur bristande fagert de läto.
Den gamla visan kom alltid in,
och omkvädesordena gräto
för ett enda hjärta.

Jag står i natten, mot stjärnorna ser.
En dåre vill räkna dem alla.
Ju fler han ser stråla och vinka, dess mer
blir besk hans ensamhets galla.
Ack, hade för mig jag blott en af er,
i tindrande ögon kalla!
Men jag lämnat min stjärna, vet ej om den står
där hemma än klar öfver häcken,
den slockna hunnit i natt och år
då jag glömde för fjärran tecken
mitt enda hjärta.

Min sven, vak upp! Drömmer du också,
slik herre, slik dräng för det mesta —
men en marsnatt så klar, så stjärnhög och blå
kan knäcka, jag känner, den bästa.
Fort, pungen hit och kappan på,
än finns tärnor och gillen att gästa.

För guld kan man köpa en stark mixtur,
som svedan botar för gången.
Kring staren slå larm, den blir stum i sin bur,
och stum också amstugesången
om ett enda hjärta.

* * *

VII.

Junkerns hemkomst.

När junkern kom åter en högsommardag,
ren lyste aftonrodnaden svag.

Han hade försinkat sig dagen lång
med suckar och drömmar och sorg och sång.

Ty hvar sten, han i skogen kände igen,
han talat vid, som man talar vid vän.

Och träden längs vägen, som buktade hem,
hur hade han ej förtrott sig till dem?

Och broderligt mildt som i forna dar
var skogens djupa och susande svar.

Nu dunkade hjärtat och pulsen slog,
då han in genom hvalfvet på borggården drog.

Mellan stenarna väfde gräset bård.
Där såg ut som en orensad kyrkogård.

Och gårdvarn, som trög öfver tröskeln låg
knappt lyfte på hufvut, när junkern han såg.

Men därinne i hallen, där sutto de två
på vanda platser — fast gamla och grå.

»Du kommer sent på dagen, min son,
men så är det också långt ifrån.»

Så ljöd det från faderns karmstol kort.
Det var, som i dagningen han dragit bort.

Och blicken han fick var trött och skum,
som han kommit blott ur ett annat rum.

När modern räckte sin panna tyst,
det var som en helgonstod han kysst.

Ty iskall var pannan — och tår ej föll
mot handen, som envist i skytteln höll.

På väggens bonader bleknat allt.
Bland lärkträd ej mer sågs kung Arthurs gestalt.

Och féen Lunette, som han drömt om som barn,
nu var hon en skugga af gulnadt garn.

Men tystnaden låg i sommarskum hall,
så man hörde i timglaset sandens fall,

den tystnad, som dricker timmar och år,
som förtorkar hjärtan och grånar hår.

På junkerns tinning sprang svetten het.
Han hörde i bröstet ett barn, som grät.

Så begynte han orda vidt och bredt,
om allt han i riken och städer sett,

om kronor och kyrkor och kvinnor och svärd
och undren rundt i vår Herres värld,

hur de frossat alla hans sinnen fem,
men hjärtat ständigt längtade hem.

De gamla logo, som drömmar de drömt
och de hört en gammal sång, som de glömt.

Djup natten föll, men skytteln gick,
och fadern sade med kvällstrött blick:

»Den dagen varit så lång, min son,
den långa dag, du var hemifrån.

Nu mer ej sorg, ej glädje oss skänks.
Det är för sent och vi längta till sängs.»

Dödsdansen.

Du döfva och blinda kristenhet,
som stimmar, sorlar och sjunger,
men aldrig din lusta stäfja vet
för tärande törst och hunger,
du reser dig slott och smyckar dig hus
och tror dig i byggena hemma,
midt i ditt surrande annandagsrus
du lyssne till rimmarens stämma.

Väl pukan kan larma så döf blir all sans,
och lutorna leka så söta
att hjärtat blir yrt vid blodets dans,
när i hornena blåsarne stöta.
Grant fladdra fanor, tungt pråla banér.
Mot facklorna vinflamman glimmar.
Ja, festen är präktig, men fort rinna ner
i sanduret högtidens timmar.

Men då tager vid en annan musik,
när den siste spelman skall sjunga,

den piparn, som flöjtar i knotor af lik,
och en dödad sångares lunga
spänt som sin säckpipas dånande bälg,
som har människoskinn på sin trumma
och kallar till sista Sylvesterhelg
både ungmö och yngling och gumma.

Lik Gud från tronen med spiran du slog,
lät kalla dig Herre och Cesar.
Din sista hofman blir höfvisk nog,
hans benrangel bugar och fjäsar.
Slik munskänk ej majestätet haft,
ej vatten i vinet han slaskar.
Du slår kronan i kras när du smakat hans saft
och regerar i mulln öfver maskar.

Stolts drottning drömmer i guldväfdt lin
och låter med pärlsnodd sig smycka,
och älskarn kväder till vek mandolin
om Ginevras brottsliga lycka.
Den siste älskarn han sjunger en sång,
till hvars make aldrig hon lyssnat,
ty hålögd och hvit i sin rosengång
hon ligger, när visan tystnat.

Bak blydelad ruta vid cirkel och kub
doktor Faust hvar midnatt är vaken.
Mot empyréen han ställer sin tub
och färdas rundt zodiaken.

Men på tröskeln står visdomens öfverman,
slår passarn och globen ur handen,
och visdomen, som han i böckerna fann,
fördunstar likt dammet från banden.

Och Thaïs, som log bak sin purpurgardin,
med blottade midjan mot räcket,
som spotsk drack ynglingars tårar som vin
och slog tärning om själar på täcket,
den siste giljarn kysst skum på din mun,
han kramar så knäna sig kröka.
Han dränker dig i din egen brunn,
du Babylons strålande sköka.

Se, bonden får brödet i anletets svett,
står i dagningen ren bakom plogen.
Hans krake och han hafva lika fett,
men de vänta, att skörd skall bli mogen.
Han skall icke skörda de ax, han sått,
han skall icke tröska säden,
och flyr han till kyrkan aldrig så brådt,
nog hinner döden på meden.

I askgrå sky sjunker blekgul sol.
Den skälfver, min skrifvande fjäder.
Ve, nu står också bak rimmarens stol
han, mäster, som dansen leder.
Han läser det skrifna öfver min arm,
mot skriften han sträcker sitt finger,

och hjärtat stannar djupt i min barm,
och bloden mot hjärtat springer.

Min Gud, jag har lekt med vers och tal.
Jag har svikit, svurit och syndat.
Mot allt, som förtäres af rost och mal
min åtrå i blindo har skyndat,
och dock jag hörde din klockklang jämt,
men döfvade själen i stimmet.
Mitt lif var ett ovärdigt fastlagsskämt,
som nu får det yttersta rimmet.

Tempelsömnen.

Ekomslutna Epidauros,
mattad sjukling stegen vänder
till ditt tempel att få dom.
Gyllen hälsodröm, Asklepios,
eller stilla dödsdröm sänder
slumrarn i sin helgedom.

Trött på trappan till hans cella
vill af lundens sus jag söfvas,
sofva höstens stjärnenatt,
dödens flod och lifvets källa
sorla höra — och bedöfvas
eller gryning hälsa gladt.

Ser jag guden, som i minnet
älskad fader, lätt beröra
med sin ormstaf domnad kropp,
skall som orm jag också skinnet
ömsa, i hvar åder höra
blodet med förnyadt lopp.

Än en gång jag då vill dagen
krigarlustigt öfvervinna,
natten famna som hetär,
fiende för fot se slagen,
vän vid vin, i bädden kvinna —
dygnet gifva själns begär.

Ser jag åter mörk gudinna
månblek nalkas och ur fånget
vallmo på mitt hufvud strö,
skola inga tårar rinna.
Ångest, plåga, kvalm — förgånget
allt som skum, och skum får dö.

Jag sett domna storm på hafvet,
jag sett himlens stjärnor falla.
Kval är vissna, kval är gro.
Starkast svärd en gång begrafvet
blir och hjältens händer kalla —
lust är säkert att få ro.

Alienor.

Slut är korta brottningen,
sjunkna ögonlocken,
Alienor drottningen
iförs svepningsrocken.
Sommarn går längs ängarne,
bär och blommor glöda,
systrar, stryken strängarne
sakta för den döda.

Ej må tunga kläpparne
doft i tornen klämta,
icke klaga läpparne
ibland ljus, som flämta.
Sommarsång på lutorna
själf hon skulle önska.
Öppnen alla rutorna
ut mot fältets grönska.

Blekast ibland kvinnorna
tog hon bröllopslinet,

spädast af furstinnorna
bar hon hermelinet,
höll de hvita ärmarne
tätt kring bröstet svängda,
som på bibeln pärmarne
elfenbenstillstängda.

Tyngd af gyllne uddarna
i ornat och krona,
stel och tyst bland kuddarna
brukade hon trona,
drömde stort om hjältarna,
som nå till Jordanen,
kors bland saracenerna,
riddaren med svanen.

Kungen han var gråare
än en dvärg i bergen,
hennes ögon blåare
än en sjö till färgen.
Sus i hagtornsgångarne,
vackra cantilenor,
söndagsbarn för sångarne,
det var Alienor.

II.

Dykaren.

Hör, hur hafvet brusar!
Vågorna slå,
välla och gå,
storm i snäckorna susar.
Döf för sorl och svall
djupt under dånande vatten
drager i svarta natten
dykarn på ensamt och dunkelt kall.

Strålande solvärlds vimmel,
färgernas fröjd,
jubelsång, höjd
högt mot hägrande himmel,
allt det lefvandes ström
hör han i fjärran förrinna,
domna som slumrande barnets dröm.

Dykarn vandrar på botten,
glömmer där lif,

glömmer där vif,
minns ej de timliga måtten.
Aldrig blir hjärtat vist,
sjunkna ting blott och döda
söker hans ängslade möda —
dykarn är fången hos det som förlist.

En ung Skalds Visa.

Min leksyster lilla, nu dagen är all
och dunklet sjunker kring världen.
Ren första stjärnan står klar och kall
och gnistrar mot hufvudgärden.
Min leksyster lilla, som jag har kär
som himlen, luften och gräsen,
kom, hviska nu, då natten är här,
för mig ditt verkliga väsen.

Ty nu har jag suttit dagen lång
och prydt dig med diktningens smycken.
Jag sjungit dig ljuf som Cendrillon
och trolsk som Isolde med drycken.
Ur sägnerna tog jag skrud på skrud,
du blef ständigt ny och en annan,
min diktnings höga och skiftande brud
med legendens opal vid pannan.

Men nu är det sent. Mina fingrar blödt
vid att slipa stenar, som spegla
din blick, ditt skratt — min gud, jag är trött
vid bubblor, som komma och segla.

Du späda, som jag har köpt med mitt lif,
jag är trött på att hylla och rimma.
Så tala mig trygg, min varelses vif,
ty tung är tviflets timma.

Ty kyssen, ser du, är intet svar,
hur än den döfvar och dårar,
och med ett hår, så lent som du har,
nog torkas de bittraste tårar.
Dock ångest och oro äro de garn
med hvilka kärleken väfver,
och en man, som älskar, är långt mera barn
än kvinnan för hvilken han lefver.

Så, innan vi slumra bröst mot bröst,
söf i ro min ångests stämma.
Låt mig förstå af hvar ton i din röst,
att jag är lyckligt hemma.
Ty mörkret faller och veckorna gå
och röfva bort tron tillika —
men äro vi samman hemma, vi två,
må böcker och människor svika.

Hemlösa.

När juniaftons ljusa skymning föll,
en brudkvälls bristande och hvita slöja,
som staden i sin lätta väfnad höll,
de brukade i fönstersmygen dröja,
de hemlösa, som älskade hvarann
men som en helgedom det dolt för världen,
en ensam kvinna och en ensam man,
som hemligt ressällskap gjort upp på färden.
Med solen dött i fjärran dagens sorg.
Med bladen deras själar slutat skälfva.
Som på ett öfvergifvet marknadstorg
det ändtligt blifvit tyst inom dem själfva.
Hon krupit samman i hans knä och gömt
sitt hufvud som en fågels vid hans hjärta;
hon var hans älskade, hans allt — så ömt
han aldrig smekt som hennes skuldror smärta.
Hon krupit samman i hans knä, och en
var deras värld med samma milda blånad,
och samma blida aftonstjärna sken
vekt, ömt och systerligt mot deras trånad.

Han talade: »Vår ljufva hemlighet,
kan du dess hela fulla lycka väga?

Att höra hop — och ingen ann det vet,
ej hus, ej hem, ej hvardagsomsorg äga!
När jag ser Eros välja möbeltyg
och tapetserarn hans förtrogne vara,
hur jublar ej mitt hjärta uti smyg,
att jag en diktarverkstad äger bara
med böcker, papper och en tänkarvrå
där man kan drömma godt och meditera,
när soln går ned i junis veka blå,
en bädd att famnas i — och intet mera.
Magnetisk, underbar går lifvets ström
från hand till hand emellan hjärtats fränder,
och den i allt ser blott en feberdröm,
som i den kedjan ej får sina händer.
Jag utom stod i trängtan och i törst,
då drog din hand mig in i slutna ringen —
jag genom dina fingrar kände först
den värme, som är väsendet i tingen.
Så, älskade, blef allt du i min dag,
min dikt, min tankspriddhet, min tideräkning.
Blad utan rot, sparf utan bo är jag,
blott jag går utom ringen af din smekning.»

Han teg, och hon med sluten blick satt tyst,
som något brustit, blott hon ögat lyfte,
som orden henne kärleksdomnad kysst,
och annat var ej heller deras syfte.
Så hviskade hon svar, och hennes röst
klang sval och stilla som en skogssjös flöde,
med hufvudet allt närmare hans bröst
hon hviskade: »Ack, huru fattigt löde

allt tack jag kunde finna efter ditt.
Låt mina kyssar, mina ögon svara.
Tag mig, jag äger intet, som är mitt.
Låt cittran, som du sjunger vid, mig vara!
Säg blott, att här hos dig jag vissna får,
må mig den brutna rosens lott beskäras,
som, där den lyser i en skönhets hår,
blott räds den stund, då den ej mer skall bäras.»
Där utanför, där drömde Stockholms stad
halft slumrad in i juninattens dimma.
Man slapp se människornas gråa rad
och höra deras speldos-själar stimma.
De många rutorna blott lyste matt
likt gyllenläder, som i sorg måst blekna.
Tyst kom en svärmeriets sommarnatt
med bleka stjärnor, som man kunde räkna.
Och diktens Stockholm var det, som man såg
där drömma mellan gröna kyrkogårdar,
och brustna lyrors välklang ännu låg
i nattblå luft från stilla skaldevårdar.
Ty vingad sång blir ej af lie fälld,
den evig är som junis röda skyar,
och ungdomsstark besjöng den än den eld,
som lif förbränner och som lif förnyar.

Men hand i hand, som tvenne grannbarn gå
en kväll på äfventyr mot trollsjöns vatten,
nu gingo samman dessa sälla två
den heta stigen, som bär hän mot natten.
Ren sågo de dess dunkelgröna strand
med bleka fält kring silfvergråa sjöar,

Osynlig måne sken bak skogens rand
och göt sitt silfverregn på svala öar.
Men vallmons rodnad brann allt mindre rödt,
där den i töcknet stod på blomsternäset,
den slöt sig som en mun, som kysst sig trött,
och domnade i dagg och doft bland gräset.
Så allt blef tyst, tyst näktergalns musik.
Själf vinden hörde upp med bladen smussla,
ty drömmen sjöng, föränderlig, sig lik,
som böljans droppskvalp i en blekblå mussla.

Under blommande Kronor.

Du lilla kära, du skall dö
en blomsterdöd i maj.
När äppelträdet, som i blom
har spruckit ut just nyss,
ren sänder dödens helgedom
sin hvita fingerkyss.
När rundt kring kyrkoväggen
syrenerna och häggen
sin hvita vällukt strö —
då, lilla kära, skall du dö
i maj din blomsterdöd.

Men långt från dig din grubblare
skall dö en vinterdöd —
Den dagen faller snö mot snö
och vinden hviner hvasst.
Ej bjuder sol ett blidt adieu
mot vilset ögonkast.
Kring kalla griftestenar
tungt susa furugrenar.
En isgrå skymning rår.
Långt från dig, kära, grubblarn får
i mars sin vinterdöd.

Så låt oss skämta kvällen lång
och glädjas hand i hand.
Den ljusa tiden varar kort,
rättnu är våren stoft.
Med hvita blommen blåser bort
all pingstens ljufva doft.
Snart sommarns fåglar tystna.
Så låt oss stilla lyssna
till våra hjärtans sång
och låt oss skämta kvällen lång
och glädjas hand i hand.

Hör du Augusti Sommarregn.

Hör du augusti sommarregn
lätt i den ljusa natten,
som i en vacker riddarsägn
en halfsöfd springbrunns vatten?
Och alla blommor öppna sig
för dropparne, som kvälla,
till hjärtana på dig och mig
låt också flödet välla.

Tänk, gamla barnrim regnet kan
om lek och hök och dufva,
om prinsen, som prinsessan vann
den trotsiga och ljufva —.
Så lös ditt hår och mot min kind
din bleka kind lägg stilla,
och först när regnet somnat in
vårt famntag domnar, lilla.

Brännoffer.

Hvar ört, kom den ock från det ädlaste frö,
skall vissna, det vet jag, med åren,
men hvad fostrats i eld, bör i eld få dö
och ej multna långsamt på båren.
När timman är slagen, låt offret ske!
Tänd förbränningens bål i natten!
Den, som undret sett, tål icke att se,
hur vinet åter blir vatten.

Ett barn, som snyftar, du hör i din själ.
Hur bittert det klagar och beder!
Men vet: blott en saknad tusendedel
är ett dödssår för kärlekens heder.
Väl lappas och lagas spindelväfssöm
för skadan af fjärilsvingen,
men den spånad, som väfts af ett hjärtas dröm,
den lappas och lagas af ingen.

Allt annat kan nötas, bli vanligt och grått
och åldras i hvardagsbetrycket,
men har stenen en enda rispa fått
är glansen borta från smycket.

Den vackraste sagan är fortast förtäljd.
Se, världen bär agg till det rena,
och oskärad skönhet och ogrumlad helgd,
det skänker döden allena.

En Båt med Blommor.

En båt med blommor glider bort mot hafvet
med blad, som hösten bränt, kring toft och master
och däcket i förbleknad prakt begrafvet
af slocknad vallmo och af vissen aster.
Blott tubarosen står där marmorstel
och doftar om förbrunna kärleksöden.
Min lefnads älskade, min tankes själ,
säg, om vi slumra eller det är döden?
En båt med blommor glider bort mot hafvet.

Kring floden le i kvällsol lifvets länder
med ljusa hus i hvita körsbärslundar.
På ängarne till ringdans knytas händer,
men barnet ljuft vid modersbröstet blundar,
och aftonsvalkan dör i fågelsång.
Hvad ölet läskar godt den gamle! Skratten
från gröna gärden klinga kvällen lång.
Se, älskade, snart skymmes allt af natten.
För evigt sjunker soln bak lifvets länder.

Nu slottets spira, parkens poppelkrona
ren töcknet höljt. Hvarthän då bär oss båten?

Ty tornets klockor jag ej mer hör tona.
Mot hvilken okänd ocean går stråten?
Ack, är min hand så kall som din? Så domnadt
mitt leende, som det jag svagt ser smeka
din slutna mun? Säg, är då allt fullkomnadt
och vi fått sluta sörja, sluta leka —
ej någon klocka jag hör längre tona.

I svarta mörkret står nu allt begrafvet.
Nej, intet afsked, intet tack, du kära!
Vi skiljas ej, som förr, på dunkla hafvet
mitt hjärta skall ditt hjärta vara nära
och samman segla vi i natten, samman,
mer oupplösligt än oss världen unnat.
Den stund, som släcker sista stjärneflamman
beskär en högre fröjd än lifvet kunnat —
en båt med blommor glider ut på hafvet —.

Vårnatt.

Vackra, hvita vår,
du, som på stjärnlyst strimma
tyst öfver vägarne går,
lätt genom nattens dimma.
Du, som ger växt och grodd,
du, som ger sol och grönska,
skänker, blott du blir trodd,
hjärtana allt hvad de önska,
strö nu i fulla fång
dagg och doft på färden,
gnistor, glömska och sång,
allt, som förnyar världen.
Men, o milda vår,
minns, att du bärer förhoppning
ock för det, som aldrig får
mera tänka på knoppning:
dröm, som i kamp blödt slut,
löften långsamt förbrunna,
trådar, som sakta nötts ut,
hur fast de en gång varit spunna,
strängar, som oförmärkt
brustit, men länge måst skälfva,
tankar, som stridit och värkt,
tills de left öfver sig själfva.

Alla de vänta på dig,
vänta till hvila bli burna,
längta från uttrådd stig
att varda aska i urna.

Vackra, hvita vår,
gjut din lycka kring staden,
men där du strålande går,
glöm ej de vissna bladen.

I Fiendeland.

Hvad vintern är lång i fiendeland.
Hur hårda de skymmande tider,
när tyngre hvar dag bli bojor och band,
som hemlös fångenskap smider,
och årens väntan blir efterhand
blott den vinter, som frigör omsider.

Som en saga jag minns, att i eget land
jag hem och hjärta hade,
en eldstad, hvars milda, värmande brand
genom mörkret välkommen sade —
att jag åt ur trofast och gifmild hand
och mot älskadt sköte mig lade.

Var det jag? Är det sant? Finns det än en strand,
där sådant i stugdörren gläntar?
Ack nej, slikt drömmer man blott ibland,
när skymningen sagorna präntar,
och vid hårda kakan i fiendeland
man vintrarnes vinter väntar.

Det torra Brödet.

Minns, du som äter festens frukt
och njuter glädjens drufva:
dig väntar verklighetens tukt,
som dräper allt det ljufva,
och då med hufvut i din hand
du grubbla skall på ödet
och bryta tyst vid bordets rand
det torra brödet.

Välsigna helgens högtidslag
och lyckans lusteld dyrka.
Snart stundar pliktens söknedag,
i lås stå slott och kyrka.
I verkstan dagakarln står kvar,
och då af öfverflödet
du ensamt att välsigna har
det torra brödet.

Vandraren.

Dödssöfda, stilla parkerna
härjande hösten rönt.
Bleka, frostkalla markerna
glömt både sol och grönt.
Stråna stelnat på tegarne,
fröna slutat att gro.
Dödsmörka vintervägarne
stupa mot nattens ro.

Blott i mitt bröst allt vildare
tärer mitt väsens brand.
Drömmars och dikters bildare,
domnar då ej din hand?
Prisare än, än klandrare,
lustens och kvalets träl,
vägville, rastlöse vandrare,
blir då ej tyst din själ?

Se hur de flyga årena
skugglikt med svaleflykt.
Snön täcker redan spårena
af hvad din ungdom byggt.

Gå ej ur hemmet fränderna,
hvilka du älskat mest?
Hvems af de dyra händerna
kallnar härnäst, härnäst?

Hopp och hopps förgängelse.
Män och kvinnor och män!
Rundt uti samma fängelse
om och på nytt igen.
Kappan svep om dig tätare,
sök dina drömda ljus!
Trötte lyckloletare,
aldrig du når ditt hus. —

III.

Fader.

Solfylld var dagen vi förde dig hän,
dit där bjuds frid åt de fällde.
Men fastän snön öfver vägarne sken
brutet var vinterns välde.
Vårdrömmens varsel i vinden hven,
djupt under isarne svällde.

Fader, aldrig solen jag får
se i två ögon skina,
oförgängligt trots ålder och år
som jag det såg i dina.
Vår under vinterns gråa hår
låg som en glödande mina.

Ungdomsfolket från Kanans tjäll
älskande lifvet och jorden,
krigarstammen, som kämpade säll
om alla gåfvor på borden,
Ruths och Boas' Israel,
hvar är din ungdom vorden?

Fårade sinnen och fårade drag,
barnena själfva gamla.
Hjärtan med svårmodigt bultande slag
blöda, leta och famla.
Världsvilja nog men ej världsvälbehag —
skämtet en skorrande skramla.

Fader, din själ var hel och stark,
fullt lät du glädjen ljuda.
Världen var som din egen mark,
som dig sin frukt skulle bjuda.
Sorg och fröjd du som vis patriark
bar som de goda i Juda.

Lifsmild, gifmild, ofrom och from,
sötman men icke syran
tog du och gaf du. Din rikedom
fanns ej i jäktande yran.
Skönheten var det — stod ladan så tom,
log du som syrsan åt myran.

Fader, som gaf mig till arfvedel
skönhetslidelsens gnista!
Hvad du var rik, det fattar min själ,
när jag i skrift vill rista,
hvad du bjöd stunden till ägodel
ljust och fritt till det sista.

En Man till sin Genius.

Nu kommen är den höga middagstimman,
och solen i sitt zenit står.
Allt hädanefter glesare blir strimman
och längre skuggan där jag går.
Min Genius, i denna festligt klara
och soligt högtidsdjupa stund
mitt hjärta vill din offerlåga vara,
min själ din ljusa offerlund!

Du, som med blåa stjärnor vid din tinning
men blick ej olik min jag sett,
alltsen min tanke först kom till besinning,
att jag af drömmens barn var ett,
du, som mig varit städs en äldre broder,
som bättre än jag själf mig känt,
som hemligt länkat har min lefnads roder
och bladen i min lifsbok vändt!

Du, som en glans skänkt mina fröjders smycken,
långt högre än jag själf det drömt,

och när mig ödet räckte ångestdrycken,
det bittraste därur ren tömt,
du, som göt i mitt hjärta och mitt öga
ett sken från dina stjärnor blå,
så verklighetens värld mig rörde föga,
när jag i diktens kunde gå!

Du höga Genius, som allt mig skänkte,
min andes lust, min lefnads lif,
jag, otacksamme, allt för litet tänkte
på dig i dagens tidsfördrif.
Men nu, när middagstimmens ro är inne,
mitt hjärta endast stilla ber,
att du, som ledt mig hit till bergets tinne,
mig också måtte följa ner.

Jag ser mot dalen, och mig tyckes ljuset
så främmande, så klart och kallt,
som rop och frågor ängslade i suset,
blott man i skuggan gjorde halt,
som, när man böjde sig mot källan, porlet
ej rasta lät ens vandringsstaf,
som mellan trädens svala stillhet sorlet
städs trängde från ett okändt haf.

Dock hvad vet jag om skuggorna och kvällen
och drömmarna i deras skygd,

och hvad det tänks vid lamporna i tjällen
i dalens aftondunkla bygd?
Som sagans konungar mig tyckas åren
städs öfverbjudande hvarann.
Så mäktiga som de med gråa håren
jag kanske aldrig förut fann.

Min Genius, så låt mig neråt vandra
som förr med pannan hög och klar.
När oljebergets ängslan slår, för andra
af nåd dölj, huru svag jag var!
Du gyllne dag, hvars sällhet jag fått njuta,
som älskande vi skiljas åt —
låt än en gång mig mot mitt bröst dig sluta,
och så, min Genius, framåt!

Södern.

Söderns sommar hör jag brusa,
solskensdrucken lifsberusning,
stämmor jublande och ljusa,
höga flickskratts världsförtjusning.
Sång af män i älskarroller,
fågelkvitter, barnajoller,
sorlet af en gårds fontän,
till musik förvandladt sken,
stråle, som vardt ton och flöde
spelande i strida ryck,
tystnande för egen nyck,
såsom våra stunders öde
sjunger, domnar, lofvar, gäckar.
Men från rosentunga häckar
stiger yppig med hvar fläkt
sommarsöderns andedräkt.

Stundom blifver allt så stilla.
Då är forntid med i leken,
blossar upp likt tärda veken
i ett ljus, som man tror släckt.
Stenarna i slott och villa,
torgens hvita, tysta stoder,

bleka skepnader på murar,
leenden, som dammet täckt,
somnad syster, fallen broder,
sorg och fröjd från multnad släkt,
söfda flöjter, stumma lurar,
allt har dagens lifshymn väckt.
Allt får åter stämma nu:
döda hjärtan, hvilka lefvat
högre, hvilka tänkt och sträfvat
större, stoltare än du.

Skälfvande och sköra bubbla,
spegla solen din sekund!
Fånga skimret från de dubbla
eldarna af lust och smärta
uti lifvets altarlund!
Brist sen ljust bland allt det bjärta,
brist i solskensklara stänk.
Keden saknar ej din länk,
och den strålande kaskaden
stiger ändock mot det blå.
Frukten rundar sig bland bladen,
klasen rodnar öfver stenen,
mjölken strömmar ifrån spenen
lika fullt och rikt ändå.
Lätt som fjärilen från grenen
flyg du bort din väg också!

Eklog.

Som drypande och glödhett vax
nu bränner middagssoln. Sin sax
själf syrsan slutat opp att slipa.
En ensam, trånfull herdepipa,
hvars höga toner domna hän
i luftens damm och silfversken,
är allt som hörs.

Det vallardrängen
är, som blåser för sig själf på ängen
vid betets vattubrunn. Hans flock
af getter lagt sig i en skock
och drömma dufna öfver tuggan
om aftonsvalkan och om skuggan.
Men svart som kåda, brun som bark
han ligger sträckt på torrsvedd mark
och spelande ser vågen välla
och domna i sin svarta källa.

Men tyst. Nu bäfvar brunnens vatten
och aldrig vallarn kysst om natten
ett bröst så lent, ett skinn så hvitt,
som nu han ser i källans midt.

På mörka botten står en kvinna
och låter böljans droppar rinna
som dunkla pärlor ur sitt hår.
Hon gungar midjan där hon står
och stilla vattenspegeln skingrar
med spärrade och smala fingrar.
Hur sval hon är! Som hvit korall
hon skiner under hårets svall.

Vildt gossen stirrar ner i brunnen
och med den heta, spruckna munnen
han blåser lystet, gällt och klart.
Som gnistor tonerna ta fart.
Men under lätta vattenhinnan
än spefullt ler den hvita kvinnan
och bjuder som en frukt sin famn.
Hon smeksamt ropar gossens namn.
»Kom, Hylas, kom hit ner till mig.»
Och stelögd lutar vallarn sig
med pipan sönderbräckt i handen
mot middagstilla vattenranden.

Siesta.

Nu är middagsstunden hunnen,
kröningstimmens högtidsdjupa,
stora solskensro.
Nu är dagen öfvervunnen.
Liksom slagna kämpar stupa
tvifvel, hopp och tro.
Vattnet torkar in i brunnen.
Fågeln, som i skyn har kretsat
söker upp sitt bo.
Stridens spänning är försvunnen.
Lust och kval, som lika hetsat,
mista tagg och klo.
Som en blomma doftförbrunnen
kvinnan vid din sida somnar. —
Bort bär drömmens bro.
Fingret sakta öfver munnen!
Hela vackra världen domnar,
ljufva solskensro.

Högst i Fjällen.

Här är dalen högst i fjällen
tätt inunder himmelns blå.
Här är betet högst på hällen,
där en solguds hjordar gå.
Gällt i ljusa luften klinga
deras klockor af metall
och med gräs kring buk och bringa
skinande de gå i vall.

Såsom egna mjölken hvita,
korna stå kring roströd tjur,
våta strån och stjälkar bita,
vanka utan vallarlur.
Friska gräset aldrig tryter —
— orörd städs tycks daggrön dal.
Brusande här bäcken flyter
evigt morgonklar och sval.

Men mot kvälln, när öfver dälden
alla krön i flammor stå,

isen glöder såsom elden,
blodrödt glänsa gräs och strå,
guden kommer själf från toppen,
ynglingen med guldgul lock.
Fladdrande kring gossekroppen
blåser purpurbrämad rock.

Där han skyndar snöskredsvägen,
blänker block och gnistrar sten.
Strida strömmar öfver stegen
spruta skummets silfversken.
Gångens sus, där vildt han springer,
är som storm i fältets korn,
och med glansen från sitt finger
han förgyller kornas horn.

Skrattar, självberusad spjufver,
midt bland sina kreatur,
härmar bromsar, kittlar jufver,
leker med sin röda tjur,
mjölkar vacker stjärnkos spenar,
suger munnen hvit och våt,
hela boskapsflocken enar
med förtrollad vallarlåt.

Men på motsatt topp försvunnen
är han ren om en minut.

Natten är till hjorden hunnen,
som i gräset hvilar ut.
Skuggorna kring daln sig hvälfva.
Klockorna få ensligt ljud.
Blott på högsta tinnen skälfva
fotspår än af solens gud.

Templet vid Hafvet.

Högt på sommargröna näset
mellan haf och berg, som blånat
lika ungt, hur tid än grånat
kring de stilla trädens krans,
stormblåst, vågsköljdt, rämnadt, rånadt,
men med oförstörbar glans
fornvärldstemplet än ur gräset
skiner med sin kämpefrid
hän ur hjältesagans tid.

Glömda äro hymn och böner.
Gudens namn är själf förgätet,
dödt som ekot efter lätet
är från tempeltjänarns flöjt.
Stolt dock kvarstår gudomssätet,
som mot skyn sin gafvel höjt,
jättealtare, som söner
utaf jord åt himlen byggt
för att jorden äga tryggt.

Blott med offer vinns försoning.
Än när gudanamn ej minnas,

skola ljusa tempel finnas
öfver blåa berg och haf.
Mänskomått vill öfvervinnas.
Jorden själf den trängtan gaf,
som mot skyn byggt gudens boning.
Ständigt blir den starke from
inför släktets helgedom.

Dagsländan.

Du dagens slända, flyg bland gröna löf!
Det gryning är och du har långt till kvällen.
I dagg allt skimrar. Än ej fot och klöf
ha gräset rört på äng och betesställen.
Det blånar öfver kullen. Dag står klar
bak silfverbleka fält och gröna dungar.
Nyskapad ligger världen underbar
med rosor, ungmör, blad och fågelungar.

Flyg slända, på ditt ljusa äfventyr!
Njut daggens bad och morgonluftens smekning,
och egna vingens flykt njut lätt och yr
och glömsk af stunderna och tidens räkning.
Till alla dina vackra blommor ut,
till väntande och honungsfyllda kalkar!
I skyn än lärkan ej har sjungit slut,
än morgonvinden spelar fritt och svalkar.

Men skynda, snart i damm stå lind och alm,
och trädgårdskällans blanka yta grumlas.
Snart stiger middagstimman med sitt kvalm,
och dagens surr blir som en sömnig humlas.

Men af din lek då ren du rusig är.
Den sol du dyrkar börjat dig förbränna.
Du lyckliga, som dagen helt förtär
förr än dess tyngd och ålder du kan känna.

Skrift i Sanden.

Öfver parken midt i staden
långsamt sommarmolnen skrida
Solen skiner middagsdödt.
Under dammbetäckta bladen
bleka män och kvinnor bida
tiden tungsint och förströdt.

Vilsegångna i sig själfva
de på bänkarna i parken
sitta som vid hafvets strand,
höra sina minnen skälfva,
rita kors och streck på marken
med en het och håglös hand.

Hiroglyfer om förbrunnet
hopp, förblödda hjärtans bikter,
text från gråa år af tråk,
talens facit, smärtsamt vunnet,
brutna ungdomsdrömmars dikter,
dolda sorgers chifferspråk.

Slagna kämpars stridslegender,
främlingshälsningar från fjärran
mot förlorad fosterbygd,
enslingsrop till döda fränder,
sviknas växelspråk med Herran,
bön och trots i tecknens skygd.

Skrift i sanden — innefatta
kan du världen, fastän vorden
tanklös timmes tidsfördrif.
Solen sjunker. Barn, som skratta,
stryka ut i lek från jorden
runorna om spillda lif.

Pallor Amantium.

Offersken, som midt i flärdens
strid med templets stillhet ler,
ljus från sol, som ej lik världens
går med kväll och mörker ner,
högtidsskimmer från ett funnet
lyckans lifsmysterium,
drömhvit dager från ett hunnet
rike utom tid och rum,
älskandes blekhet.

Själens frigjordhet från banden,
hjärtats kalla landsflykt slut.
Lifvet, som ett ler i handen
kan till skönhet danas ut.
Plågan själf blott eld, som hindrar
guldet att bli glömdt bland slagg,
afglans från en jord, som tindrar
ljust i sol och gryningsdagg,
älskandes blekhet.

Känslans egen härskarprägel
utaf högsta lust och kval,

kärleksdiktens trolldomsspegel,
färg som pärla och opal;
välljudsstillhet midt bland ropen,
världsförsoning midt i fejd,
stråle, ofattbar för hopen
från en fjärran helgad nejd, —
    älskandes blekhet.

Skalderna.

Ja, skalder äro barn, som leka
och språket kallas deras stora,
oändligt rika leksakslåda
med sagans skatter i sin famn.
Där ha de dockor, som de smeka,
begråta, när de dem förlora,
förbanna, håna och benåda
med kronor och med drottningnamn.

Där ha de djärfva upptäcktsbåtar,
som de med sina drömmar lasta,
med purpur och med guldtåg tackla
och sedan stöta ut från land. —
Men vinden sliter deras tåtar.
Mot fjärran leksaksskeppen hasta,
och flaggan skimrar som en fackla
på flykt mot kornblå vattenrand.

Min själ är trött och som en kedjas
hårdt smidda länk jag lifvet känner.
Städs hjärtat som ett asplöf darrar
på denna längtanssjuka jord.

Så vill jag leka för att glädjas.
Välkomna, enda trogna vänner,
I mina tröstare och narrar,
I mina sol- och regnbågsord.

Jag dockor har. De varit kvinnor,
till hvilkas hjärtslag förr jag lyssnat
som till en sång, som skulle tyda
all lyckans dårande problem.
I skepnader af älskarinnor,
än hvisken löftena, som tystnat,
och edra lockar jag skall pryda
med minnets gyllne diadem.

Ut, mina lätta båtar! Tågen
mot okänd kust med last af tankar,
med röda och med svarta segel.
Hvad mera om I gån i kvaf?
Er vimpel dock har lyst på vågen.
I längten bort från hamn och ankar.
Så ut! Det finnes ingen regel
för lif och död på nyckfullt haf.

Konstnären.

O, du fjällets ensamhet,
ensamt du mig känner,
om mitt hjärtas hjärtslag vet
mer än alla vänner.

Deras fröjd var aldrig min,
deras sorg ej heller.
De, som ömmast nämnt mig sin,
tydde miste eller
trodde ord och anletsdrag,
sökte aldrig botten
med mitt eget väsens lag
och de egna måtten.
Nämnde varm mig, då min själ
frusen var som fjället,
togo ock på kylan fel,
soleld brann i stället.
Togo kärlek för ett hån
i sin låga fikan —
aldrig fattar slättens son
fjällets bergspredikan.

O, du fjällets ensamhet,
sol och is på tinne!
Konstnärskänslans ödslighet
bor så i mitt sinne:
fjärrsyn som för daln är skymd,
stjärnglans öfver spegeln,
fri och obefaren rymd
öfver drömmarseglen,
kult för gud, som än ej sagt
sina hemligheter,
tankens lätta blå förakt
med sin klara ether.

Konstnärsönskan.

Ett önska dig: att aldrig blifva
en fattig man, som tager blott.
Den endast, som kan genskänk gifva,
stolt bär den gåfva, som han fått.

För dagens sol gif sång, som klingar,
för hvarje nattens stjärneljus
en dröm! Din själ har också vingar
och bjuda kan sitt varde ljus.

Du världens skönhet skall anamma
som ett oändligt sakrament;
med måttlös kärlek njut detsamma
och du dess hemlighet har känt.

För allt dig skänks, gif fullt tillbaka
och så naturens like var —
så du och hon bli man och maka,
ett jämnspelt, skaparlyckligt par.

Det ensamma Ljuset.

Det var ett ensamt ljus, som brann,
brann sorgset klart, men skälfde icke,
och kväll förgick och natt försvann,
det lyste än och släcktes icke.

Den stora stadens andning steg
allt svagare med hvarje timma,
snart ljöd den, som på vandrarns väg
en halfhörd suck ur slättens dimma.

Allt sömnen kufvat, hvarje svärd,
hvar vilja stuckit slö i skidan
och fört till drömmens gyckelvärld
så hjältens sorg som barnets kvidan.

Och kärlekslusten själf, som nyss
med stora ord till kamp sig ställde
mot mörkret, kallande sin kyss
ett säkert vapen mot dess välde

nu sofver emot nattens barm,
lik pysen, som med modern brottats,
men snart är glad att på den arm
få ro, mot hvilken slagen måttats.

Dödt dunklet rufvar kring hvart hus.
Själf himlens bleka stjärnor vackla,
och tändt står blott ett ensamt ljus,
den tysta tänkarcellens fackla.

Men tätnar mörkret än så tungt
bland böckerna, det skälfver icke,
men brinner sorgset klart och lugnt
mot skuggorna och slocknar icke. —

Öfver ett Hem.

Byggd till bo är hafvets snäcka
till ett skydd mot storm och svall —
slutna murar skola täcka
pärlan, som där fostras skall.
Men dock in i trånga huset
solskensskvalp och mörk orkan
höras, nattens stormar, bruset,
döden, hela ocean!
Tro ej, att det hem på färden
vi till hjärtats fristad byggt
kan för stormarne från världen
skänka någon undanflykt.
Gälla lefnadssorlet tränger
genom dörr, hur väl låst till.
Den dess rop blott utestänger,
som ej längre lefva vill.
Lifvets hela kamp du finna
kan i stillast spiselvrå,
om där tvenne hjärtan brinna
och där mötas viljor två.
Inom, kring dig hafvet stormar,
dock att larmet ej din sans
döfvar, men till sång sig formar,
det är hemmets resonans.

Stilla fyra väggar dämpa
vilda vågslag till musik,
hvad ej hörs bland dem som kämpa,
hörs i hamn vid stillnad vik.
Som i snäckan till en stämma
varda vågor, brus och vind,
världen först du fattar hemma,
kan den verkligt kalla din.
Tankarne på djupet alla,
där du lodar, fångar dem —
och det är hvad jag vill kalla
hemligheten med ett hem.

INNEHÅLL.

Moderspråket 5

I.

Folket i Nifelhem 11
Domar 14
Gammal svensk Julkantat 17
Bellisent 23
Bröllopet i Kana 26
Alexander under Solens och Månens Träd 29
Konungens Älskade 32
Junkerns Historia:
1. Junkern drager bort 35
2. Junkern i stadsporten 37
3. Junkern vid bägaren 40
4. Junkerns serenad 43
5. Junkern byter skinn i Toledo 45
6. Junkerns svårmod 49
7. Junkerns hemkomst 52
Dödsdansen 56
Tempelsömnen 60
Alienor 62

II.

Dykaren 67
En ung Skalds Visa 69
Hemlösa 71

Under blommande Kronor 75
Hör du Augusti Sommarregn 77
Brännoffer 78
En Båt med Blommor 80
Vårnatt 82
I Fiendeland 84
Det torra Brödet 85
Vandraren 86

III.

Fader 91
En Man till sin Genius 93
Södern 96
Eklog 98
Siesta 100
Högst i Fjällen 101
Templet vid Hafvet 104
Dagsländan 106
Skrift i Sanden 108
Pallor Amantium 110
Skalderna 112
Konstnären 114
Konstnärsönskan 116
Det ensamma Ljuset 117
Öfver ett Hem 119

SISTA DIKTER

AF

OSCAR LEVERTIN

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1907

UNGDOMSDIKTER

Ångest.

Min tanke sig slingrade af och an som en sol-
bestänkt å,
där på gräset jag låg och stirrade dödt emot him-
melens blå.
Öfver grönskande marker låg midsommarhettan och
brann
och sin gyllene väfnad på gångarna solskenet spann.
Min kropp kändes lam, i min törstande gom
det sved. Och min hjärna var trög och tom.
Då med ens som en centnertung sten
sig tryckte mot bröstkorgens ben.
Ej marken mig höll,
i en afgrund jag föll
djupt!
Djupt!

Mitt hjärta stannade af och på pannan kallsvetten
flöt,
i skälfvande fasa skrika jag ville, men stämman
mig tröt,
ville lyfta min arm för att klänga mig fast. Den
var stel

och en torrögd ångest klämde ihop min själ.
Som en drunknande sökte jag hjälp och råd,
med ohörbar röst jag tiggde om nåd.
Men förgäfves — beständigt jag gled
genom lufttomma rymder ned
i allt växande takt
genom nattsvarta schakt
djupt!
Djupt!

Och jag faller och faller. Sig dunklet hvälfver tröst-
löst och kallt
kring min kropp. Jag blunda vill och ändock vars-
nar jag allt.
I den skumma tomheten kända drag kan jag se,
se fräcka blickar och munnar, som hånande le.
Det de onda tankarna är, som mig bränt,
de orena känslor mitt hjärta har känt.
De fått kropp och mänskliga drag,
de mig rycka med snärjande tag
utan rast eller ro
till sitt töckniga bo
djupt!
Djupt!

De tala. Jag hör deras ord. Och tusen minnen
få lif
om allt orätt jag tänkt eller gjort i den nidska
brödkampens kif.
Jag varelser ser, på hvilka min skuld jag har skyllt,

och ögon, som själfviskt med grämelsens tårar jag
fyllt.
Och lönliga känslor med ens jag förstår,
som jag kommit att blöda med svidande sår.
Nåd, nåd! Men alltjämt den bär
min väg ner i skuggornas sfär.
I allt växande takt
genom nattsvarta schakt
djupt!
Djupt!

Högsommar.

Trädgården drömmer i högsommaananananananarglar
med stigar, där skuggor och solddadadadadadadagrar
Tungt står alléernas bladtäta kraararararararans
emot rötmånadshimmeln, den blånnananananananande
Men på marken allt spirar i grönnshshshshshshskand
med lifsvarma vätskor och jäsanddedededededede saf

Flöden af dofter komma och gå,
jasminernas hetsiga ångor sig blanndndndndndnda
med den kryddade lukten af nynnenenenenenenejadt
och ut från vinlöfsbekransad veranddndndndndnda
en vindpust de fina aromerna för
af rykande mokka och eldig likör. . . . . .

Vinden tassar bland häckarna matttttttttttatt
och i lindarnas blomhöljda kronor f f f f f fläkt
det är trånsjuka stämmor och glammmmmmmmmmand
en sopran en Schumannsk notturnoo ooooooo sm
I spörjande oro hand söker hand
och parvisa steg tråda vägarnas sannananananand.

Solen dalar. På nykrattad gång
en sommarkvälls lätta skuggor sig tömma.
Men mot midnatten än är det klarhet och sång
i unga hjärtan, som glöda och drömma,
drömma som nejden, vid löfhvalfvets sus
i rötmånadsnattens halfklara ljus.

Majdrömmar.

När dagens strålar på topparna smält
den täckande, snöiga hatten,
när den sista reflexen af solglöden flyr,
och vårkvällen se'n med vek clairobscur
förtonar sakta i natten,
och vinden med doft från spirande fält
drar hän öfver frigjorda vatten,

då drömmer jag skärt om hvar sällsam nyck
som ett längtande sinne kan rufva,
om frukter, som smaka mer fylligt och sött
än det färska fikonets mognade kött
under skalets gräsgröna hufva,
om mer kyligt läskande, daggfrisk dryck
än rhenvinets doftande drufva.

Jag drömmer om synkretsens blånande rand,
där haf och himmel förtona,
om ett skärgårdslandskap en försommarkväll
med skvalpande böljplask mot skogsbekrönt häll,

och klockor, som aflägset tona,
om ögon, som drömma i dunklare brand
än penséer med sammetssvart krona.

Jag drömmer om skimmer med blidare sken
än månstrimmans pärlemorsglitter,
om en ton mer eterisk och svärmande fin
än fiolens klang, när smekt af sordin
från smältande strängar den spritter,
en arom mer ångande, fyllig och len
än jasminens blomkalk besitter.

Diana från Ephesos.

Jag satt på Boulevard des Capucines
i skymningens och i absinthens timma;
uti kaféets fönsterglas föll in
en röd reflex från solens sista strimma;
men eljes djupt bland höga hus
förtonade och dog hvar glimt af ljus.

Det föll ett dunkel, bristande och blått
längs med det jättelånga perspektivet.
Det var som hela metropolen fått
en drömd belysning öfver skymningslifvet,
och tungt af äfventyr och fantasi
gled världstads-vimlet brusande förbi.

I gatans slammer, rörelse och hvin
en rytm som af en vek romans jag hörde.
Det var väl skymningen, som med sordin
hvart missljud dämpande och blidt berörde.
Det kom en smekning utaf samma sång
i vagnens rassel och i kvinnans gång.

Så i en kärlekssjuk kaskad af ljud
sig boulevardens tusen buller tömde.
Mitt unga blod sjöng med bak brännhet hud.
Och där vid min absinth jag satt och drömde
med handen stödd mot mina ögonbryn
jag såg en flyktande och sällsam syn.

Jag såg Diana ifrån Ephesos,
all mystisk älskogs höga härskarinna.
Ur hennes våld ej någon kommit loss,
som en gång blott har famnat vildt en kvinna.
Hvar droppe blod, som en gång stått i glöd,
än hennes ära prisar till sin död.

Hon långsamt utmed boulevarden gick
med månens skära fäst i diademet,
med månens trolska glitter i sin blick
och månens trolska glans kring mantelbrämet;
men dunkelrödt som lönnbladen i höst
flöt hennes hår kring hennes hundra bröst.

Som mareld gatan brann, där sin sandal
med purpursnoddar hon mot stenen stödde.
Kring hennes fjät med luta och cymbal
försmälte nardusdoft och ros som glödde.
Och männer strömmade från alla håll,
som sanslöst följde hennes mantelfåll.

Jag såg dem lämna hustru, härd och hem,
sin gärning, allt, som förut gjort dem sälla.
Som själfva dödens maning tvungit dem
sig viljelöst bland hennes slafvar ställa.
Med feberdrömmar om gudinnans hår
de sprungo sig till blods i hennes spår.

Så hvar minut jag nya skaror såg
kring hennes gyllne tunika sig samla,
som kring ett krucifix ett pilgrimståg,
i böner vrida händerna, som famla,
och liksom bettlare, som tigga bröd,
med snyftningar begråta gällt sin nöd.

Men hög gudinnan skred där, obevekt
af suckar, ångestrop och trängtan,
hon log sitt månskenshvita skratt, som smekt
af offerrök från dessa läppars längtan;
snart hela svärmen var ett dödståg lik,
skelett, i dans kring hennes mantelflik.

Så såg jag skaran hemsk och underbar
mot okänd ort sin värld af åtrå bära,
men öfver böjda kranier sken klar
en blåhvit månglans från Dianas skära,
och än flöt ljuf, som honungen i höst
en nardusdoft från hennes hundra bröst.

Min syn försvann... Bestört jag såg mig kring.
Förgången var absinthens skumma timma.
Långs husens väggar som en gyllne ring
ren boulevardens lyktor sågos glimma.
Ett sus af nöje gaf Paris signal
att störta sig i nattens karnaval.

PROSADIKTER

Yttersta Dagen.

En vision från 1348.

Tuba mirum spargens sonum.

Trött och förtviflad stirrade minoriterbrodern Paulus genom gluggen till sin cell.

Rötmånadsdagen var förliden, men än i solnedgångstimman låg hettan kvar, döfvande och tung, och cellen, där han stod, ångade som en ugn. Feberhet vände munken sin svettiga kind utåt, men intet vinddrag fläktade svalka. Vindlös och död sträckte sig hela Bretagnska stranden med klippor och gula sandbäddar, rykande af värme, och själfva hafsytan utanför låg liflös och förstelnad i all sin vidd, som det vatten därborta i Palestina, öfver hvilket förkastelsens anda sväfvar.

Det var dödens stillhet öfver S:t Malos kloster. De få kvarlefvande bröderna hade krupit upp i sina kamrar för att hvar och en å sin ort med vaka, gisslande och suckar anropa vår Herre Jesu förböner och Guds nåd. Och sannerligen, en sådan gruflig nöd hade väl aldrig förr lägrat sig öfver de Bretagnska landen. Jorden skalf af smärta, missväxten sög grödan från åkerfälten, gräshoppssvärmar skattade sädesaxen, och på vägar och stigar rasade

skaror af löst folk, som hungern drifvit ur de brödlösa hemmen, och kriget ur de sköflade stugorna. De lurade med försåt och mord i de skumma bergspassen och plundrade med snikna händer den burgne resenärens varubalar såväl som den fattige vandringsmannens ränsel. Och när mörkret föll, hemsökte de i vilda horder byarna, drefvo fåren ur sina fållor och hästarna ur sina stall, lemlästade män och våldtogo kvinnor, och lämnade ej husen, förrän brandflamman stack röd öfver takkrönen.

Dock värst af allt var pesten. Som mordängeln i Egypti land drog den öfver bygderna, slog åldriga och barn som ännu stodo under lärarns färla, men famnade dock helst de kraftiga och vuxna, lystet lindande kring unga höfter och friska länder sin blåfläckiga dödsgördel. Landsbygden gjorde den till ödemark, utan skördemän på fälten, utan väktare hos kreaturen, utan färjkarlar vid de strida strömmarna, och städerna förbytte den till kyrkogårdar, där ingen hand längre rang dagens tider, och ingen mun längre talade Herrans ord, där blott utsvultna hundar syntes på de folktomma gatorna, skaffande sig själfva döden genom att slicka förgiftadt blod och var från de obegrafda likens bölder.

Munkarna i S:t Malo hade i det längsta hoppats, att farsoten skulle skona den vigda grunden, men sedan den hela månader — som hästen i schackspelet — sprungit hit och dit i trakten med sin svarta död, hade den till sist också sprängt klosterporten, och nu fanns det blott ett tjugotal af bröderna, som ej anstuckits af smittan. Dormi-

torier och stekarhus hade måst förvandlas till sjukstugor, och det blef ej slut på mässläsning och vigilier efter de döda. Till sist uppgaf man det hela. De sjuka fingo ligga utan vård och skötsel, man iddes ej jordfästa liken, ej bränna kamomill ens för att fördrifva den ruttna stanken, som förpestade hvar luftsmula inom klostermurarna. Och de flesta af de friska munkarna rymde till ett öfvergifvet grefvesäte strax intill, och lefde där, glömska af sina dyra löften och sina själars saliget, bland landstrykare och lösa kvinnor, i svalg och dryckenskap, begabbade den heliga hostian, hyllade mörkrets furste å skogarnas korsvägar med syndig altartjänst, och parade sig på markens gräs som skogens vilda djur.

Brodern Paulus strök sakta handen öfver pannan. Han var sjuk af skräck och vaka, i feber lopp blodet i hans ådror, och för hans öron ljöd det som klockors hemska klämtning under vådeld. En enda omätlig ångest fyllde hans själ. Treenade Gud, hvar finna räddning, hvar hopp? Hvart man såg var död och jämmer, synd i sinnena, skamlig lust i människornas hjärtan, pestens onda andedräkt förskämde allt, och själfva drycken, som man förde mot törstigt svalg, bar död i stället för läkedom. Ty hvarje källsprång var ju smittadt med det gift, som judarna i djäfvulsk blandning bryggt af ugglors afsöndringar och spindlars etter. Det fanns ej tro och ej förhoppning kvar på jorden, och spörjande vände Paulus sin blick mot aftonhimmeln och med sin andas sista krafter äskade han tecken.

Solen hade nyss gått ner, men blodrödt låg skenet ännu kvar vid horisonten och göt en flod af eld öfver det döda, askgrå vattnet. En andlös stillhet rådde, men ändock rörde sig mörka moln oroligt af och an på fästet, törnade mot hvarandra, flockade sig samman som ett led och formade sig till underliga djurgestalter mot skimrets röda botten. Åskan mullrade på afstånd, och upp ur hafvet steg en gulnad dimma, tätnande luften med sin unkna dunst.

Paulus ryste. I fasa ville han sluta ögonen, men förmådde ej. Med stirrande, vidöppen blick måste han se dem komma dragande däruppe på himlen, alla yttersta domens djur. Och de tumlade om hvarandra, trängdes klungvis, vilda, vanskapta, i hundratal. Leviatan ringlade långsamt sin jättelånga ormkropp framåt; fenorna på hans buk reste sig drypande af blod, och stjärtens fjäll blänkte som glödgad koppar. Mellan käftens betar flöt skummet hvitt, eld stod ur hans näsborr som vattenpelarn ur hvalfiskens nos, och sakta fläkte han utåt sina läderlappsvingar, ådrade med espingar. Vargar med tandrader som sågblad och hängande, tofvig ragg i bringorna tryckte samman sina svultna sidor, fåglar med vindthundshufvuden och ormhud mellan tårna seglade parvis genom luften, och längst bakom red en dräktig vildkatt på en hingst, som stegrade sig, och från hvilkens mule gnistor sprakade. Och katten höll ena klon virad in i hingstens gula man, och med den andra lyfte hon högt till väders ett glimmande lysmaskknippe.

Paulus hade blifvit likblek, och kallsvetten rann i

tunga droppar längs hans lemmar. Nu förstod han. Där på himlen stod Herrans svar tydligt att läsa. Världen skulle förgås. Re'n närmade sig yttersta dagens vilda flockar med vidt uppspärrade käkar, färdiga att uppsluka. Domens timslag förestod. Paulus segnade under tyngden af all sin egen och all sin nästas oförsonade synd och skuld. Tårarna flöto ymnigt nerför hans hvita, insjunkna kinder. Du milda Guds moder, skulle världen få gå under utan någon ångertanke, utan något grundande på bot och bättring. Och i vild, besinningslös yra grep han med skälfvande fingrar tag i gluggens gallerstänger, hof upp sin stämma och predikade som om en vid, fulltalig krets lyssnat, lekmän och lärde från landen rundt ikring — som om hans tunga af Gud blifvit utvald att slunga ett sista varningsrop till den i syndens sump fördränkta världen.

Med pupillerna stelt fästa på himlen, där djurens tåg nalkades allt fasansfullare mot blodröd botten, talade han, och hans stämma skrek ut i dimman, som ville den öfverrösta åskan. —

Ja, alla skola de nu varda synbara, den yttersta dagens tecken. Solen skall lysa vid midnattstid, och månen stråla på ljusa dagen. Stjärnorna falla från himlen, svartnade och bleka, som fikonen från fikon trädet, när dess grenar ristas utaf stort väder.

Salt vatten skall flyta i det söta, floderna vända sig mot sina källor, och stenarna söndermala hvarandra med grufligt gny. Tremånaders foster skola stå upp till lif, blod drypa ur trädens stammar, och folken blifva till döden upprörda på hela jordytan ända till världshafven.

Hvar man skall ryckas från hem och hus, från färd och syssla — ockrarn från sitt vunna guld, smeden ifrån ässjan, och handelsmannen från den varufyllda disken. Spenbarnen slitas från moderns bröst, barnaföderskor ur bäddens hvila och mannen ur sin hustrus arm.

Redskap brista och smycken kolnas. Kungakronor och biskopsmitror varda till stoft och smuts, söljan smulnar i skärfvor på borgfruns mantel, och fingergullet smälter på riddarns hand.

Där ljuset brinner klarast skall hvarje fackla slockna, där lutan ljudar ljufligast skall falskt det skrälla uti brustna strängar. Mask krälar stinn i köttet på gästabudets bord, och rosenvattnet stinker i sitt bäcken.

Till drägg så fränt skall vinet jäsa i tavernarns kannor. Mäsken surnar i bryggarmästarens kar, och i bagarens tråg kryddas bröd med gift och etter i stället för med anis.

Hand, som smekte ömt, blir kall som det kalla bödelstålet, väns tanke hittar ej till vän, ögon känna ej igen hvarandra mer, och mun som kysst så ljuft, som honungen är söt, blir beskare än galla.

Så skallar dombasunen med sällsam klang, intet öra undgår. Städer vackla, murar rämna och radade stå benen upp ur sina grifter. De rättfärdiga och de syndfulla skocka sig samman från solens uppgång till dess nergång, bidande i bäfvan utan gräns, i ängslan utan måtta.

Men då stiger domens Gud ner med alla sina änglar och alla sina helgon för att döma lefvande och döda. Solen skiner på hans anlete och elden i hans

hand. Hans röst ljudar som ett tordöns brak eller den stormrörda oceanens buller.

Men ve! samtidigt öppnar sig också helvetets eget gap, och rök stiger tjock därur som af våt ved som stinker. Och ner i det svarta djupet falla svedda fåglar, som äro människosjälar, så tätt som hagel — höfvitsmän och tjänare, lästare med sönderbitna tungor, råmärksflyttare med glödheta stafvar brända in i nakna bröst, äktenskapsbryterskan i hermelin och den supna slinkan ifrån grändens jungfruhus.

Och på långsamt rinnande, dyig flod föras de alla ner, dit ner där Satan tronar på sitt svarta hyende, med hjorthornskrona kring sin bleka tinning, vidgade näsborrar, och runda, gröna ögon, som lysa upp församlingen. Stripigt svart står håret på hans ludna lemmar, hans knäskålar äro tecknade med förvridna anletsdrag och befallande utsträckt är hans arm.

Här tystnade Paulus plötsligt. Andan brast honom, och flämtande, med öppen mun och hopsnörd strupe, höjde han händerna för sina ögon, som för att värja sig för de syner, hans egna ord manat fram. Därute hade ovädret tagit till. Svarta molnklungor stötte samman sina gula kanter, åskan larmade som slamrande tackor af metall, och så kom en väldig blixt, som ett ljust streck öfver hela himlen. Det stack fram ur svarta skyar som en jättebila, som ville klyfva jorden in till dess innandömen med sin skarpa egg.

Paulus' ögon bländades af det violetta skenet. Hans tanke hisnade, hans fötter förlorade sitt fäste,

rörande sig uppåt som i en gunga, och afdånad föll han häftigt mot golfvet med hjässan i stenarna. Bedöfvad låg han där länge med slutna ögon, men när han åter kvicknade till besinning, var som med ett trollslag all hans förfärliga ångest borta. Pånyttfödelsens heliga frid bredde sig saliggörande öfver honom. Han log som ett barn, och i ljuf, lycklig mattighet blickade han mot himlen.

Sannerligen, borta voro djurens hemska hopar, och i stället tedde sig för hans ögon en annan syn, lisande hans blick med en välsignad hugnad. Trenne träd stodo där med grenarna flätade i hvarandra, och deras kronor lyste mot solkrönt grund. Det första cedrus, det är det mest högväxta af jordens trän och hafver därför att teckna Fadren, det andra cypressus, det mest välluktande och söta, tecknar Sonen, och granen sist, det mest yfviga och skuggorika, den Heliga Anda, hvilkens dufvovingar breda sig öfver jord och himmel.

Som en helande mjuk salva göt sig då Herrans nåd öfver Paulus' kropp. Hans tunga var stum, men hans själ jublade. Och så som barnet, ännu mållöst, liggande i sin moders sköt, plägar gladeligen le mot henne för att visa sin fröjd och gamman, så fröjdades hans hjärta åt Guds kärleks närvaro. Och när det på nytt åskade till, syntes blixten för honom ej som en förstörande klinga, men som en tindrande Jakobsstege, uppför hvilken det skulle förunnas honom att färdas till himmelen, till gränslös fägring och ändlös fägnad. Vid foten af Guds härlighets stol skulle han få sitta, där änglarna rundt ikring sjöngo sina söta cantilenor.

September.

Jag gick ensam af och an genom skogen. Det var feriernas sista dag, och jag erfor en smärtsam åtrå att taga ett högtidligt farväl af hvarje vinkel, hvarje vrå, som sommaren gjort mig kär och befolkat med sina minnen af sol och sång. Men medan jag långsamt följde de halft igenväxta, slingrande gångstigarna, fattade mig denna beklämning, som griper en, då man plötsligt ser vintern öppna sitt perspektiv af soltomt insittarelif med dagsverken, enformiga och grå, tunga nog att trycka till jorden hvarje tanke, som under sommaren fladdrat lätt och obekymrad som luftens skimrande sländor.

Och dock fanns vid första ögonkastet intet i skogen ägnadt att väcka melankoli, intet, som tydde på den grafläggning, som skulle komma. Tvärt om, himlen låg högblå och klar öfver ljussvepta grantoppar. Höstlandskapet dukade upp som en slösare sina yppersta härligheter — sol i skiftande reflexer och färger, en yppig, prunkande skala. På stammarna låg ljuset i breda strimmor. Spindelväfven glindrade med trådar af silfver mellan löfven, och nere på marken speglade solen i daggstänken — som i prismatiska glas — hela sitt mång-

färgade spektrum. Och på träden rådde en polykromi utan gräns — löf hängde där guldfärgade som kvinnornas lockar på venetianarnes taflor, lyste med metalliska toner af brons och koppar, rodnade som blod och gulnade som spetsar, gömda i släktled. Det hela var en fest, hvars brokiga prakt bländade.

Och likväl blef man så tungsint till mods, när man stått där en stund i skogen. Luften andades kyla från fuktig mossa och mull, så att man ryste till, när man steg från sol in i skugga, och själfva denna septemberdagens sällsamma klarhet, som först berusar ens blick med sin ändlösa synvidd, skrämde snart som den alltför genomskinliga hyn på en dödsdömd anförvants drag. Ett för ett trängde spåren af hemliga krämpor fram ibland glansen — man kom att tänka på sår, varsnade mellan en högtidsdräkts purprade flikar. Bladen veko hop sina kanter, skrumpo samman och huttrade för vinden med tecken på ålderdom och förvissning, ormbunkarnas grönska var angripen af rost, och öfver de sista blommornas dufna kalkar spirade massor af svampar. Det var kantareller med gulsotens färg på sin hud, röksvampar, hvilkas hvita kött multnat till brunt stoft, och stora flugsvampar, med hvita giftiga blemmor, brandröda som en febersjuks kind, en hel här produkter af en uttröttad natur, som alstrar ännu i dödskampens yrsel och af sitt smittade blod skapar underliga former och heta, sjukliga färger. Det var naturens sista uppflammande jag såg, ett krampaktigt, förtvifladt försök att glömma sin undergång genom att draga fram

och smycka sig med alla sina försinande tillgångars sista rikedom...

Hittills hade jag njutit af en djup, skälfvande stillhet, men där jag nu vandrade genom en trång dalsänkning, stördes jag i mina funderingar af ett buller af ojämna yxslag. Snart såg jag också, hvem det var som högg. Det var en gammal, brunhylt gubbe, småväxt och hopkrupen som en dvärg, med ett uttryckslöst ansikte, fullt af rynkor från pannan ända ner till det ovårdade grå skägget. Han liknade en mumie, denne gubbe, för gammal, tänkte jag, för att vidare ha någon sorts föreningsband med andra människor, och det förundrade mig, att hans arm var kraftig nog att fälla träd, och likväl såg han ingalunda ut, som om han gjort upp sin räkning med lifvet. Det låg tvärtom i hans sätt att lyfta yxan, att gifva den svigt i luften och sedan skarpklyfva björkstammen något, som om denna af ålderdom darrande hand icke blott hakade sig lidelsefullt fast vid tillvaron, men också tyckte sig äga rätt att lefva på bekostnad utaf andra.

»Man orkar bra nog, fast man fyller sju och sjuttio till Mickele (Mikaelsmässan),» sade bondgubben, som eljes var döf för alla frågor och absorberad i sitt förehafvande som i en hemlighetsfull njutning. Det var en dunge helt unga och smärta björkar, som gubben fällde, en för en. Han högg mot barken som i en lust att döda och åsåg sedan med något, som liknade skadeglädje i sin blick, hur trädet vacklade för såret, böjde kronan tungt mot marken, som en yngling, träffad i hjärtat, och föll till sist med doft stönande till jorden.

Jag visste icke rätt, hvarför synen pinade mig, men jag aflägsnade mig skyndsamt som från något obehagligt. Men när jag väl lämnat gubben ur synhåll, öfverraskades jag af en plötslig trötthet. Jag lade mig på gräset och halfblundade, men jag fick ingen ro för bullret. Gubbens yxslag genljödo för min hörsel så våldsamt, som om hela skogen omkring hölle på att fällas, och jag såg plötsligt för mig oräkneliga vedhuggare, alla lika gamla som gubben, med samma skadeglada blick i halfslocknade ögon. Men det var icke unga björkar som föllo, utan unga människor, vänner, befryndade, obekanta, men alla med släkttycke öfver dragen, sträfvande för samma nya lifsformer och för samma nya tänkesätt..., och de föllo döda rundt omkring, på vägar och stigar, bäst de sköto upp med viljan starkast och pulsen kraftigast, en hel generation, som ägde rätt att lefva och möjligheter att lefva. Men de gamla vedhuggarna stodo med sina yxor, de sågo på de slagna och smålogo, nöjda öfver att på snötäcket till vintern blott återfinna de gamla fotspårens vanliga och välkända kosor.

Medan bladen långsamt dalade genom septembers klara luftlager och syrsorna i gräset höllo sin musik, spröd som af glas, som brister, grubblade jag öfver, hvarifrån krafterna skulle hämtas till den långa vintern, då den myckna snön täcker alla sommartankar.

Häxor.

Vid midnatt, då den sista ölsejdeln tömts i hotellet på Brocken, och allt turistlifvets larm och oreda tystnat på Mefistofeles' berg, såg jag dem ändtligen komma, som jag förgäfves letat på korsvägarna i alla Harz' skogar — häxorna. De kommo dragande genom luften, men ingalunda på de klassiska kvastarna, utan i blänkande vagnar, i en lång följd af långsamt och festligt körande åkdon, som jordens damer en vinterafton långsamt och festligt färdas mot den af grönska och ljus strålande trappuppgången till en bal. Ett för ett stannade åkdonen på Brocken, och en herre, som tycktes värd på stället, öppnade vagnsdörrarna med den styfva och ceremoniösa artigheten hos en dörrvakt på ett nattkafé. Det var en ståtlig man i sina bästa år, med oroligt irrande blå ögon, i midten benadt, blondt hår och ett ljust helskägg, klädd i en kväkaraktigt tillknäppt och svart rock. Bugande ledde han alla de anlända damerna, som logo högt och klingande, mot den urhålkning bland klippblocken, som kallas häxskålen, vid hvilken fruntimren hade sitt toalettgemak. De speglade sig i fredagsnattens regnvatten, som återstrålade den kalla glansen i deras ögon

och den starka rodnaden öfver deras läppar. De använde daggen i alpanemonernas kalkar som luktvatten, fjällvippornas dun som puderkvastar, och medan de ordnade sig, lyste de hvarandra som barn med de stora smörblomstren, som frodades bland starrgräset på tufvorna. Så gingo de i tasslande och fnittrande grupper upp mot djäfvulens af stenblock byggda predikstol och satte sig rundt omkring i långa rader, och jag hörde deras stämmors inställsamma välklang och kände doften af deras hår dårande strömma emot mig med vinddraget från deras solfjädrar.

Värden på stället steg långsamt — jag märkte först nu, att han haltade — upp i predikstolen, som ville han begynna ett föredrag. Till detta ögonblick hade jag hållit mig på afstånd och sett skådespelet halft otydligt och ur fjärran. Nu lockades jag närmare i min ifver att fixera predikanten och än mera hans åhörarinnor, till dess jag plötsligen tvärstannade i ett busksnår och kände hjärtat häftigt bulta i mitt bröst.

Min Gud, det var ju idel bekanta ansikten, dessa häxor, anletsdrag, som jag hundratals gånger sett och beundrat på teatrar och gator, klara pannor, kring hvilka min dröm smidt helgonbildernas guldgloria, läppar, som frestat likt de rödaste rosorna bak grannens trädgårdsmur och ögon, till hvilka jag förlagt själfva den sjunde himmelens sällhet. Det var fruar och fröknar, salongernas härskarinnor och promenadplatsernas drottningar, mina vänners hustrur, mina egna och mina yrkesbröders afsatta eller ännu regerande sånggudinnor, alla dessa

bedårande och trolska häxor, som locka till kärlekens värsta öfverord och galnaste bedrägerier...

Nu begynte mannen i predikstolen att tala. Hans stämma hade salfvelsen hos en herröst, som ofta låtit höra sig för damer i välgörande sammanträden, och hans hvita händer rörde sig med en modeprästs behagfullhet. Orden förtonade delvis i nattblåsten, men jag kunde dock följa gången af ett konventionellt inlednings- och hälsningstal. Han tackade damerna därför att de så talrikt hörsammat hans inbjudning och för all den nitälskan, med hvilken de arbetade för den goda saken, och bad dem så själfva uttala sig om årets erfarenheter. Nu uppträdde också den ena unga damen efter den andra. Det gick till ungefär som på ett frälsningsmöte. Hvar och en berättade om sitt görande och låtande i den inre missionens tjänst, och hur de omvändt och betvingat äfven de mest motspänstiga manliga förstånd. Det var alla de älskogsintriger och kärleksäfventyr, som jag det nådens år 1892 hört glunkas om på baler och kaféer bland vänner och bekanta, blott berättade med litet annan färgläggning och annan fördelning af ljus och skugga. Damerna hafva ju som bekant en alldeles särskild rättrådighet, när de förtälja sina erotiska mellanhafvanden, och detta opartiska betraktelsesätt lyste i denna församling i sin vackraste dager. Jag önskade blott att vederbörande kavaljerer — de nämndes alla vid namn — ett ögonblick varit närvarande, ty en hastig konfrontation hade säkerligen varit lustig nog. Det hela var emellertid både spännande och pittoreskt. Ibland kändes det rent

af, som sutte jag i den ljusa florentinska trädgårdsskugga, i hvilken Decamerone berättades — ty nästan så groteskt var det stora karnevalståget af skalkar och narrade. Understundom framtogo damerna ur sina fickor också skriftligt bevismaterial, uppläste med dramatisk betoning några rader ur ett kärleksbref eller en svartsjukebiljett — och deponerade sedan dessa aktstycken hos predikanten, som mottog dem med något af det välbehag, hvarmed en historiker fattar ett gammalt dokument eller en kriminalist någon vacker handling om mänsklighetens ondska.

Andlöst lyssnade jag till denna krönika — det var som om jag fått se in genom husväggarna i de ögonblick det var olägligast för beboarna — då med ens en stämma, som blott var mig alltför kär, kom mig att hoppa till. Allt blodet strömmade till kinderna, men innan jag hörde mitt namn nämnas, sprang jag som för brinnande lifvet utom hörhåll, och med en känsla af själfironi och skam, som om jag icke visste huruvida jag skulle brista i skratt eller gråt, kastade jag mig långt i fjärran ner i det af daggen däfna gräset. Också hon, också hon!

Fantastiskt som i en dröm såg jag nu på detta afstånd häxornas årsstämma, och mot den mörka natten varsnade jag blott som en lek af slingrande danserskor alla dessa gestikulerande damer. Ändtligen upplöstes församlingen. Predikanten gjorde från sin predikstol några välsignande åtbörder, följde så åter, artigt bugande, damerna till deras bland de grå regnmolnen väntande vagnar och stängde vagnsdörrarna, sedan han faderligt stoppat om dem

fällar och öfverplagg. När den sista vagnen rullat bort, tog han hela högen af dokument, som de lämnat, och haltande linkade han långsamt och värdigt nerför Brocken. Han gick förbi mig, där jag låg i gräset, och han bar papperen med en arkivaries värdighet. Hans blonda konventikeltyp hade ännu kvar sin prägel af förkvinnligad och salfvelsefull ömhet — blott ögonen lyste skarpt med en sällsamt ostadig och sned blick under det ljusa pannhåret.

Natten var åter tyst och Brockens lilla höjdplatå öde. Tunga susade molnen förbi, ut mot rymden, som böljade som ett töckenhaf. Men mitt blod flammade och brände, och förgäfves skakade mitt hjärta sina länkar. Än hörde jag oemotståndligt klangen af häxornas gäckande skratt, kände doften af deras hår och förnam med hela mitt väsen tjusningen i deras falskhet och obarmhärtigheten i deras fägring.

En Bild från Basel.

Det var en solig eftermiddag med fågelsång och klockspel midt i högsommaren. Två män kommo sakta vandrande uppför den trånga gatan, som slingrade öfver Münsterberget till Münsterplatsen, där Basels domkyrka låg och sken med sin högröda sandsten mot den djupa juligrönskan.

Pyramidformade tujor, lurfviga gamla lärkträd och täta lönnar stodo i rundlar kring katedralen. Grenar med barr slogo sakta mot sträfvorna, och gröna blad skälfde, stilla men rastlöst, framför de stela helgonen på de målade fönstren. Inne i själfva klostergården rundt om koret växte åter tujor, lärkträd och lönnar mellan vårdar och vapenfält, så det lyste grönt hvart man såg kring dômen. Men öfver trädkronorna och kyrktaket stod den blå luften orörlig af solglans, en gyllene ocean, genom hvilkens vågor spiror och torn stucko upp och genom hvilken kajorna drogo banor af guld. Själfva marken på den öppna platsen rundt om var också ett ljushaf, i hvilket de utlöpande gatorna utan verkan tömde sin skymning, och skuggorna af de förbigående, en borgare med sin klädeshufva på nacken, en munk i sin släpande kåpa, en kvinna

med den uppfästa kjolen tungt och veckrikt svept öfver sin lifsfrukt — föllo som skenbilder, förlängdes i det oändliga och försvunno i allt ljuset.

De två männen kommo fram på Münsterplatsen midt emot katedralen. De gingo så långt ifrån hvarandra, som två kunna, hvilka samtala. Det var en gammal man, nästan gubbe, och en ung, nästan yngling, men den gamle var långt mindre härjad af tillvaron än den unge och tycktes äga vida mera framtid. Sammetshättan med sin mårdkant satt lätt på hans hjässa, och de bruna, genomträngande ögonen brunno med fast och oförtärd kraft i ett ansikte, fåradt af tänkandet som stenen vid stranden af hafsslaget. Den långa smala näsan, som kunde stickas djupt ner i blomkalk och bägare, talade om ett världens barn med en vällärd jakthunds förfinade instinkt på byte. Men hufvudets lutning mot bröstet vittnade om studienätternas böjning öfver läspulpeten, och de hvita fingrarna voro ännu i hvila hopvridna efter det ständiga, otåliga greppet kring skriffjädern. En karneol med en ingraverad liten flygande sånggudinna blänkte på hans pekfinger, och en påfvemedaljong i en ked af guld hängde öfver hans rock.

Hans unge följeslagare — det var en riddare, som blott med möda tycktes släpa på harnesk och huggvärja — hade ett af lustsoten fördärfvadt ansikte med infallna och förstörda drag. Det glesa, blonda håret låg i svettiga stripor mot den gulbleka pannhuden, och de blå ögonen stodo stela och feberaktiga med en stickande glans under svagt tecknade ögonbryn. Munnen var hopbiten, utan

ett leende. Det hade varit en tysk ynglings öppna svärmaransikte, en tysk junkers spotska och öfvermodiga krigaransikte; nu var det ett af dessa förtviflade anleten, som döden betraktar och mönstrar, då de sofva — och upp spritter ägaren, stirrar mot mörkret och stryker med en fuktig hand öfver pannan, som för att glömma det nyss undgångna men åter förestående mötet.

Det var Erasmus och Ulrik von Hutten.

Den gamle mästaren från Rotterdam stannade framför västra portalen och betraktade, som han brukade, dess krets af gamla statyer. Där såg han på ena sidan, hur den arga skalken lockade fru Värld i fördärfvet. Det var en yngling med den drifne förförarens fadda och inbilska grin öfver det runda ansiktets stora, buktade läppar. Han sköt fram det högra knät och gungade på benet, som när det spelas upp till fackeldansen, och som en talisman tryckte han mot bröstet den fyllda börsen, en Fortunati pung, af hvilken han ännu ej på länge skulle lära leda och lifsförakt.

Men fru Värld kråmade sig inför hans blick som hyndan för sin herre. Hon vred sig på klackarna, sköt skuldrorna högt upp mot öronen och myste med fräck och spelad blyghet, medan hon med sina båda runda händer häktade upp bröstspännet, som höll samman hennes klädedräkt. Men på andra sidan gingo alla de visa jungfrurna med sina små tända lampor i de magra barnhänderna. Liksom läsflickor på väg till altaret gingo de mot brudgummen med hufvuddukarna hårdt knutna kring de böjda hjässornas flätor.

Erasmus betraktade bilderna af synd och fromhet, log mot dem båda och blickade ut mot sommaren, som ångade och spirade så långt man kunde se.

»Hvilken välsignad frid,» sade han, och hans blick hvilade länge i grönskan.

Men riddaren lyssnade icke på honom. Han såg icke solskenet och hörde hvarken klockor eller fågelsång. De röda fläckarna på hans utstående kinder flammade allt högre. Med sin förbrända, hesa stämma fortsatte han sitt vilda tal mot påfvemakten och den falska kyrkan, mot världens skabb från den stora pestbölden i Rom.

»Hur I leker med ord, mästare,» ropade han, »sanningen är en enda, den rena, heliga läran är en, och för den måste nu det heliga kriget kämpas, om också skogselden skall förbränna jorden. Sanningen är en, och intet kan på en gång vara både svart och hvitt.»

Erasmus bröt ett blad af en urgammal, mörknad silfverpoppel och visade det för riddaren. »Se,» sade han, »det är svart ofvanpå och hvitt inunder, och i solskenet får det tusen färger till.»

Han höll ett ögonblick bladet upp mot dagern, läste i dess fiberväf som på bokstäfver i ett manuskript, och pekade sedan ner mot Klein-Basel, förstaden, hvilken med ett virrvarr af brutna, torföfvervuxna bjälktak låg midt emot på andra sidan Rhen, som i en bred bukt flöt strålande under berget, där de stodo. »Titta på storkarna, som bygga och bo där borta på taken» — han visade på de stora fåglarna, hvilka orörliga, liksom af snidadt trä, stodo

på gaflarna och läto solen lysa mot de röda näbbarna. — »De där föra hvarenda natt en ny släkt till Basel, för hvilken din sanning och min bli samma tomma nötskal, kastade bak ugnen, och som vilja dräpa hvarandra för ord, som vi aldrig hört eller kalla barnjoller... Stick svärdet i skidan, riddare, och låt sommaren själf på egen hand mogna sitt korn, de unga tankarna och det nya vinet.»

»Det är sålunda Erasmus' sista ord,» sade Ulrik von Hutten utom sig af förbittring. »Farväl, men kom ihåg, mästare, att den som sår vind, skall storm skörda, och stormen, som ändtligen bryter de ruttna stammarna och förströr agnarna, skall komma, och icke leka längre med flöjeln på ert hus, men rycka tak och knutar med! I morse, när tidigt mitt hjärta väckte mig, såg jag stormsvalan med de flaxande vingarna lyfta sig stolt mot den gråa gryningen. Hur längtar jag icke efter svärdslag i stället för ord, och hur ovederlägligt klart skall icke lansen som hviner tala sanningens språk. Det heliga kriget för den enda rätta läran är begynt, och hur jublar ej min själ mot branden, som rensar världen, och blodet, som rödt och varmt skall i strömmar rinna och försona.»

Han grep häftigt om värjfästet, gehängets beslag stötte mot harnesket och utan ett afskedsord vände han sig om och gick sin väg förbi kyrkan. Men hans gång var lidande och trött, hans ansträngda hållning vacklande, och ute i det starka solljuset framför katedralens väldiga röda stenmassa blef han som alla andra en svart skugga, mindre

och tunnare för hvart steg, till dess han försvann som en drunknad i sommareftermiddagens ljushaf.

Erasmus såg efter den bortgångne med en axelryckning och ett drag af vemod, medan han höll mot sin näsa kryddpåsen från bältet, ty den fräna lukten af hartsen, som Hutten använde för sin sjukdom, låg kvar i den stillastående luften. Men när sista stålglimten af riddarens hjälm försvunnit i solen som den sista krusningen på vattenytan efter en kostbar ring, kastad i sjön och sjunken mot botten, satte sig den gamle mästaren på en bänk i den ljumma skuggan. Han höll ännu i handen silfverpoppelns dubbelfärgade blad och började åter läsa i dess fibrer så uppmärksamt som om han tydde de invecklade abbreviaturerna i ett antikt manuskript, och hans öga lyste upp, som för en ljuf strof af djup skönhet till naturens pris. Vinden for lätt som en smekning öfver hans kind, och sländorna fladdrade ikring hans hufvud. Och lycklig, som om han funnit en ny fägring eller med ett vaknadt ungdomsminne åter känt all ungdomens förhoppningsvarma och lyckoveka blodström spruta genom sina ådror, blef han, när en af dessa sländor, ett af dessa dagens och eterns yra väsen, utan skräck för hans vissnande hand och hans ålderdom slog sig ned på bladet, som han höll. Hans ögon blefvo fuktiga, hans blick hängde vid de blå vingarna, och hans tanke flöt till ro som en lugn och klart speglande bölja i den sommar, som åter mognade säd och drufvor rundt ikring honom.

Fantasi

inför Ackes tafla »I Skogstemplet».

Det är efter den undergång af allt lefvande, om hvilken samtliga de gamla gudalärorna tala i sina böcker, och som bibeln kallar syndafloden. När oceanerna åter långsamt sjunka ner i sina hafsbäcken och lämna marken fri, finns det alltid på en helig kulle eller ö ett människopar, underbart frälst eller hemlighetsfullt nyskapadt ur själfva mullen, en man och en kvinna, från hvilka ett nytt släkte stammar, som åter skall bruka jorden i svett och möda, ängslas öfver natten och det dagliga brödet, dikta och bygga städer, smycka hus och torg för flyktig lust, intill dess de stora vattnen åter lyfta sig och begrafva allt. Det stället, där dessa nya Adam och Eva finnas, är ett tempel. Du kan kalla det förgängelsens eller lifvets.

Det är efter en sådan världsöfversvämning. Kanske så långt tillbaka i det förgångna, som i den ålder, då stjärntydarna först följde planetbanorna i de babyloniska templens väktargångar, och den stora sfinxen, öfver hvilkens tillkomst ingen forskning lyckats sprida ljus, men som synes jämnårig med människan, kom ut i den Egyptiska ök-

nen. Eller kanske i stället så långt fram i det kommande, att våra dagars hjältar och riken äro lika mycket sagor ur mörkret då, som nu Ramses och Tiglat Pileser, Eden och Assyrien. Ty på templet kan man icke se, om man är så långt tillbaka eller så långt framåt. Templet har i århundraden stått öfvervuxet af blad, lafvar och mossa och blifvit gräfdt fritt igen. Det har i århundraden stått nere på hafvets botten, blifvit inspunnet i alger och sjögräs och höjts igen ur vattnet, rosenbekransats och genljudit af böner, suckar från blödande offerdjur och kvinnors och barns sång. Stenar, som en gång varit stoder af gudar, och statyer af segrare med för evigt förgätna namn, ligga brustna och styckade på templets botten, och längs den halfrunda vägg af tempelcellan, som ensam stått bi mot alla skiften, skymtar en halft utplånad bildfris. Det var en gång en prelat- och konungasaga med mitror, stridsvagnar, svärd och kronor, fast det nu blott liknar årens nyckfulla formationer i stenen, urhålkade af vatten och polerade af sol. Och ingen kan nu säga, om denna prelat- och konungasaga föreställt härskare, som återfunnits i egyptiska hieroglyfer och i Tel-Amarnas kilskriftsbref mellan konungarna af Assur och Babylon, eller om den förevigat minnet af Napoleon och Goethe. Detta tempel kan ligga öfver Ninive eller öfver den ort vi en gång kallade »den eviga staden». Mossan växer och växer, och stenarna skina af ålderdom i sällsam färg lik gammal lysved eller bärnsten i flodmynningarna.

I detta tempel stå en man och en kvinna, ett

stampar för ett nytt människosläkte, som åter skall befolka och underlägga sig världen.

Mannen, som står och formar en bild i leran, talar:

»Se, nyss var jag sten och nu är jag konstnär och måste skapa. Nyss själf väckt till lif, vill jag redan dana lif och mångfaldiga mitt beläte till yttersta tider. Hvad är det, som jag vill hafva fram ur den grå, formlösa leran? En fetisch, en docka, en gudabild, ett väsen, som bor inom mig, och dock synes mig vara högre än jag själf, en skepnad, som jag måste gifva lif, fast jag vet, att när verket står färdigt, är jag själf bruten och öfverflödig, en blomma, som satt frukt och blott har att vissna i sin mossa. Men öfver min lilla lerbild skola kyrkor hvälfvas och städer uppstå, för den skola människor älska och pina hvarandra, brottas och förgås. Mer glömd än luftbubblan, som nu spelar mot min hud, skall jag blifva, men min lerbild får tusen nya dräkter och namn, och kan ej dö förr än med den sista mannen af mitt släkte.»

Kvinnan, som i smärtsamt uppvaknande ängsladt lyfter sig från dvalan och till lifvet, talar:

»Se, nyss var jag jord, och nu bäfva och brinna redan ett människosläktes fröjd och ve uti mitt sköte. Hvem låter mitt hår åter fladdra och glöda i dagen — jag var död och sof så godt emot mitt hår. Jag hör ekot af underliga namn sorla i mitt öra! Har jag drömt det? Var det jag som kallades Semiramis, Eva och Helena? Jag vet det ej, vet blott, att jag åter besvurits till lifvet för att gäckas af min åtrås sötma, som barnet gäckas af den söta

honungen öfver det beska läkemedlet. Jag skall narra mig själf att tro, att jag är fjärilen, som leker, att min röda mun och mitt fagra skinn äro till för att glänsa i solen, fast jag vet, att de blott äro beten och att jag finnes till för att i smärta bära fostret och i kval föda det. Att åter plocka äpplet af trädet, dåra andra och mig själf, att vara tvungen att skapa och blifva bruten och öfverflödig när jag skapat, ett blad, som blott har att vissna i mossan! Å, nyss var jag jord och nu brinna redan ett människosläktes fröjd och ve uti mitt sköte.»

Men från den öfversvämmade jorden, på hvilken inga andra människor funnos än de båda i skogstemplet, sjönk vattnet mer och mer. Himlens blå lyste genom väfnaden af hopslingrade alger och murknade träd, och Deucalion och Pyrrha — som den hellenska syndaflodssagan kallar dem — började åter att dana lif af blod, jord och stenar.

SISTA DIKTER

Skymning.

Nu himlens ton blir kyligt blank och blå,
och solen flytt bak husens grå komplexer,
men fönstrens lyktor än i färgbrand stå
med mässingsgula, skimrande reflexer.
Förstulet faller skymningstimman på.

Så slocknar sakta hvarje spår af ljus
af glansigt guld och rodnande cinober —
ett nät af töcken spinns kring skumma hus.
Tungt sjunker mörkret uti sen oktober
på stillnad färdsel och på mattadt brus.

Det timman är, som bjuder sorgens vin
ur sina bräddade och bittra skålar,
med ängslans dissonans stör harmonin
och tungt i anlet, som förblekna, målar
sin smärtas märken och sin ångestmin.

Det timman är, då mera lättrådd stråt
från blåa ungdomsdrömmar stegen drager,
då bettlarns bön får en accent af gråt,
och två, som kyssts i gyllne sommardager,
med suck och kalla handslag skiljas åt.

Så skymningen med dimma, höstligt hvin
i mörka änkedok hvar tanke höljer.
All längtan brister, tvunnen än så fin,
och svart till hvarje vrå af staden sköljer
en ström af gatans svårmodstunga spleen.

Advent.

Det var advent,
och längs den hvita, snöbetäckta slätten
decemberkväll sitt mörka hölje spänt;
och timmen kom, då tomtarna och vätten
i stall och visthus kröpo fram i lön
och skyndade till lek och puts på logen.
Men tysta sofvo stugorna i snön,
och hvit och tyst kring gärdena stod skogen.
I mjölkhvit mångård matt och disigt brann
den bleka vintermånens runda skifva.
Längs frusna hjulspår frostigt skimmer rann,
och kornen blänkte kallt på fältets drifva.
Allt låg förstummadt, tyst. Blott i en vak,
halft stelnadt, flodens vatten slog mot isen,
och öfver hvita, månbelysta tak
drog vinden doft och slamrade i spisen.
I stugan alla sofvo djupt och lugnt.
Den sjuke gossen låg allena vaken
med kinden feberröd och bröstet tungt,
och armen skalf mot täcket, tärd och naken.
Han låg och kved och mindes sorgsna ting,
om hvilka man i mörkret brukat språka,

om barn, som ryckts ur lekkamraters ring,
och älsklingsdjur, som man ej mer fick råka,
om dockan, som han en gång hållit af
men som nu låg i skogen öfvergifven,
om en förfrusen sparf, som han gräft graf,
sen han den svept i fana sönderrifven,
om höstens sagor, som hans mor förtalt,
när ängens vildros sina kronblad miste,
och vinterns skrock, som man vid brasan valt,
när nyårsstormen almens grenar riste.
Så mindes han. Men städs blef natten kvar.
Kring lägret tungt låg mörkrets svarta lager,
och snyftande mot kuddens örngottsvar
det sjuka barnet längtade mot dager.

Nu dörrn flög upp. In kom en högväxt man
med smärt gestalt, belyst af månens strimma,
som klar långs mörka torpardräkten rann,
och i hans fotspår tycktes golfvet glimma.
Han till den sjuke gossens fållbänk gick
med lätta steg och satte sig på randen
af bädden, där med trött, förgråten blick
det sjuka barnet räckte honom handen
som en bekant. Han kände honom nog.
Han sett på bilder många gånger
den milda munnen, som så sorgset log,
och undrat, hvad den sagt för ord och sånger;
han sett, hur djupt det svarta ögat brann
på mörknad altarduk i socknens kyrka,
och undrat hvem han var, den barnens man,
om hvilken orgeln sjöng med sällsam styrka.

Och vandrarns hand han utan fruktan höll,
fast bländad halft af hvita månskensglansen,
som från hans dräkt mot lappväfdt täcke föll
och rummet lyste upp till spiselkransen.
»Jag är din gudfar,» sade vandrarn ömt,
»och kommen att en stund dig sällskap göra.
Snart juln, om hvilken du så mycket drömt,
är här, och du dess klockors sång skall höra.
Då skall du springa upp ur sängen sund
och aldrig mera ligga sjuk och vaka.
Var glad! Det är advent.»
Kring vandrarns mun
ett löje flög, och lätt han strök tillbaka
sitt bruna hår, och med en djupstämd röst
han blidt och lågmäldt talade om julen,
hur barnen gått och väntat allt sen höst
den dag, då sparfvens kärfve sätts på skjulen.
Han talade om korta mörka dar
med byk och bak och doft af mjöl i huset,
då ugnens röda flamma lyser klar
och drickat nybryggdt hälles ner på kruset,
om slädfärd öfver is och snö till stad
med klang och ljus och skinande butiker,
och marknadsståndens rika leksaksrad
med nya under, hvart sin väg man viker,
om juln, som ändtligt kom till fejadt hem
när blossen grant i gran och grenljus brände,
och blå och klar, som uti Betlehem,
sig helgens höga stjärnehimmel tände.
Han talade tills barnet åter log
och feber, värk och sorgsna minnen glömde.
Mot vandrarns bröst det närmare sig drog

och till hans ord med stora ögon drömde.
Då löste han ur gossens handslag blidt
sin tunna hand. Han lyssnarns panna smekte,
och månens sken, som fingret följde hvitt,
med isig strålglans barnets tinning blekte.
Så reste han sig, som han fyllt sin plikt,
han vinkade farväl från tröskelstenen,
och i detsamma mörkrets svarta skikt
ren rummet täckt. Hårdt slog kastanjegrenen
mot fönstrets frost. Men gossen var ej rädd
och sorgsen mer. Sig helgdagsslummern sänkte
ikring hans hufvudgärd, och vid hans bädd
mot djupblå grund ren julens syner blänkte.
Där ute, i sin mångårds däfna glans,
än månen brann med blekt och töcknigt skimmer.
Kring svarta grenar frosten spann sin krans,
och kallt i drifvan lyste kornens glimmer.
Men vandrarn ren till nästa stugdörr ländt
att andra grubbelsjuka hjärtan rycka
ur nattens sorg med budskap om advent
och jul, som stundade med all sin lycka.

På Flykten till Egypti Land.

Det var på flykten till Egypti land,
när klara nattens stjärnor blänkte
bak furuskogens dunkla rand,
och tunga skuggorna sig sänkte,
när Joseph funnit mellan vissna träd
ett skygd och lägerstad för natten,
och trötte gångarn lagt sig ned
vid källans aftonstilla vatten.
I aspens topp en susning gick af höst.
Bland bladen gulnade och bjärta
Maria sjöng med sorgtyngd röst
för Jesusbarnet vid sitt hjärta:

Sof sött, du som skall spira
för smärtornas skördedag,
som plantorna ängen sira
för slåtterns lieslag.

Du växer för plågans aga
och lidandets bäska tukt,
liksom för tröskarens slaga
det dignande axets frukt.

För smädelsens törnehufva
du mognar bland hån och hot,
som vinstockens rodnande drufva
för vinotramparens fot.

Sof sött, ty snart är det dager.
Ren stjärnorna slockna matt,
och åter vår vandring drager
mot målet, som Herren satt.

Det var på flykten till Egypti land
när morgonrodnadens flamma brände
i mattröd glans bak skogens rand
och blek sig dagens stråle tände.
Än Joseph sof på mossklädd hufvudgärd,
och svept i bruna mantelfliken
han drömde lyktad re'n sin färd
och hunna resans drömda riken.
En suck af höst i aspens grenar gick.
Bland bladen gulnade och bjärta
Maria såg med sorgkvald blick
på Jesusbarnet vid sitt hjärta.

Vårbrytning.

Nu vårens anda sopar bort
hvart gulnadt vinterminne.
Som fjolårs löf så blekt och torrt
stryks du utur mitt sinne.
Din känslas svaga sång i bur
kan jag ej längre höra,
när vårens gälla hymn i dur
slår jubel i mitt öra.

Vi nämnde det passionens eld,
som var teaterbrasa.
En svindlare, som left på gäld
till dess en dag med fasa
den stod där stum och insolvent,
vår »stora» kärlek varit —
en gnista, som på narri bränt,
men som på allvar farit.

Så tag tillbaks din trötta hand.
Jag kan ej mer den bruka.
Mitt hjärta kräfver sommarns brand,
du i din blomsterkruka

vill dofta vintersvagt och vekt.
Jag lefva vill, du drömma.
Farväl, för länge re'n vi lekt
förälskadt kurra gömma.

Nu bänder stormen isen opp,
nu brusa ström och bölja,
och solblå luften är af hopp
om tiden, som skall följa.
Kom, sommar, med din blomsterlukt
och låt mitt hjärta skörda
af blom och bär, af ax och frukt
en öfvermäktig börda.

Elena.

Från brandgul majs till bärnstensfärg
nu bleknar solnedgången.
Hur hvit din kind mot bronsens ärg,
mot gallret på balkongen.
Som blod från balustradens rand
de röda rosor falla,
som vissnat i din matta hand.
Snart har du mist dem alla.

Elena, du som tager allt,
men intet själf kan skänka,
hur dårande och drottningkallt
än dina ögon blänka,
dock lyckligare är än du
hvar stackars gatusnärta,
som bidar aftonstjärnan nu
med sånger i sitt hjärta.

Nu månskensstilla, sommarmild
mot staden sjunker natten.
Du stirrar mot din spegelbild
djupt i kanalens vatten.

De tomma årens trötta skrift
kan ej din skönhet skyla.
Det finns ej drogue, det finns ej gift,
så skarpt som hjärtats kyla.

Den natt som börjat blifver lång.
All glans i den skall sluta.
Din skönhet slockna som en sång,
när tyst blir festens luta.
Du kan ej gråta, kan ej be,
palatsets marmorbyster
få i din stumma smärta se
en hög förstenad syster.

En Nål.

En liten nål ur hennes hår
af gyllne guld som detta,
det enda som mig återstår
och kan min själ berätta
om drömmar, som ha famnat lif
och mätit död tillsamman —
mitt drömda och mitt svikta vif,
hvi släckte själf jag flamman.

En liten nål ur hennes hår,
så klar som hennes sinne.
Det är som nu jag först förstår
hur det såg ut därinne.
Dess stilla djup, dess tysta makt
jag loda ej förmådde,
förrän det Judasord jag sagt,
som kärleken förrådde.

En liten nål ur hennes hår,
så stark och dock så böjlig.
Till dåd och dröm, till skratt och tår
var hennes känsla möjlig.

Jag lät den ligga oberörd
af gnistan i mitt väsen —
en såningsman, som hoppas skörd,
men aldrig ansar gräsen.

En liten nål ur hennes hår,
glömd som en gunst på kudden —
hur skenbart ringa är det sår,
som rispas med den udden.
Och dock det käns, som aldrig skall
det läkas och försvinna,
men som essence ur spräckt kristall
mitt blod skall där förrinna.

Styfbarn.

En sollös barndom, sådan som de få,
som sent af sorgsna famntag födts,
och hvilkas ungdomsår förödts
i salar utan sång, på gator grå:
i ständig skräck för spenamn och för hån
de lekplats fly, mot skolans skämt
de småle tvekande och skrämdt
och drömma helst för sig i spiselvrån.

En lefnad, frätt af evigt gäckad dröm,
lik tiggarhand förgäfves räckt
mot hvarje förbigående, och sträckt
dock städs på nytt emot den lifvets ström,
som far förbi med allt sitt öfverflöd:
de stå vid rikedomens kant,
men lyckas knappast få den njugga slant,
som smulor skänker, aldrig hela bröd.

Sist dö de liksom öfvergifna djur.
Och slätas deras örngåttsvar,
är hyrd den hand, som kudden tar.
Ett nummer strykes på en sjukhusmur.

Likgiltigt vänds och läggs i kistan ner
en nött relik, som lifvet gaf.
Sen till en trång och oprydd graf
i kyrkogårdens namnlösa kvarter.

Den dunkla skrift mest liknar deras lif,
som man af tärd och håglös hand
ser ritad i en stadsparks sand
till tunga timmars trötta tidsfördrif.
Hieroglyfer om fördolda sår
stå tecknen där en kort minut,
och barn, som leka, sorglöst stryka ut
ett otydt chiffer om förblödda år.

Ensamma resenärer, sägen mig,
hur I er tunga färd förmån!
I evigt hemsjuke, som gån
besvikenhetens hvassa törnestig,
min tankes sänklod aldrig kunnat nå
de dunkla djupen af er nöd.
Ett söndagsbarns mest fulla kärleksglöd
kan ej ett styfbarns bitterhet förstå.

Och dock, när vinet skummar i mitt glas
och rosor täcka helt mitt bord,
jag stundom hör ett sällsamt ord
inom mig midt i festens fröjd och ras,
ett ord till dem, som gå därutanför
och se till mina lampor opp,

som gå i saknad, utan något hopp,
till alla dem ett brodersord jag hör.

Ack, utifrån är vackrast hvarje fest.
Jag aldrig såg ett gästabud,
dit svårmodstankens mörke gud
med hjärtats ensamhet ej kom som gäst.
Då såg från ljusen jag mot gatan ner
och stilla log, lik en som vet
sin egen och de andras hemlighet,
och gaf i tanken ros och glas till er.

En Klerks Visor.

I.

I backen, där nässlorna brände
och bolmörten bryggde sitt gift,
en glödande höstnatt tände
mitt sinnes sjukaste drift.
Som en skymmande, brännhet bindel
mot tinningen värmen låg,
och dödssyndens svarta svindel
förvirrade vildt min håg.

O, din korpsvarta, lösta fläta
mot boklöfskuddarnas guld!
O, blickarna trånande heta
af kärlekens syndaskuld!
Som ett slitet blad utan styrsel
jag drifves för höstnattens vind
och dödssyndens brännande yrsel
som rök slår tung mot min kind.

O Kristus, du klippfasta ankar
i stormrördt, svallande haf,

mig fräls från anfäktelsens tankar
eller dräp mig med straffets glaf!
Se, från ögat min tårflod strömmar
och jag lyfter till bön min hand.
Mig fräls från anfäktelsens drömmar,
från nässlans och bolmörts brand.

II.

Nu är det skedt! Min Gud, min Gud!
I smuts och skam jag ligger,
och om din harms och vredes bud
med strida tårar tigger.
Det nämndes skämt, det nämndes lek
och bägarn stod så nära.
Min enda älskade jag svek
och svek min enda kära.

Den blicken ej som förr blir klar,
ej hvit som förr blir handen,
ty glöden ligger evigt kvar
och fräter från den branden.
Ej gråt af blod kan tvaga ren
den fläcken från min ande,
och hjälpa kan den Gud allen',
som styr i alla lande!

Barbara Allen.

Se, Thomas Spelman en majnatt sig smög
med stråke på sträng till bänken i hallen,
där clanhöfdingsdottern satt hvit och hög,
den stolta, den sköna Barbara Allen.

Och Thomas han gned sin kärlekssång
med bön som i hedens brusande vide:
»Ack, jag älskar dig allt se'n i dansens gång
jag såg pannans glans emot kammens smide.»

Då skrattade jungfrun gäckande gällt
och lekte med guldsko på snidade pallen:
»Den sång, som har tärnor och töser gällt,
den fångar aldrig Barbara Allen.»

»Ack, illa förstår du strängaspel!
När drömmarn älskat, har gigan spelat.
Jag kunde ej annat, om det är ett fel,
ty aldrig på hjärta och sång jag delat.

Min själ är ur ständigt samma sträng
af darrande längtan styrd och befallen —
jag älskat så högt hvar vildros på äng,
som dig, du höga Barbara Allen.

Säg, kallar du våren därför svek,
för att andra se'n sina löften den räckte?
Ja, stäng du din ruta för majnattens smek
och dig själf i din stolthets ödsliga häkte!

Som en mor för sitt barn till hemmet vid hand
mig kärleken ledde i afton till hallen.
Af lyckans och ängslans dubbla brand
mitt bröst stod i lågor, o Barbara Allen.

Ty så tycktes mig alltid kärlekens makt
som synen af första daggiga grönskan —
hvar kvinna jag kärlekens hyllning bragt
har rörts om ej fyllts af min majnatts önskan.

En gaf mig allt: hvar ring i sin skatt,
en ann' blott en tår ur ögonfrans fallen,
du ensam din stolthets tunna skratt,
du arma, stackars Barbara Allen.»

Ankomsten till Kärlekens Ö.

En kantat.

CHORUS:

Nu är det kväll, och solen faller
tungt som en mognad frukt bak lundens bryn,
där kronorna ett gyllne galler
ha flätat mot den röda aftonskyn.
Nu är det kväll, och vattnen somna
med suck af lycka mot fontäns porfyr,
då samstämdt vi med sång välkomna
ett saligt par, som snäckan till oss styr.

Hell Florimon och hell Florinda!
Hur lätt i aftonrodnan bär er stäf
med gula rosorna, som linda
sin krans kring spända seglens purpurväf.
Ljust speglar böljan blåa klippan,
som stänger stormarna ifrån vår strand,
och seneschalln med nyckelknippan
till kärleksparken väntar er i land.

I pröfvat hårdt och tungt tillförne,
ty kärlek är en kamp på lif och död;
till ön, där rosen ej har törne
men ständigt blommar svällande och röd,
välkomna nu. Till blomsterparken,
hvars skuggor aldrig grumlas, och där blå
och sval städs skuggan står på marken,
välkomna I, som vetat allt bestå.

YNGLINGARNE:

Långt innan gryningen
purprade himmelen,
nattligt slog dyningen
sten och skär,
då redan tömden I
sällsamma bägaren,
då redan drömden I
drömden om kärleken,
lifsstarke guden.

Ung kom han ridande
stegrande springaren
ut ur bidande
skog och snår.
Grenarna susade,
fåglarna lockade,
vårligt brusade
upp genom stammarna
jäsande safven.

Men vid de hakade
rosfyllda fönsterna
ensamt ni vakade
aningsrikt,
skyggt som på rankorna
daggiga dropparna,
tungt som på stjälkarna
bäfvande knopparna
vänta på blomning.

Då genom byarna
susade ryttaren.
Soln gick ur skyarna,
doften steg.
Där i den lågande
dagningen möttens I.
Blickarna frågande,
kyssande slöten I,
tysta och bleka.

FLICKORNA:

Genom dyster skog och hed, som är het,
går vägen till kärlekens rike.
Den, som aldrig led, så blod han grät,
han varsnar ej ens dess dike.
Den slingrar bland nattens svala viol
och bland middagens vallmo, som brinner.
Den aldrig i fröjd famnat skyar och sol,
han aldrig dess guldsand finner.

Men hitten I stigen, lyckliga två,
en majkväll, när stjärnorna tändas,
då hjärtan och tankar pass noga på,
att ej lyckan i jämmer skall vändas,
ty gudarnas afund står kring er led
med snaror, gropar och giller:
ett smolk i sinnet, ett steg på sned
all vandringens hopp förspiller.

Ljuft kuttrar ur granarna fåglalåt
om svarta, rusande brunnar,
men aldrig nåm I tillbaks till er stråt,
sen det vinet bränt edra munnar.
Edra tankar bli myggdans kring tärande bloss,
edra år blifva fnöske för flamman,
de svarta brunnarna släppa ej loss
de som smakat blodsdrycken samman.

RECITATIV:

O Florimon, säg minns du ångestkvällen!
Gul solen sjönk och brände hällen,
där rast I tagit, hon och du.
Du satt där sorgsnast utaf alla,
fast hand i hand med den som du höll kär,
du ville själfva döden kalla,
fast hon, din älskade, låg tätt dig när.

Hon låg bredvid dig späd och trött i sanden.
Du kunnat täcka blott med handen

blick, leende och anletsdrag.
Ljust skratt, lent skinn, hvad var det mera,
du danat till din drömvärlds gudabild?
Ett slag, och denna sköna lera
brast tu, och vinets ande var förspilld.

Så nämner maka du en främmad kvinna,
och allt du skänker för att vinna
ett okändt, ovisst följeskap,
hvad aldrig någon ägde, äga
vill du! En själ! Ack, förr din tunga vet,
hvad stormarna på hafven säga
än lefnadsflammans röda hemlighet.

Se, hennes stämma är i dag dig sången
af luft och gräs, men minns, förgången
är ren i morgon sommarns tid.
I morgon hennes röst är blifven
kallt stål. Den punkten där du blöder bäst
hon letar som den dragna knifven,
och du är värden, skymfad af sin gäst.

Svart sveper nattens ro om öde djupen.
Lägg endast fingrarna kring strupen,
från kval och afgud är du fri.
Ack, ön med evigt kärleksmöte,
dit hinner aldrig mans och kvinnas färd —
det ger blott dödens breda sköte,
när hjässan lagts mot mörkrets hufvudgärd.

Så, Florimon, förtviflans pil förgiftad
djupt mot ditt hjärta trängde. Skiftad
i dunkelt hat din kärlek brann.
Men hon smög sig alltmera nära.
Beskyddadt stilla häfdes hennes barm.
Som barn, som säkra händer bära,
hon leende sof in uti din arm.

ARIA:

Men natten gick, och solen glödde,
den glödde strålande och röd,
och gryningstimman åter strödde
bland blad och stoft sitt öfverflöd
af glans och doft,
af sång och doft,
och markens strån de gungade
för morgonblåstens sus.
Du ångestfullt betungade,
se, dagen strålar ljus!

Då Florimon brast ut i tårar,
i gråt som utan gränser var,
och varsamt som på blomsterbårar
på båda armarna han bar
sin späda älskade,
sin skygga älskade,
sin slumrerska med lockarna
lätt däfna utaf dagg,
hän öfver sten och stockarna,
öfver tistel och törnetagg.

Så bar han sin sofvande brud till stranden,
där kärlekssnäckan redo låg,
hon vaknade, och blåa landen
vid hafvets horisont hon såg.
De blå landen,
allycko-landen.
»Se, älskade!» hon stammade
med pannan mot hans bröst,
och hela solen flammade
och sken i hennes röst.

EN ALTRÖST:

O Florimon och du Florinda,
I kämpat icke blott för er!
Hvart kärlekspar i denna blinda
och gråa värld, som lyckats binda
osvikligt band, har gjort långt mer;
hvart kärlekspar, som till oss hinner,
det är en flamma mer som brinner
i vintergatans fackellopp,
en stjärna, där vår längtan finner
ett famntag, öppet för sitt hopp.

Det är en blomma till på ängen
med sommarlöftets gröna glans,
ny visa, som på gyllne strängen
ljuft drömmen spelar invid sängen
för sargad sjuklings söfda sans,
hvit fjäril, sedd den bittra timman,

då själn af ångestskräck betas,
i vandringen och kvällningsdimman
den åtrådda och milda strimman
från hemmets frusna fönsterglas.

Det är vid boken svala fläkten,
som kyler grubblarns heta kind,
när veken dör mot morgonväkten,
men sus af solomhöljda släkten
profetiskt hörs i nattens vind;
en droppe i den dolda källa,
som flyter djupt i jorden än,
men som i dagen klar skall välla,
när idel syskonpar af sälla
bli jordens kvinnor och dess män.

CHORUS:

Så landen nu vid marmortrappan
och, sälla tu, bestigen stolt vår ö.
Guitarren spelman tar ur kappan,
och parkerna sin aftonhälsning strö.
Lugnt hafvet somnar emot tången,
på himlen Lucifer för an sin här.
Bland tysta löf dör fågelsången
i ångorna från rosornas spaljer.

Och natten kommer, kärleksnatten
och hvilonatten, svept i melodi,

på ön vid dessa blåa vatten
hvar jordisk skräck för lifvet är förbi.
Er morgonsång skall flyga tjusad
mot sol, som fågel vaknad mot det blå,
er kvällsång domna själfberusad
som sommarvind i månskensstill berså.

Verser af en Kvinna, som dragit sig bort från Världen.

Allt, som är klädt i världens kött,
bär ormen i sin daning,
och smakar vinet än så sött,
snart märkes giftets maning.
Och blomst och blad och skratt och sång
är löften, som bedraga.
Vet, att de svika dig en gång
och du skall ensam klaga.

All dagg, som faller, torkas opp,
men ständigt har du tårar.
Så ställ från människor ett hopp,
som bäres bort på bårar.
Hvar hand ditt hjärta hitta kan
till hugnad för sin trängtan,
så visst för vill, som aldrig fann
du famnen för din längtan.

Det finnes i hvart gästabud
en ostämd sträng, som skorrar.
Om du blott en gång hört dess ljud,
allt djupare sig borrar

den falska tonen i ditt bröst.
Du låtsas le och glömma,
men hör en sjuk förtviflad röst,
så snart din själ vill drömma.

Se, hur de fladdra jordens bloss
i dygnets bråda lekar!
Och det är de, som lysa oss
med sina svaga vekar.
Sen väl du sett, hur ångeströd
den blöder, festens låga,
förhatlig blir dig lifvets glöd
med skimret af sin plåga.

Jag också var ett rotlöst blad
af hvarje vindstöt buret,
var dödsbedröfvad, skyhögt glad,
som visarn gick kring uret.
Jag spann och spann och vredgadt grät,
när korsad blef min syftning,
och i min obeständighet
log bort min egen snyftning.

Och genom mina fingrar rann
som damm och vatten lifvet,
och aldrig hastigt nog jag fann
det gå med tidsfördrifvet.
Af allt jag velat, känt och drömt
blef intet frö behållet.

Hvart årsslut ren allt glömskan tömt
i bottenlösa sållet.

Men mången midnatt opp jag for
ur sällsamt kvalda drömmar,
som den sin kjortel skor och skor,
men upp gå städs dess sömmar.
Jag ville skrika, men blott kved,
fick skräck för egna rösten,
så kvida vissna löfven med,
som slås af frost i hösten...

Men du, min syster, om du känt,
hvad här min fjäder skrifver,
lägg från dig garn och instrument,
hvad än med låtsad ifver
du tagit till för att få tid
att gå och för att hämma
din tomhets värk, glöm fåvitsk id
och lyssna till min stämma.

Ty hvad jag säger, det är sant
som tårarna man gråter
i bikt. Du fått dig själf till pant,
och pant skall lämnas åter.
Se, rolöst är all världens brus,
och osäll blir hvar kvinna,
som ej för stjärnorna sitt ljus
vill låta klart förbrinna.

Helena talar:

Ack, Paris, huru ljuft jag ständigt känner
att ensamt du har kärleken förstått.
Ty hvad är kvinnan väl för andra männer?
Å, kampens byte, nöjets fackla blott,
en sång till mö om smek och bröllopslydnad,
en vaggsång ock, när bägaren står tömd,
en fjäder, fäst i hjälmen såsom prydnad
och kär, när den af andra blir berömd,
ett smycke, åtrådt hett som mantelspänne,
förgätet lika fort som ägodel,
en bortglömd amfora — hvem minnes henne,
när törsten icke brinner i ens själ. —
»För Helena» — så krigarna från Hellas
högt sorla — »drogo vi i fejden ut!»
»För Helena mot död och pil vi ställas!»
trojanen svarar, skakande sitt spjut.
För mig? Ack, mannen aldrig för en kvinna
drar ut i krig, men för sin egen lust.
Han kämpar för att känna blodet brinna
och barmen häfvas stolt i dödens dust.
Storm är hans fröjd och farans vilda bränning
hans högfärd lockar med sireners röst,

men kvinnan hon är blott en förevändning
för stridens eld som flammar i hans bröst.
Så låt dem högt om kvinnorofvet stoja
och, älskade, bland mina kuddar blif.
Om ock till döds de kämpa för sitt Troja,
den kampen aldrig gällt ett röfvadt vif.
Och medan gällt mot kopparbucklan lansen
nu kväder mannaåtråns mördarsång,
jag virar kring din panna rosenkransen
och till den ljufva flöjten än en gång
jag sjunga skall, hur herden ifrån Ida
den fagraste af Hellas' kvinnor vann
och hur en drottning från sin konungs sida,
från borg och barn for med en främmad man.

Alrunan.

Alrunans rop, när blekblå stängeln knäckes
för hvem, som lyssnar, bärer bud om döden.
I kvinnans bröst blir aska kärleksglöden,
och mannens själ, hans höga tanke, släckes.

Ur brudens arm i skräck jag ofta väckes
af drömmens rop. Till is bli lifvets flöden.
Tungt afskedsklockan slår för mina öden.
Likt bladet, stormen fattar, jag förskräckes.

Alruna, du, är det ditt hemska rop
från rot af man och kvinna vuxna hop:
att alla lifvets lågor lönlöst brinna?

Allt famntags och befruktnings fåvitskhet,
som midt i ruset undergången vet —
det dubbla dödsskrit ifrån man och kvinna?

Verona.

Den svarte mannen af min blick
blef väckt, där han på marmorräcket,
som rundt om torgets stadsbrunn gick,
sof lugnt som under sidentäcket.
Han vaknade och sina ben
förtrytsamt sträckte ut på snedden
vid sollyst, plaskande fontän
längs morgonklara vattubrädden.
Men himlen lyste blå och grann.
Lent svepte luften mot hans panna,
och flickans röda kindben brann,
där hon vid brunn stod med sin kanna.
Den svarte mannens anlete
nu också klarnade mot dagen.
Det kom ett lifsvarmt leende
på sammangrodda röfvardragen —
mot garfvadt skinn sken munnen röd.
Han en tomat drog fram ur fickan,
ett brutet, aniskryddadt bröd,
och vatten fick därtill af flickan
ur klassiskt buktad kopparskål.
Men sen han dukat opp på trappan
en solig fridags morgonmål,
han öfver axeln stolt slog kappan.

Med min, som kungligt nådig var,
så furstetiggaren på brunnen
bjöd nordens resande barbar,
som till hans taffelrund var hunnen,
välkommen.
Men jag själf stod stum.
Jag kunde ej med löje svara.
Hesperisk ättling i hvar tum
var han, jag främmad snyltgäst bara,
en glädjefestens parasit
från kalla, sträfva fattigdomen,
som vintersvulten kommit hit,
och nu i solen och bland blommen
stod skamsen med min tomma hand.

Framför mig hvit sken pelarhallen,
och i fontän mot snäckans rand
klart sjöng den gnistrande kristallen
till hymnen ur de tusen brösten.
Och som en syster, hvilken mildt
ser leken gå och maningsrösten
blott höjer, när det blir för vildt,
lät kyrkans klocka midt i bruset.
Men i mitt hjärta blef så tyst,
som om i dörrn till bröllopshuset
jag älskad kvinnas panna kysst.
Af länge sökt och längtad lära
förnam jag höga, blida ord —
jag stilla ville offerkransar bära
till skönhetsgudens altarbord.

In Memoriam.

Det var en solhög sommardag.
Djupt blå låg världen.
Ungt gräset sjöng på gröna gärden,
men böljan slog med dofva slag,
som trött på färden,
den rastlösa. Till brödramöte
vi mötts vid hafvets sköte,
min vän och jag.

För lifvet knutet var vårt band.
Ej vänner spinna
en spindelväf som man och kvinna,
bedragna af begärets brand.
Soln fick förbrinna.
Och aftonskuggan på vår brygga
fann ännu soligt trygga
oss hand i hand.

Tyst nattens stjärnor stego sen,
och samma frågor
och ödessvar ur deras lågor
vi läste lugnt. Vi voro män.

Bland vilda vågor
vi rest oss egna, fasta fyrar.
Blott tankens äfventyrar-
mod knöt vän till vän.

Allena nu vid samma haf
jag lyss vid stranden,
vill finna skrift, som skrefs i sanden,
men finner namn blott på en graf.
Ur hand är handen
för alltid ryckt. Mitt hjärta blöder
att bandet mellan bröder
kan slitas af.

Två väsens dolda, dunkla jag
ej inför rätta
jag draga skall, blott korset sätta
tyst öfver hvad som dog en dag.
Nej, icke detta
skall vägas, mätas, mästras, dömas.
Förseglad skrift skall gömmas
som döda drag.

Min vän, ty detta namn för mig
blott du skall bära.
På denna strand en gång så nära
du var min själ, som kring min stig
är luften nära.
I drömmen som bar diktarvingen

du fanns, i soln på tingen.
Jag tackar dig.

Om bitterheten sedan blott
blef slut på sagan,
om axet ej gaf under slagan
min drömda skörd. Det var min lott.
Bort med all klagan.
Min ande gaf hvad den förmådde.
För växten ej jag rådde
sen hjärtat sått.

April.

En diktcykel.

Hälsning.

Ingenting kan du lofva mig,
löftesbryterska kära.
Tron jag för längesen mist på dig,
tron på din ljusa lära.
Långt från din brusande knoppningsstig
stegen min vandring bära.

Ändock med visor välkomnar jag dig,
orostifterska unga.
Väck till naturens och könens krig
världen med gäckande tunga.
Frön och hjärtan till lifvet vig,
du som lär safterna sjunga.

Ohördt ny och evinnerlig
stormar din röst och darrar.
Själar och fönster öppna sig
ända till takens sparrar.
Kvalfull är glädjen och ytterlig.
Sälla tokor och narrar!

Ingenting kan du skänka mig,
där vid min bok jag sitter.
Ljus till ungdom och dårskap stig,
ej jag skall skåda det bitter.
Drömmarnas vår — än jag älskar dig,
när du strör andra ditt glitter.

Pandora.

Smalaxlad, blek mot späda barmen
hon slutna alabasterasken
höll hårdt med båda händer tryckt.
Lätt regn från riset rann mot armen,
men stum och stel var ansiktsmasken
i sols och skuggas växelflykt.

»Pandora!» Ropet hven med vinden
från bergen, klyftorna och snåren,
från källorna i tinad ängd.
Tungt håret sjönk mot sänkta kinden.
Hon hörde kallelsen af våren,
men hårdare höll asken stängd.

»Pandora, världssådd, dödssådd bär du,
all lifvets frön, all blodets gnistor,
oändliga till kraft och tal.
Lottdragerskan, den trolska, är du,
som öfver hjärtan, fält och kistor
strör ångest, salighet och kval.

Låt hela vida rymden fyllas
af dröms och dikters fjärilsfladder,
af åtråns yra sländelek.
Låt af ditt guldstoft allt förgyllas
och fågelns lockrop, flickans sladder
bli sång af lidelse och svek.

Af sädeskorn sprid strida skocken,
gjut glöd i jord, som är förhårdnad,
gif gräs och sköte skapardrift.
Tänd flammor under ögonlocken.
Gif längtans blekhet, famntags rodnad,
gif rus och etter, grodd och gift!»

Pandora hörde vårstormsropet.
I ängsladt stela ansiktsmasken
log bleka munnen vekt och skyggt.
Som ungmor bär sitt barn till dopet,
hon gåfvoöfverfyllda asken
bar stängd mot späda brösten tryckt.

Parken.

En sälg strök silkeslena hängen
mot munnen på en gammal faun.

Det var en bortglömd faun af sten,
som sof bland buskarna i parken

med vridna, bockraggsbruna ben
i dvala som ett djur på marken.
Hans skägg var tofvigt, luggen grå,
hans högra framtand var försvunnen;
som flickan kittlar med ett strå,
strök våren sälgens blom mot munnen.

Den gamla faunen sof, men log
mot lustig solskensbild ur minnet,
som om befriad blodström drog
inunder vinterskrumpna skinnet.
Vid sommartorra bäckens bukt
i dungen låg han sammankrupen,
med ren mot gapet lyft den frukt,
som skulle ljufligt läska strupen.

Han smekte den med hårig hand.
Han njöt det sammetsfina fjunet,
och skärt och hvitt i solens brand
sken köttet under ljusa dunet.
Sval var hans frukt, dock från den gled
liksom en solkyss öfver kroppen —
i jubel böjde faunen ned
mot munnen purpurröda toppen.

Ett sken, som från en ynglings blick,
bröt fram ur brusten ögonspringa.
Men öfver sol'n ett regnmoln gick
och tungt sjönk samman luden bringa.

En skugga föll mot sanden dof.
Af drömmen flydde solskensspåren.
En gammal faun sin dödssömn sof
bland blomsterhängena i våren.

Ett möte.

En kvinna kom ur myrtenskogens bryn
med dagg från bladen glittrande i håret
och pannan skuggad lätt af morgonskyn,
men grönskans sken från solomflutna snåret
längs dräktens våder gled och hvita hyn.
Hur blödde ej vid denna vårens syn
djupt i mitt bröst det aldrig läkta såret.

Ty många långa år försvunnit visst,
se'n på min väg jag mött den smärta kvinnan
med sin högtidligt lyfta myrtenkvist,
den dyrkade och svikta härskarinnan.
Hur var jag ej förändrad sedan sist.
Mitt hjärta grånat, själen helgden mist,
men lika ung och ren var än prästinnan.

Densamma höga, milda, som en gång
min ande stärkt med stilla ödesorden
och smärtan söft med silfversträngad sång.
Men själf en vilsevandrad främling vorden
på hvardagsvägen, larmande och lång,
nu andlöst lyssnande till hennes gång
jag bidade med blicken böjd mot jorden.

Hon nalkades och hennes närhet blef
som första knoppningsnattens sus om våren.
Hon gick förbi och hennes bortgång blef
som fall af flingorna, som hölja båren.
En spökhand öfver minnet korset skref.
Mot män'skotorget åter stum jag dref
och fruset log mot aldrig läkta såren.

Bruset på Bergen.

Bruset på bergen domnar ej af,
fast man kan tro så i dalen.
Gossen blir man och får gubbens staf,
timmarna drunkna i talen.
Mäktigt, som öfver en segrares graf
kvädande lusten och kvalen,
bruset hörs städs, som från forntids haf
sorlet i hafssnäckskalen.

Babylon, Roma, Jerusalem,
hjältc, profet och prinsessa;
sägnernas, sångernas store, hvem
täljer väl namnen på dessa?
Högt öfver människors rök och hem,
högt öfver höjdernas hjässa
rymderna sjunga ett rekviem,
alla de fallnas mässa.

Likstenstysta topparna stå,
dalarna frostgröna gapa,

människor slutat skörda och så,
lifvet slutat att skapa.
Bruset på bergen ännu skall slå
starkt, som när snöskreden skrapa,
världens dödssång i isadt blå,
slagna seklernas drapa.

Thomas.

Och Thomas tviflade, ty han var ung
och tog sin själs förvetenhet för styrka,
som hopen tviflar på hvar okrönt kung
i blind och dumdryg rädsla för att dyrka.

Alla Dödas Dag.

Alla dödas dag
lågor tända vi, som glöda,
tårar bringa vi, som flöda,
astrar hvita, rosor röda,
skilda blomsterslag.
Öfver kalla grafstensraden
fälla träden gyllne bladen,
hösten själf i griftestaden
skrider in i dag.

Alla hjärtans dag
gråten gjutes ej för eder,
ej för edra tysta leder
brinner offerlågan ner
skälfvande och svag.
Blott den lämnar dina händer
vissnar kransen, aldrig länder
kyssen du med blomman sänder
hän mot dyra drag.

Silfvertistlarna.

Skyhög solskensro häroppe.
Under mina fötter gå
sommarmolnen i det blå.
Själen blir en gyllne droppe,
flammande af himmelssken.
Sargade, sjuka sinnen
sårade smärtans ris,
ständigt steg jag hit allen.
Här på den tysta tinnen,
här vardt jag vis,
plockande tistlarna, silfvertistlarna
på bergen.

Grant en urvärlds stenar gnistra
här med grufglans af metall.
Lifvets ström förstenar kall,
kyld af fjällnattsvindar bistra.
Här ej honung finns, ej gift.
Grönskande gräsen veka
vilja här rot ej slå.
Kal är toppen som en grift.
Evighetsväxter bleka

ensamt här stå:
hvita tistlarna, silfvertistlarna
på bergen.

Rymdens solbrand bladen bränner,
frusna nyss för frostens slag.
Det är silfvertistelns lag.
Sträfva stjälken stolt den spänner,
dricker ömsom eld och snö.
Fladdrande hvita flingor
vajar dess blomsterdun.
Vinden vill det vildt förströ.
Taggar bär den, som klingor
under hvita fjun.
Sådana tistlarna, silfvertistlarna
på bergen.

Sjungande jag steg mot tinnen.
Öfver glädje, öfver kval
etern lyste hög och sval.
Till en lek af lätta minnen
allt här blef i solens brand.
Taggarna blott voro vissa,
skarpa som nålar af is,
stucko ur dunet till blods min hand,
lärde mig gåtorna gissa.
Så vardt jag vis
plockande tistlarna, silfvertistlarna
på bergen.

Töcken.

Tung står den hvita dimman,
dit nu min kvällsstig för,
och genom täta imman
jag dagens röster hör —
så sång i skymningstimman
förflyktigas och dör.

Än allt förnimmes. Bruset
från människor, som brådt
af sten och dröm i gruset
sig bygga sköra slott,
af flöjt och gråt i ljuset —
men allt så fjärran blott.

Dock hjärtat slog! Ack, kalla
mig icke mer, du röst,
mig kärast utaf alla,
som fyllt en gång mitt bröst.
Jag skall dit blad, som falla
församla sig mot höst.

Det var den sista stämma,
som ropade mitt namn.
Nu kan mig intet skrämma.
Lent sluter dimmans famn.
I töckenbo är jag hemma.
I töckenland får jag hamn.

*

INNEHÅLL.

Ungdomsdikter:

Ångest 5
Högsommar 8
Majdrömmar 10
Diana från Ephesos 12

Prosadikter:

Yttersta Dagen 19
September 27
Häxor 31
En Bild från Basel 36
Fantasi 42

Sista dikter:

Skymning 49
Advent 51
På Flykten till Egypti Land 55
Vårbrytning 57
Elena 59
En Nål 61
Styfbarn 63
En Klerks Visor 66
Barbara Allen 68
Ankomsten till Kärlekens Ö 70
Verser af en Kvinna, som dragit sig bort från Världen . . 79

Helena talar 82
Alrunan 84
Verona 85
In Memoriam 87
April. En diktcykel:
Hälsning 90
Pandora 91
Parken 92
Ett möte 94
Bruset på Bergen 96
Thomas 98
Alla Dödas Dag 99
Silfvertistlarna 100
Töcken 102

KUNG SALOMO OCH MOROLF

DIKTER

AF

OSCAR LEVERTIN

ANDRA UPPLAGAN

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1907

Sagan och Sångaren.

Fjärran och nära sällsamt förenar
sagan med systerligt spinnande hand.
Libanons cedrar och snöskogens enar
binder hon samman med skimrande band,
suset af palmer och furugrenar,
västerländskt vemod och österländsk brand.
— Själf är jag väster- och österland.

Flykting från hemmet, främling på färden,
kommen från Kanaans pilgrimsstrand,
sagan vandrat vida kring världen,
täljts i tälten på öknarnas sand,
hviskats vid sprakande vinterhärden
ända vid yttersta Thules rand.
— Själf är jag morgon- och aftonland.

Soleld, blodseld från Saron i söder,
dröm från heliga vinets jord,
nordisk längtan, som darrar och blöder,
byta i sagan sånger och ord,

tala samman som skilda bröder
mötta till festlag vid samma bord.
— Själf är jag både söder och nord.

Bitter kunskap om själar och lagar,
vägande världen på vishetens vikt,
konungaklokskap från bibelns dagar,
stämningens solspel och stundens bikt,
lifshymn som jublar, dödshymn som klagar,
breda i sagan skiftande skikt.
— Själf är jag både visdom och dikt.

Guldet är smält ur gamla deglar,
skriften själf jag tolkat och tydt.
Urgamla namn och urgamla läglar,
lifvet, vinet med eget jag bytt.
Egna dragen i dikten speglar
silfverspegeln från värld som flytt.
— Själf är jag både förgånget och nytt.

Måttlös är människohjärtats trånad.
Ingen synrand är den för vid.
Sägnen börjat sin gyllene spånad
borterst i mythernas morgonfrid,
spinner den hän mot den okända blånad,
tagande bortom vår stjärngräns vid.
— Själf är jag forntid och kommande tid.

FRESTELSEN

Salomo och Morolf.

MOROLF.

Kung Salomo, kung Salomo,
du har den svarta starren.
På lifvets träd du blott ser gro
den sträfva, hårda barren.
Du är för vis, det är min tro,
så lyss till Morolf, narren.

Du har för många böcker läst,
för många och för långa.
Din själ har blifvit dryg och däst,
men hjärtats kamrar trånga.
Din myckna lärdom, den har jäst
och kväljer med sin ånga.

Du har för mycken medgång fått
i alla dina tycken
med hundra kvinnor i ditt slott,
tillreds för älskogsnycken.
Det varit bättre om du blott
haft åtta, nio stycken.

Blått gammalt blod sin ättelägg
skänkt tungsinthetens sjuka.
Du törstat jämt mot vinets drägg,
som sorgsna hjärtan bruka.
I förtid grått blef så ditt skägg
och dina tankar sjuka.

SALOMO.

Min broder Morolf, fast din lock
var gul, min svart som kolet,
vid samma modersbröst vi dock
ha fått det första målet
och samman lekt i kolt och rock
och mött i striden stålet.

Förklara du, som lika ung
jag vid hvart möte finner,
hvi blef min själ allt mera tung,
ju mer mitt timglas rinner.
Som David sjöng för Saul, så sjung.
I svårmod jag förbrinner.

MOROLF

Min broders högt berömda vett
det lyster mig att egga.
Att hårda nöten knäcka rätt
lyft högt din visdoms slägga!
En gåta nu på gammalt sätt
jag vill dig förelägga.

En lampa gifs, ej Aladdins
var hälften ens så mäktig,
med skålen som en slipad lins
kristalliskt klar och präktig.
Till veken ingen make finns
af flamma ständigt dräktig.

Ej syns hur oljan på den gjuts,
men du den tänd kan finna
när du som barn i vagnen skjuts
och än den klar se brinna
när gubbens blick för alltid sluts. —
Sök gåtans lösning finna.

SALOMO.

Jag känner lampan af kristall,
som lusten ger och plågan.
I klara skålen stråla skall
den röda sanningslågan
när själfva solen slocknar kall. —
Se där mitt svar på frågan.

MOROLF.

Nej, lifvets lampa är det ju,
som du ser evigt flamma.
Ditt eget blod — så tänker du —
är oljan åt dess flamma.
Men brast ditt öga ock itu,
dess sken blef än detsamma.

Ej hemligheten hitta sök!
Låt okänd lågan glöda:
den lampan rörer, os och rök
i lön får för sin möda.
Grip stunden, som sitt rof en hök. —
Låt bara oljan flöda.

Ty när du grubblat hvitt som snö
ditt hår och mist all trösten,
än gåtan göms i hvarje frö,
som myllas ner om hösten,
än gåtan bär hvart skott i tö,
hvar kvinna under brösten.

Men alltför länge re'n jag brytt
med påfvens skägg min hjärna.
I gula östern re'n det grytt.
Med gräs och blommor gärna
i jubel hälsa vill på nytt
jag dagens, lifvets stjärna.

Jag gryningsvinden hör mitt namn
i silfverluren tuta.
I öppen, sällhetsdrucken famn
vill morgonen jag sluta.
Mot soln jag som mot åtrådd hamn
vill glädjetårar gjuta.

Min Salomo, som dag och natt
står i det lärda kifvet,
ack, läser än din blick du matt
i allt som blifvit skrifvet,
med sökande du ej får fatt
i sanningen om lifvet.

Blott inifrån en okänd nåd
kan slutna dörrn upplåta.
Hur föga flit och lärdomsråd
och bittra vakor båta,
när endast lyckostundens tråd
till lösning för din gåta.

Den fångsten vinnes ej med not,
den skörden ej med plogen.
Den vinns som frukten till din fot
från kvisten faller mogen,
som plötsligt magisk alrunsrot
du hittar midt i skogen.

En skänk, oväntad, oförtjänt
allt dyrbart är i lifvet.
Med sinnet fritt, med hjärtat rent
gå ut i tidsfördrifvet.
Hvad bittida du sökt och sent
blir som i lek dig gifvet.

Min vise Salomo, farväl!
Mig väntar sommardagen
med okänd gåfva för min själ,
hvar stund ifrån den tagen
är som en mistad ägodel.
Af trastens drill hör slagen!

Mig kalla alla gröna blad,
mig ropar fågelsången.
Jag väntad är, jag vill åstad.
På daggstig än ej gången
jag vinna vill mitt lyckovad
och taga stunden fången.

Salomos Morgonhymn.

Från pannan ljusa morgonvinden
nu fläktar drömmens tyngd och dvala.
Som lätta kyssar emot kinden
jag känner daggens droppar svala
från vägens hvita vildrossnår.
Mot himlen lärkans strålhymn når.
En regnnatts milda svalka slår
ur morgondäfna mullen.
Men bakom krönet solen står
på gryningsblåa kullen.

Jag ser på gyllne skyars trappa
med draget svärd, som blodadt skiner,
med purprad, pärlmorhäktad kappa
och flamrödt pannband af rubiner
nu dagens stridsman, Asraël.
Du morgonrodnans ängel, hell!
Det svarta mörkrets drake fäll.
Gör lätta fot och sinne,
så nyskapt dag jag skådar säll.
Stryk natten ur mitt minne.

Synd tycks mig allt jag vet. En börda
allt hvad jag läst. Jag ville önska
mig barnaögon för att vörda
med jubel alla gräs, som grönska,
och nya namn ge allt jag ser.
Hur gärna susade bland er,
I blad, min själ. Jag stilla ber
fromt kunna dyrka bara —
ej störa, grumla, trampa ner,
men sång i sången vara.

Brödravakan.

SALOMO.

Morolf, sofver du?

MOROLF.

Nej, jag fantiserar.

SALOMO

Men du snarkar ju!

MOROLF.

Nej, jag profeterar.
Lyss, det liknar grant,
Salomo, ej sant,
det som själf du diktar.
Höge skaldebror,
jag i sömnen biktar
mer än någon tror.
Af min snarkning lär du
lifvets lof och pris
och i morgon är du
mer än vanligt vis.

SALOMO.

Broder, löftet minns,
natten med mig vaka.

MOROLF.

Ack, min dyre prins,
barnet, som får kaka,
sångarn, som får vin,
lofva, hvad som äskas.
Helst jag som ett svin
sof, men skall ej tredskas.
Låt oss vaka, tala
vers och äfventyr.
Snart skall hanen gala.
Säg blott hvi dig flyr
hvilan, tröstarinnan
med sin glömskas frid.

SALOMO.

Morolf, det är kvinnan,
som i all min tid
har i midnattsvakan
städs mitt hufvud brytt.

MOROLF.

Tycks att mellan lakan
du det undret tydt.
Dina älskarinnor
man ej räkna kan.
Längtar du till kvinnor,
lek med dem, välan!

Men allt grubbel på dem
rök är i det blå.
Man kan ej förstå dem,
intet att förstå
finns bak släta pannan:
narri blott och nyck.
Törstar du, ur kannan
töm din läskedryck.

SALOMO.

Morolf, redan skifta
hår och skägg i grått.
Mina drag nog skrifta
att till öfvermått
jag som salamandern
lifvets eld haft kär,
dock helt upp till randen
än mitt hjärta är
fylldt af kvinnans fägring,
ömhet, ljuflighet,
som i ständig hägring
ser jag hennes fjät.
Hell den yra, fromma,
blodets fröjd och tukt,
alla drömmars blomma,
alla sinnens frukt!

Den i svett och sveda
honom födt och närt

håna och försmäda
brottslingen blott lärt.
Dåren blott vill fläcka
med ett skymford först
källan, som kan släcka
ensam hjärtats törst.
Snöpingen må rata
frö och ax och vif.
Kvinnohat är hata
sitt och alltings lif.

Den vid kvinnans sida
färdas får är säll,
ty hans dar bli blida,
ljuf hans hvilokväll.
Barnets sorg fördelar
hon med sagans röst.
Hon naturn besjälar
för hvar ynglings bröst.
Mödan själf förgyller
soln i hennes skratt.
Med sin smekning fyller
så hon mannens natt
som sitt brunnskar öser
fullt ett vattusprång.
Lifsbegäret löser
hon från sorl till sång.
Mannens hjärta smider
hon vid släktets ked,
så mot tiders tider
gå hans ätteled.

Skott hans lifsträd skjuter.
Hvitnar sist hans lock,
hon med fingret sluter
mildt hans ögonlock.
Hell den starka, ljufva,
hands och hjärtas stöd,
alla dagars drufva,
alla nätters glöd!

MOROLF.

Sannerligen unnan
talet runnit har,
liksom öl ur tunnan
när man tappen drar.
Sång från näktergalar
ju på parning skylls.
Därom munnen talar
hvaraf hjärtat fylls.
Alltså kvinnosången
vittnesbördet bär:
hundraelfte gången
Salomo är kär.

SALOMO.

Morolf, nu som ständigt
älskar jag igen,
blott mer djupt, eländigt,
som man gör det se'n
själn af ålderns syra
sina brännsår fått,
när ens dar blir dyra
och ens hufvud grått.

Det som snart skall brista
blir ju sällsamt kärt,
allt man måste mista
dubbelt åtråvärdt.
Sorgset, vildt betagen
man mot frostklar höst
sista sommardagen
så intill sitt bröst
famnar, som om ginge
lifvet själft med den.
Hvita fjärilsvinge,
hos mig stanna än!
När du öfvergifvit
mig, är döden när —
just så har nu blifvit
Sulamith mig kär.

MOROLF.

Alltså, röda bålet
flamme grant mot skyn.
Säg, kan föremålet
ses med vanlig syn?
Du från öst och västan
dina kvinnor fått.
Men har nu till nästan
giljarstråten gått?
Sulamith! Det klingar
kändt. Mig tycks jag sett
blek i fältets ringar
henne sväfva lätt,
fylld af ringdanstaktens
brus och kvällns begär?

SALOMO.

Sulamith, hon traktens
egen dotter är,
är den bästa, yngsta
ibland bygdens mör.
Hennes röst de tyngsta
tankarna förströr,
sorg och sorgens minne.
Källfrisk ungdomsbrunn
sjuttonårigt sinne,
sjuttonårig mun!
Som mot heta kindens
brand en kvalmig dag
smekningen af vindens
lätta andetag
dricker sällt mitt väsen
hennes andedräkt.
Hon är dagg bland gräsen,
hon är morgonväkt!
Morgon, löftestimma
med ditt öfverflöd,
du mot fönstrets imma
åter skiner röd.
Längtans natt är ändad.
Morolf, nu farväl!
Som af purpur bländad
flammar röd min själ.
Nytt är allting vordet,
jordens lif och mitt.
Morgonrodnad, ordet,
för min Sulamith!

Månskensnatten.

Förtrollad, fjärran hvilar sommarnatten
svept i sin månglans, mystiskt hvit och sval,
som om en pärla, våt af musslans vatten,
omslöte rymden med sitt pärleskal.
Förunderligt! Från öfverfyllda skålar
i natt tycks dofta själfva detta sken,
som hvita kalkars vällukt från dess strålar
i luftens dunkelhet sig löste len.
Dock, nu förstår jag det. Från trädens toppar
gjuts honungsången utaf nattens vind,
men skimret har till klara silfverdroppar
förvandlat blommorna på blomhöljd lind.
Så doft och sken olösligt smält tillsamman
liksom i lågan på ett offerbord.
Berusad njuter jag den dubbla flamman
från ljusfylld himmel och från fruktsam jord.

Min ungdoms månskensnatt, välkommen åter,
du djupa blå, med din oändlighet,
där själen jublar medan ögat gråter
som mot en alltför gränslös hemlighet.

Det finns ej någon ålderns lag, som säger:
»det är förbi; din blomning du har haft».
Det finns ej någon årens våg, som väger
likt krämarens, en själs, ett hjärtas kraft.
Vårt väsen har sitt eget dunkla öde,
förlusten själf det räknar sig till vinst.
Dess källa okändt, underjordiskt flöde
till brädden fyller, när du tror det minst.
Hvem känner eldens väsen? Har dess låga
väl åldrats se'n den första gång den tändt
ett mänskohjärta med sin fröjd och plåga?
Hvar morgondag allt som i dag du känt
kan bjuda öfver. Så ju örnen spänner
allt högre hän mot soln sin vilda flykt,
och större skaparyrsel konstnärn känner,
ju högre han mot skyn sitt torn har byggt.
Hänryckning, det är allt och allt förbyter
till högtid, under, trolleri, musik —
den till min själ med nattens månglans flyter.
En yngling vise Salomo blir lik.
Jag vet: för mig mot skymningen det lider.
Jag allting lärt och lämnat lifvets midt —
världsfamnande och tjugoårig skrider
jag nattens månväg till min Sulamith.

Här gården är, där hennes dufvor bruka
få korn ur hennes solskensbruna hand
med halsarna de silfvergrå och mjuka
mot hennes hals och hennes bröstduks rand.
Nu i sitt dufslag drömma de och blunda
som bina i sin kupas arbetsstad,

och stilla sig för nattens växtkraft runda
fruktträdens äpplen, kålens åderblad.
Här strålar månens skimmer säkert klarast.
Här gamla lindar sötman ljufvast strö.
Här skälfver nattens drömlif underbarast
kring bädden för en sjuttonårig mö.
Hussvalan somnat, tyst är burens siska.
Blott sakta sladdrar gårdens gamla brunn,
som man i sömnen än hör halfhögt hviska
en omtänksam trotjänarinnas mun.
Så stilla som sig själf till ro den söfver,
med runda droppar rinner vattnets ström.
Dess kar blir fylldt men flyter icke öfver.
Som i ett sagans kärl all nattens dröm
kan i dess lugna, dunkla djup sig tömma.
Så fast och lugnt som detta brunnens kar
jag önskade att hjärtat kunde gömma
min månnatts dröm i obrottsligt förvar.

Men tyst! Nu klirrar sakta fönsterhaken.
Jag anar lösta kvinnokläders sus.
Det är min Sulamith, som hvit och vaken
nu öppna skall för mig sin famn, sitt hus.
Ack! Än en stund jag ville ensam vänta
i detta sken. Allt är så sällsamt skönt.
Städs, när jag lyckans dörr ser öppen glänta,
jag alltid samma dunkla smärta rönt —
det är väl tidens, undergångens skugga.
O, Sulamith, om du vid fönstret står,
låt nattens dagg och månens glitter dugga
på hvita skuldror och på upplöst hår.

Osynlig silfverklocka hör jag klinga.
Hör du ej ock dess spröda klang? O, lyss!
Böj öfver magiskt silfrad murgrönslinga
ditt anlete mot min och månens kyss.
Säg endast: jag är Sulamith, som kvinna
nyss blifvit har med knopparna i vår,
och du så ljuf mig nu skall åter finna
så oförminskadt ung som uti går.

SULAMITH.

Det tycks dock, Herre, som jag borde heldre
dig svara: jag är ett dygn äldre nu.

SALOMO.

Tyst, älskade, du aldrig får bli äldre,
min varelses, mitt hjärtas ungdom du!
Tyst, tala ej om tid, om dar, som flykta.
Ej mer än månens sken, som i sitt loft
för oss har tändt sin blåa bröllopslykta,
ej mer än dessa lindars honungsdoft
du åldras får. Håll i ditt famntag fången
min lefnad i ett evigt ögonblick,
ty när det brister, då är också gången
den sista salighet mitt hjärta fick.
Säg endast: jag är Sulamith. Det flammar
af glans kring bädden där jag väntar dig.

SULAMITH.

Din Sulamith har månen i sin kammar
och i den hvita natten väntar dig.

Sommarleken.

MOROLF.

Vind i rågen ruskar,
reser fältets säd.
Bär på alla buskar,
frukt i alla träd!
Hela röda solen
har du i ditt hår,
tyngd af körsbär kjolen
där du framsträckt står
på det gröna brädet.
Bär på hvarje kvist.
Kåda klar på trädet.
Med sin vackra vrist
ser din fot jag gunga.
Visan ock jag kan,
som jag hör dig sjunga.
Månne det går an?
Den till punkt och pricka
ej din mor dig lärt.
Rodna gärna, flicka,
det är bara kärt.
Lyssna, lilla lammet,
Sulamith, mitt barn.

Grå jag är af dammet
som af mjöl från kvarn.
Strupen torr och snuggan,
kroppen landsvägstrött.
Bredvid dig i skuggan
låt mig hvila sött.
Blytung solen bränner,
gif mig huld och hamn.

SULAMITH.

Hvem är du, som känner
visan och mitt namn?
Dock det skall du sedan
mig förtälja fritt.
Plats här finns på brädan
bredvid Sulamith.

MOROLF.

Skönt skall svalkan lisa
vandrarns panna här.
Hur jag kan din visa?
Den af Morolf är.
Och hans visor flyga
ju som maskrosdun.
In i husen smyga
de med luftens fjun.
Svalkande som daggen,
retsamma som smolk,
stickande som taggen
känner dem allt folk.

SULAMITH.

Sant! När soln mig väcker,
den på samma gång
mot min kudde räcker
Morolfs morgonsång.
Jag till öronhängen
jämt hans visor har,
och som murgrönsklängen
slingra de sig kvar.

MOROLF.

Spotska flickan tycker
visan kardborrn lik,
som hon harmsen rycker
ur sin kjortelflik.
Ljufva flickan letar
den som blomsterspår,
när vid spegeln flätar
kvällstrött hon sitt hår.
Yra flickan sinnet
ej i sömn kan få,
visan lena skinnet
kittlar som ett strå.

SULAMITH.

Tyst, du får ej blifva
själf som Morolf fräck.
Ensamt han får drifva
med oss arma gäck.

Men hur kan han finna
sina visor jämt?
Ty som källor rinna
ju hans sång och skämt.
För en kyss han byter
bort dess rikedom.
Att det aldrig tryter
och hans hand blir tom!

MOROLF.

Den som tryggt till jorden
sätter all sin tro,
lär sig skaparorden
och hur sånger gro,
läser signaturen
som hvar planta bär.
Sagor han af djuren,
sång af suset lär.
Åker blir hans väsen,
trädgård, äng och skog.
Tankar gro som gräsen,
och för lifvets plog
mogna städs hans skördar.
Aldrig den blir arm,
som af hjärtat vördar
jordens modersbarm.
Prosans bröd af barken
aldrig bryta får
den, som kysser marken
som sin moders hår.

SULAMITH.

Som du Morolf vore
nu du talat har.

MOROLF.

Tänk om själf den store
sångaren jag var,
känd i alla byar,
han som tar i famn
flickor, stjärnor, skyar.
Morolf är mitt namn.

SULAMITH.

Det får du bevisa
efter sångarns sed.
Fort en sommarvisa
för mitt hjärta kväd.

MOROLF.

Färdig strax från lästen
du din visa har.
Minns blott att som prästen
tionde jag tar.
Älskog är det hvete,
som min sång helst skär.
Krok med gyllne bete
sommarvisan är.

(Sjunger.)

Jag ser en ullig liten sky
i sommarmiddagsglansen.
Så hvit är blott din hvita hy,
du barn i solskensdansen.
Det tycks som sväfvade den bort
på blåa himmelsfältet.
Men själf nog löser innan kort
från danserskan jag bältet.

Jag skimra ser från stam till stam
i sommarmiddagstimman
ett pärlgrått nät, af fina damm
är väfd den ljusa strimman.
Där gungar främst ett gyllne grand
högt öfver blomstervidjan.
I bojor rymmerskan och band
jag fjättrar snart kring midjan.

Hur sol och skugga hafva brådt
att skifta öfver grönskan!
Det är som drogs det ständigt lott
om hjärtans hopp och önskan.
Ett evigt spel, en evig strid
härute och härinne —
ett öppet famntags sommarfrid
blott hvila ger ett sinne.

SULAMITH

Det är mig en gåta
hvi du så mig rör.
Jag vill endast gråta
när jag visan hör.
Du i handen strecken,
Morolf, tolka vet,
fågelspråk och tecken,
hjärtans hemlighet.

MOROLF.

Flicka, du förgäter
hvad som skrifvet står.
Den, som körsbär äter
med de store, får
kärnorna mot kinden.
Lika leka bäst.
Led nu ej till grinden
strax din djärfva gäst.
Men jag vet det hela
och hvad dig förtär.
Barn, med Morolf dela
dina söta bär.
Vi ha samma ljusa
hår och ögon blå,
samma sinnen susa
lätta hos oss två.
Vi ha samma klara,
öppna anletsdrag.
Blodet måste vara

ock af samma slag,
lyckligt, lekfullt, trofast.
Hjärtan hemma här,
själ i solen bofast
trots allt lifsbesvär.

Han är helt en annan:
natt och tyngd och brand.
Mörker bär på pannan,
eld han i sin hand.
Allting han föröder
med sin heta törst,
men han själf förblöder
för sin trängtan först,
dunklets son, som suger
ljus som kyss af vif,
men som själf ej duger
för ett solskenslif.
Så hans svårmods cittra
blott din ungdom är,
bägarn för hans bittra
hjärtas lifsbegär.
Evig åtrås plåga
hän mot döden för.
Lif är ej en låga,
som sig själf förgör.
Lif är fruktsam värma,
jordens arfvelott,
lif är strida, svärma,
smeka, skjuta skott.

Men nu skall jag tystna.
Morolf har sagt sitt.
Nu till sommarn lyssna,
ljufva Sulamith!
Ord är bara gyckel.
Blott naturn är sann.
Se Maria-Nyckel-
piga på din hand!
Se de yra dansar
fjärilarna slå,
hur kring kjolens fransar
tusen blommor stå.
Stjärnor, hjärtan, solar
har du kring din sko.
Middagsvinden gnolar
svagt sig själf till ro.
Lägg på mun ditt finger,
höra kan ditt sinn,
hur blåklockan ringer
solskenshvilan in.
Ljusa sommarväsen
äro också vi,
syrsor, som bland gräsen
sorglöst sälla bli!

Salomos Själfransakning.

Hon borta är, min ungdomsdröm är borta!
Och som en döds jag nämner hennes namn.
Ett månhvarfs nätter, trolskt overkligt korta
och se'n lik rök den flyktat ur min famn.
Så sällsamt tyst allt blifvit för mitt öra
som i ett skumt, för sömnen slutet rum.
Jag går bland träden, men kan intet höra.
Är suset dödt? Har vinden blifvit stum?
Och dessa tusen ljud, som jubla, bäfva
från luft och mark, från varelser och blad,
som äro lifvets andetag och väfva
till tidens lifsväf ögonblickens rad,
i dag förseglat har en döfhets dvala
allt dagens sorl och brusande mot skyn.
Det är så tyst att knappast jag törs tala,
men allt på samma gång dock för min syn
så klart och tunt, så genomskinligt soligt.
Jag genom rymden ock mitt hjärta ser
som genom glas. Föraktligt och förtroligt,
hvardagligt lågt mitt lidande sig ter.

Ej något yttre händt. Ej någon annan
mig mer kan vålla glädje eller kval.

Mitt ödes spel sker bak den egna pannan.
Allt annat endast skugga är och skal.
Jag diktade en dikt af all min längtan
till det som dött, men en gång varit mitt,
af hjärtats vårdröm, sinnets ungdomsträngtan,
den vackra drömmen hette Sulamith.
Det var min dårskap, att jag greps af leken,
i skenet verklighetens värme fann.
Jag glömde bort att själf jag tände veken
och att min egen olja endast brann.
Förlåtlig dårskap hos en konstnär, dårad
som barnet af sin bild och sitt begär,
men ej hos den, som har fått pannan fårad
af bitter vetskap om hvad lifvet är.
Det var min frestelse att vilja glömma
allt hvad jag lefvat, pröfvat, känt och lärt,
allt som mig gjort till den jag är, och drömma
att än ett ungdomslif var mig beskärdt.
Jag ville part i vilda vimlet vara
med bröstet fullt af fröjd, af gråt och brott
och icke alltid vise domarn bara
med vågen i sin hand på ondt och godt.

Dock ej mitt lif var planlös, blind förvirring.
En lönlig lag har rådt i slumpens spel
och tankens segrar, sinnenas förvirring
haft i min daning samma djupa del.
Så elden, askan, god och bitter vinning,
allt åren låtit vissna, låtit gro,
det gråa hårstråt, skrynklan vid min tinning,
och såren, ärren, allt är Salomo.

Allt stolt jag som min spira borde bära,
men ville glömma i min svaghetsstund
de genomlefda årens makt och ära
för ungdomskyssen från en tanklös mund.

Dock starkare än viljan var mitt väsen.
Förklädt förrådde det sin hemlighet.
Som med sin anda samum bränner gräsen,
min sorgsna andes glödande signet
blott brände Sulamith. Hon från min sida
smög med en lekkamrat på barnens vis,
och åter ensam i min solskensvida
och kalla enslighet jag sitter vis.
Jag åter blir betraktaren, som skådar
med kyligt leende på världens gång,
som vändt i handen alla spelets trådar
och känner texten till dess dockors sång.
Som i sin säng hjulslamret man från kärran
hör sorla först, i natten se'n förgå,
allt mer blott som ett mörkrets brus ur fjärran
nu lifvets röster mot mitt öra slå.

Afskedet till Sulamith.

Farväl, mitt barn! Du valde fritt.
Det var min stolthet och min önskan.
Min vinter trånade mot grönskan,
men ville dock kring gråsprängdt hår
fritt kransen virad få af vår.
Det var en dröm, jag det förstår.
Mörk bildskrift var för dig allt mitt.
Farväl! Lef väl, min Sulamith!

Sten var för dig det bröd jag bjöd.
Mitt vin för starkt. Mitt hjärtas gåfva
mer skräck än lycka kunde lofva,
en guldskrud, som var dig för tung.
Kung är i kärlek också kung.
Du var en gryning ljus och ung,
jag brännhet, stråltrött middagsglöd.
Nu är min ungdom dömd och död.

Du var allt det, som ej har namn,
men själn med solens sällhet fyller,

som stoft och grand och damm förgyller.
Död blir all skrift och grå hvar bok.
Den vise nämner själf sig tok
och finner endast svärmarn klok,
som tjusad lämnar hem och hamn
och sträcker skyarna sin famn.

Du var allt det, som handen vek
och blodet flamlikt fritt kan göra.
Med fågelns lätthet vill man röra
vid allt. Synd klagan tycks och knot.
Man aktar krypet vid sin fot
och kysser gren man snuddar mot.
Kärt budskap första skuggan bär
till drömmens blundande begär.

Ännu en gång, en sista gång
jag trånade mot ungdomsbrunnen:
att, blek med leende kring munnen
och skenet från en fjärran fest
på pannan, gå som främmad gäst,
en hemligt invigd offerpräst,
som väl bland hopen har sin gång,
men hjärtat fylldt af templets sång.

Det är förbi. I tusens midt
jag står allen med mina stjärnor.

Och frostig kunskap, köpta tärnor
bli nu mitt lifs, min ålders del.
Slut blomsterlek, slut fjärilspel!
Som diamanten blif, min själ,
som allt skär sönder med sitt snitt!
Farväl! Lef väl, min Sulamith!

Salomo om sin och Morolfs Sång.

Att folket älskar Morolfs sånger,
men finner främmande och tunga
och föga glada Salomos —
jag väl förstår. Jag många gånger
själf drömt få som min broder sjunga.
Hans sång är lik ett fågelbos.
Hans dikt är bröd och vin för allas minnen,
min blott för visa och för sorgsna sinnen.

Nej, mer än jag, o broder, ingen
din visa älskar och dess ljusa,
dess snabba flykt mot sommarskyn.
Ty bubblan, glittret, hvita vingen,
allt som kan sväfva och kan susa,
som smeker själ och fröjdar syn,
allt ungt och lätt jag håller hemligt kärt,
fast att det tolka ej blef mig beskärdt.

I ångesttankar och i smärta
bar i sitt lif mig nog min moder,

grät åt sin kved i kvällen tyst.
I vaggan natten re'n mitt hjärta
tungt vaggat har på dunkla floder
och mörkret mina läppar kysst.
Jag sorgevidets saknadstunga sus
hvar skymning sorla hört ikring mitt hus.

Så sken från världar, som gå under,
förbrunna festers fackelräcka,
dödsurnors frid och stjärnskotts ljus,
skilsmässans bleka högtidsstunder
min diktnings genklang endast väcka.
Afresans dunkla afskedsrus
i gåtfull fröjd mitt hjärta redan känt.
Jag kvällstor blick mot västerhimlen vändt.

Djupt i mitt väsen flammar bålet
af lifvet tändt och närdt af lifvet,
där själ och sinnen brinna ner.
En gnista frälst ur svarta kolet
är blott min sång, och det är gifvet
att brandens spår du på den ser.
Jag dikt nämnt lek. Det är en lek med eld.
Med hjärtats frid betalas diktens gäld.

Sjung, broder Morolf, du den äkta,
den rätta sångarn är, som jorden

skänkt all sin egen rikedom
af skaparkrafter, aldrig släckta,
som ställer städs på tomma borden
nymognad frukt, nyplockad blom.
Din sång är bröd och vin för allas minnen,
min blott för visa och för sorgsna sinnen.

Salomos och Morolfs sista Möte.

MOROLF.

Vill räfst du hålla för din kvinna?
Du har mig kallat, Salomo!
Dock ej jag kan mig skyldig finna;
din rättegång jag tar med ro.
Du har i vida kungaparken
för furstlig jakt ditt villebråd,
men på den fria, öppna marken
allt hemhör under Morolfs nåd.
Till brottet säger så jag: n e g o,
rättvisans grundval, som du vet.
Tjufskytten på en annans ägo,
det var hans höga majestät!
Ty våra riken äro skilda.
Du har din trolska rosengård,
men alla djur och växter vilda
stå under Morolfs makt och vård.
Jag känner dem och de mig känna.
Allt vildt i skog och fält är mitt.
Jag ej behöfde giller spänna,
fritt följde mig din Sulamith.

SALOMO.

Så många ord, onödigt fällda.
Din domare jag aldrig var.
Du intet har till mig att gälda.
Du om en kvinna talat har.
Om henne intet vill jag veta.
Jag henne knappast längre minns.
Snart hennes bild skall tanken leta
som något tappadt, som ej finns.
Ty oaflåtligt, rastlöst strömmar
igenom lifvet glömskans flod.
Den allt för med sig: dagar, drömmar,
anleten, skratt och hjärteblod.
Allt i sin hvirfvel höljer floden.
Jag ser blott någon stilla kväll
ur djupet glindra än klenoden,
som en gång gjorde själen säll.
Bland många andra mista smycken
begrafven så är Sulamith.
Med Morolf i helt andra stycken
i dag jag ville tala fritt.
Jag ville stilla med dig språka,
som med sin bästa vän man gör,
när man ej mer skall honom råka
och redan afskedsklockan hör.

Nu, broder, skiljas våra vägar.
Jag vill dig säga mitt farväl.
Du ordet känner som jag plägar
till rättesnöre för min själ:

allt har sin tid. För mig de tider
re'n flytt, då man går hand i hand,
och hjärtat sig i jubel smider
städs nya länkar, nya band.
Ett band är moder, band är syster,
band älskad kvinna, son och vän —
ack, ljufva band för den det lyster,
att ha sin fröjd bland mänskor än,
men tunga band, när skimret mister
det hem, där man har bott och byggt,
och ensamkänslan vingen rister
mot tyst och fjärran frihetsflykt.
En dröm om ensam frid och tystnad
har i mitt inre börjat gro.
All jordens ömhet, världens lystnad
vill sakta glömma Salomo.
Mitt hjärta brunnit alltför mycket.
Dess kärlek bundit allt för tungt.
Det längtar kasta af sig trycket,
att blifva ensamt och bli lugnt.
Du älskadt band var också, broder.
Jag bjuder därför dig farväl.

MOROLF.

Som skicklig lots du styrt ditt roder.
Men jag din mening fattar väl.
Dold harmen dock i talet glöder.
Du Morolf lysa vill i bann?
En kvinna ej är värd två bröder,
två vänner skilja från hvarann.
Jag höll dig kär med dina griller,

din mörka blick, din visdoms skrift,
och bjöd mitt skämt på beska piller;
dock i dem aldrig jag göt gift.

SALOMO.

Ack, Morolf, du till hår och sinne
är ljus som ungdoms ljusa vår.
Allt det som natten sluter inne
af hemligt kval och kärlekssår
ditt lätta sinne aldrig kände.
Den mörke Kain det begrep,
när tungt mot marken röken vände
och från hans eldstads offer vek,
men rakt mot höjden röda lågan
steg från det kid, som Abel skar
med slaktarknifven, kall för plågan.
»Hvi är jag mindre kär vår far?»
han snyftade, mot himlen förde
en from, men icke blodad hand.
Den eld, som ej hans offer rörde,
i stället stack hans själ i brand.

Du är den ljusa, yngre brodern,
all kärlek af sig själf är din.
Dig utan vånda födde modern,
du Abel är och Benjamin.
Du sången äger i din stämma,
den växer, blommar utan vård.
I vida världen är du hemma

som var den hel din arfvegård.
Dig djur och kvinnor älska, följa,
ej något hjärta står emot
ditt hjärtas rika värmebölja
och solskenspåren af din fot.
Om den, för hvilken allt var möda
och kamp med världen och sitt jag,
känt i sitt inre dunkelt glöda
så Kains låga någon dag,
tillgif mig det. Jag öfvervunnit
med bitter strid all nattens hat,
och kärlek har till sist blott brunnit
för dig, min ungdoms lekkamrat!

Dock våra vägar äro skilda.
Drag ut och dina riken vinn!
I lek du bygga kan och bilda,
i lek blir också jorden din.
Ty lek är lösensord för lifvet.
I blodets svall och plantans saft
allt spel är af dess gnista drifvet.
Lek är all dikts och danings kraft.
Men dig var striden lek med faran,
dig kamp var lust för själ och arm,
en jägarlek med piln och snaran
blef kärleksfebern i din barm.
Du spindeln är, som jämt kan spinna
med fröjd sitt nätverk i det blå,
och aldrig tröttnar du att tvinna
din dröms, ditt väsens silfvertrå.

Men närmre mörkret än min yngre
och ljusa broder blef jag född.
Hos mig är allting äldre, tyngre
och mörkrets lidelse vardt lödd
på nattens ässja vid mitt hjärta.
Om natt och flamma, glöd och kol
mitt hårs och mina ögons svärta
än bärer dunkelt vittnesmål.
Djupt i min ande ökenbrandens
förstörelse än tärer het.
Min visdom, den är österlandens
af tungsint eld och bitterhet,
uråldrig visdom, liksom skuren
ur släktets eget kött och kved,
till ständigt nya släkten buren
af kvinnans ägg och mannens säd.
Den spirat i ett ej förgätet,
men evigt mistadt paradis.
Vredt hvina buden än med lätet
hos tuktens hvassa törneris.
Och svett och synd och möda orden
som släktarf på vår skuldra lagt.
Förbannelse de öfver jorden
och jordens bröd och lust ha sagt.
Blodsoffret bringar blott försoning.
Allt ljuft är märkt till offerlamm,
ett fridlöst härbärge vår boning
på väg, som för mot döden fram.
Så skaparmaktens eget finger
den tunga läran om vår värld
i morgonrodnan skref. Den stinger
än genom hjärtat som ett svärd.

Men du den minns, min yngre broder,
blott som en vaggsång, som du hört
en dyster afton af din moder.
Din lifslust har den aldrig stört.
Du lycklige, i hvilkens händer
ej blomman vissnar, doften dör,
tag i besittning dina länder,
allt som till sång och lifsfröjd hör.
Mig döfva mörkrets strida vatten.
Min visdom flammar och förtär.
Jag sitta vill allen hos natten,
hvars smärtas förstfödde jag är.

SALOMOS ENSAMHET

Salomos Månhymn.

Månehorn, i rymden åter
lyser du den svarta natten,
tvingar sorgsna sångaren till rim,
låter
alla djupa brunnars vatten
fyllas af ditt silfverstim.
Dunklet dränks i bröllopsglitter.
Liksom lockad fågel spritter
hjärtat mellan fröjd och ve.
Lustträdgårdens sfinxer le.

Blodgång, böljegång du vållar.
Kvinnosköt och haf du häfver,
sårar slumrarn med ditt hvita sting,
trollar
svårmodsgift i mannens lefver.
Dåren dansar i din strimma kring.
Ormen i ditt gnistregn njuter.
Hunden, mänskoväktarn, tjuter.
Ängsladt heta händer be.
Lustträdgårdens sfinxer le.

Håren grånat kring min panna.
Jag naturens snara spårat,
hennes svek af stum omättlighet.
Stanna,
måne, hjärtan nog har dårat
skenets isadt kalla majestät.
Häf ej hafvets, blodets floder.
Kvinnan låt ej mer bli moder.
Jag är trött att evigt se
lustträdgårdens sfinxer le.

Sista månnatts vällustdvala,
sjunk, så dag ej mera stundar!
Isa kvinnans bröst mot älskarns mun.
Kala
kärlekstempel lägg och lundar.
Sista droppen drick ur lifvets brunn.
Kring de tomma marmorkaren
månskensbleka slumre paren
för att aldrig mera se
lustträdgårdens sfinxer le.

Salomos Ammas Väfvisa.

Ingenting nytt under solen,
hur du yfves och tror.
Samma väfnad i stolen
spände min mormors mor.
Välj hvad ränning och rutning som helst,
mönstret är tusende år.
Allting är gammalt. Gammal är äldst.
Evigt skytteln går och går.

Ingenting nytt under solen.
Minns det, storögda barn.
Gyllene lefnadsspolen
ständigt för samma garn.
Släkt är lik släkt som ärt lik ärt,
skördar ej hvad den sår.
Ormen biter sig själf i sin stjärt.
Evigt skytteln går och går.

Ingenting nytt under solen.
Alltid blott samma dans.
Älskog trakterar fiolen,
kväder om krona och krans.

Drömmen dårar i koja och torn,
aflar, vissnar, förgår.
Himmel och helvete, hustru och horn.
Evigt skytteln går och går.

Ingenting nytt under solen.
Minns det, pilt i min vård!
Världen ej växer ur skolen.
Nöten är tanden för hård.
Tanken rullar som hjulet ikring,
yr af den cirkel den slår,
stupar till sist i sin egen ring.
Evigt skytteln går och går.

Ingenting nytt under solen.
Lusta, hunger och död
väfva från polen till polen
väfven af svek och nöd.
Blir du ej färdig, min hvita dräkt?
Svepningshvitt är mitt hår.
Somna vid väfven skall släkt efter släkt.
Evigt skytteln går och går.

Salomos Afton.

Hur febertyngd och het den var,
den kvafva långa dagen
med ångesten, som slet och skar,
i dofva hjärteslagen,
hur tankarna än glödt och bränt,
tills själen stod i låga —
nu hviskar jag: det vare händt,
och minns ej mer min plåga.

Ty svala skuggan kom och skön
förunderligt blef kvällen.
Som främlingen på sagoön
jag ser mot kända ställen,
förtjust, som aldrig dagg så klar
föll öfver sommargrönskan,
och blomdoft aldrig så skänkt svar
åt hvar mitt hjärtas önskan.

Ty kvällens stillhet är en sång,
som hviskar: du är korad!

Hur vid blir blick, nyss skum och trång,
din själ hur sällt bedårad,
när luftens klarhet löftet är,
hvarom i lönn din längtan
har stilla bedt: då natt är när
med ro för all ens trängtan.

Salomos Vaggvisa.

Kvällsklart, som med silfverklockor,
klingar söfda springbrunns vatten.
Tyst är dufvoflocken.
Dina gulddräktsklädda dockor,
sömniga i sommarnatten,
sluta ögonlocken.
Furste af Jerusalem,
sof och du får höra sjungen
visan om den gamle kungen,
visan om Methusalem.

Han af alla gamla allra
äldst var också ung i tiden,
pilt i guldvagn dragen.
Bjällrorna uti hans skallra
sjöngo med de gyllne smiden
städs om nästa dagen —
nästa dag du föres hem
till det underfulla slottet.
Se i natten stjärneskottet:
där din väg, Methusalem.

Natten gick men drömmen dröjde.
Barnet yngling blef med blodet
rödt och hett som elden.
Svärd han stolt mot himlen höjde,
lager fick kring ungdomsmodet,
vapen vann och välden,
njöt med alla sinnen fem.
Men som springarn styrd af tömmen,
hjärtat drefs af stjärnedrömmen —
nästa dag, Methusalem!

Ärfde härskardiademet.
Spiran tusen folk höll samman
mellan öst och väster.
Städs dock under kungabrämet
brann den drömda stjärneflamman.
Spåmän, trollmän, präster
guld han gaf och sporde dem.
Kung, blef svaret, skeft du frågar.
Stjärnan i din krona lågar.
Tyst log då Methusalem.

Se'n han åldrades på tronen,
sina vederdelomänner
slog och styrde riket,
hörde väl den gamla tonen,
men han teg för vif och vänner.
Nu var hoppet sviket,
men ej bruten son af Sem
talade mot sken och villor.

Smycken, blod och fagra frillor
fröjdade Methusalem.

Men när sagor, visdom, kvinnor
åldrat hjärtat, grånat håren,
åter om sin stjärna
siare han och prästinnor
sporde som i unga åren.
»Svag är gubbens hjärna,»
hviskade Jerusalem.
Vallmosofdryck fick han dricka.
Bädden sjuttonårig flicka
värmde för Methusalem.

Väntad kom ej hvita döden.
Barn på nytt han blef till slutet,
som i skägget gråter.
Men i askan efter glöden
som ett sus, en suck af brutet
hopp ljöd frågan åter:
för mig stjärnan aldrig hem?
Än för den af gamla allra
äldst sjöng sprucken bjällerskallra:
nästa dag, Methusalem.

Salomo och Drottningen af Saba.

SALOMO.

Sommarmiddagssolén bränner.
Tidens ström jag slumra känner.
Låt oss då som tvenne vänner,
hvilka delat ljuft och ledt
och, se'n lif och död de mätt
ha hvarandra återsett,
språka, drottning utaf Saba.
Tydt vi ha hvarandras gåta.
Sötman, beskan i att gråta
smakat, glömma och förlåta
hunnit, säg kusin af Saba?

DROTTNINGEN AF SABA.

Källans svarta kyla kinden
svalkar, som dess flöde hinden.
Gyllne blommorna med vinden
dråsa tungt från dunkla trän.
Minnena så sväfva hän.
Städs nytt garn för lifvets ten.
Men ej glömskans gräs kan gro

öfver eld, som har fått brinna.
Aldrig kunna man och kvinna,
älskare och älskarinna
vara vänner, Salomo!

Blott i bröllopsfamnen sluten,
för den yrande minuten
öfvervunnen, säll och bruten
varder kvinnan mannens vän.
Men i agg och ånger se'n
stänger hjärtat hon igen,
kalken lik, som skänkt sin honung.
Den, som hennes själs förställning
bröt, får hat till vedergällning.
Älskogsdryckens bottenfällning
tårfyld, giftfyld är, o konung.

SALOMO.

I det blå safirblå slända
skimrar som en silkesända.
Rymden med sitt sken vill blända
blicken och min själ. Blott lust
söt som mognad dadels must
minns i dag jag från vår dust.
Ner i svarta ögons haf
steg jag för att pärlor fiska.
Liksom böljor lemmar friska
smekte, storm jag kände piska
i den mörkrets kyss du gaf.

Bryn din pil, så hvass den stinger.
Som en tråd ikring mitt finger
dock jag ägt dig. Blodet ringer
högt därom i denna stund.
Blef du se'n förseglad brunn,
en gång dock jag vid din mun
drack ditt väsens själ, väninna.
Jag din gåtas ord besitter,
ej förgäfves är jag vitter.
Sanningen i midten sitter.
Själf du vet det, som är kvinna.

DROTTNINGEN AF SABA.

På det långa fagra talet
kännes mannen. Har han valet,
väljer städs han: ordet, skalet.
Fjädern han i hatten bär
honom mer än fågeln är,
dikten mer än saken kär.
Kvinnan vill han saga tro.
Män, som evigt dikta, veten:
hon är kroppen, verkligheten,
sanningen och bitterheten.
Jag dig älskat, Salomo!

SALOMO.

Ack, om könen kan man tvista
till dess själ och hjärta brista.
Gärna ger jag dig det sista
ordet. Säg blott om du kan

två, som bättre för hvarann
passa hop än hon och han,
trots allt krig och kärleksbrottning,
passa fast som spännets knäppen,
ljuft som bägaren och läppen.
Klockan får sin sång af kläppen,
mannen utaf kvinnan, drottning.

Djupa sommarmiddagsdvala!
Låt oss skämta, till dess svala
kvällens blåa skuggor dala,
låta gåtorna ibland
gå som bollar hand ur hand
lättjefullt vid källans rand.
Handen räck, kusin af Saba!
Vi ha kämpat, vi ha brunnit,
vi ha middagstimman hunnit,
världens solskensvisdom vunnit,
ungdomsälskade af Saba.

Fågelförsamlingen.

Alltså än en gång I, alla
mina trogna fåglar, nära
samlat er kring Salomo,
I, som städs jag brukar kalla
för att mina budskap bära
ner till daln, till bygd och bo.

Långt från södern, högt från polen
han I uppsökt samlingsstället
lydande er herres ord.
I den höstligt klara solen
här på gryningsröda fjället
blir min sista vilja spord.

Kunskapsbringare och drömmens
tjänare, I mina kvädens
bud från världens fyra hörn,
öknens gam och helga strömmens
ibis, svarta fikonträdens
näktergal och fjällets örn,

korpen, spejarn, spådomsanden,
ugglan, urtidsvis och bitter,
härfågeln med hafvets röst.

Jaktens falk jag har på handen.
Härskarörn på skuldran sitter,
dufvan tryckt sig mot mitt bröst.

Skilda ären I och skilda
budskap burit. Ingen spelar,
ropar här den andre likt:
skrin och sånger, gälla, milda,
men mitt bröst haft många själar
och sig många stämmor vigt.

Ej jag vet hvem mig var kärast.
Trofast ni förstått att bida
hvar och en sin stund, sin sång.
Allt jag drömde tyngst och skärast,
allt jag kunnat lära, lida
intill denna soluppgång,

allt I förden ut i lifvet,
ropade i väderstrecken,
hjärtats slag i diktens form.
Somligt blott vardt genklang gifvet,
annat oförstådda tecken,
spån förströdda helt i storm.

Men min fröjd var såningsmannens
och min glädje öppna handen.
Hvarje frö ej skänker skörd.
Så min dikt vardt olik grannens.

Lust mig sången var för anden.
Ej jag sjöng för att bli hörd.

Dock allt vissnar. Trött vid sången,
trött vid diktens lif jag blifvit.
Resor sju jag skiftat hud.
Så i afton sista gången
er jag lystringsordet gifvit,
I, min tankes sändebud!

Lefven väl, I mina bästa
vänner från min ungdoms tider,
I som aldrig svikit än.
Ej jag mer vill spelet fresta.
Mot fullkomningen det lider
och den djupa skymningen.

Mot dess tunga brus för spröda
ljuda alla sånger, tomma
mot dess svarta hemlighet.
Lågor, lampor sluta glöda,
lifvets bilder sluta blomma,
endast tystnad tanken vet.

Natten mänskans hjärta byter.
Ej jag mer vill sjunga, sia,
lära — jag vill blott till ro!
Själf förtrollningen jag bryter.
Flygen, mina fåglar, fria
ger er alla Salomo.

Drömmen om Mullen och Vindarne.

Höjen mot himlen mig, vindar!
Tungt jag drömmer, men ej mäktar
lyfta bundna ögonlocken.
Salomo från värld, som jäktar,
sträckts i mulln i svepningsrocken.
Mull jag skapats af och mullen
vill till masken och till jorden.
Lefvande i griftekullen
tycks mig jag är graflagd vorden.
Höjen mot himlen mig, vindar!

Lyften ur dunklet mitt hufvud!
Handen domnade, som öste
i de bottenlösa sållen.
Banden sig från lifvet löste.
Marken vek från mantelfållen.
Alla anleten, mitt hjärta
älskat, doldes djupt i dimman.
Allt det brokiga och bjärta
slocknade i skiljotimman.
Lyften ur dunklet mitt hufvud!

Bär till ditt land mig östan!
Solens, morgonens, min egen
bygd, ur hvilkens gula töcken
släktet stigit med sin sägen,
ljuf af Eden, het af öken.
Där i dunkla blickar brinna
skaparkvalet, skaparglöden,
och med nattens visdom rinna
djupa brunnars mörka flöden.
Bär till ditt land mig östan!

Bär till ditt land mig västan!
Längtans med det gröna suset
och sin synrand ständigt skiftad,
men med hamn i slutna huset,
hemmets frid vid härden stiftad.
Högt om segerfanor tala
stämmors ord och viljors vimmel,
och af framtid stråla svala
blåa ögon, haf och himmel.
Bär till ditt land mig västan!

Visen mig än en gång världen!
Än en gång vill hjärtat höra
sångers sång och sagors saga
och farväl med syn och öra
tacksamt af all världen taga:
blomman, frukten, kvinnokroppen

och de stora, stilla träden,
speglingen i vattendroppen,
axets tyngd i mogna säden.
Visen mig än en gång världen!

Låten mig än en gång lefva!
ändlöst genom ljuset följa
hafvets gator, markens vägar,
vara sältans skum på bölja,
frö som gror i tysta tegar,
blomma liksom sommarängen,
stå i glöd för lifvets gnista,
som den alltför spända strängen
sist i afskedskyssen brista.
Låten mig än en gång lefva!

Bädden se'n Salomo åter
ner i djupa griftekullen.
Öfver drifter, drömmar, minnen
strön den tunga svarta mullen.
Sofva skola trötta sinnen.
Jord på händerna, som vridit
sig i lust och kval men frid ej funnit.
Jord på ögonen, som svidit.
Jord på hjärtat, som förbrunnit.
Höljen i jorden mig, vindar.

Salomos Middagshymn.

Solskensdvala öfver dalen,
himmelsblånad utan moln.
Middagsglans i kungasalen,
rosenrågad högtidsskåln.
Sol, nu blir min själ din like
dränkt i samma djupa ro,
mognadt, strålfylldt sommarrike
visdomen hos Salomo.

Kval är självfvet, pina jaget,
liknar ljuset i din hand,
från sin ljusvärlds källa taget,
fladdrar städs i ängslad brand.
Lifvet är det stora bålet,
endast vilsna gnistor vi,
irrande tills vi nå målet
och i elden aska bli.

Om du dödar blott ditt eget
blir ditt byte tusenfaldt,
lätt blir sinnet, fritt blir steget:
den sig offrar, vinner allt.

Herre blir då öfver världen
fången, snärjd i jagets band.
Tanken, frigjord, dristar färden
hän mot aldrig nådda land.

Hela underbara alltet
blir då först din egendom.
Lust blir malörten och saltet,
lust bli dagg och honungsblom.
Lätt som fjäriln vakna, somna
skall du, se'n ditt själf du glömt,
och ditt hjärta skall välkomna
dag och mörker lika ömt.

När ditt jag du helt förgätit,
all din plåga släckt du har.
Då ambrosian du ätit,
som en guds din blick blir klar.
Intet önska, intet hoppas,
— själfvet är blott kval och kif —
och din själ skall gro och knoppas
med det helas stora lif.

* * *

Solskensslummer öfver världen!
Himmeln är ett haf af ljus.
Jorden brinner lugnt som härden
i ditt eget hem och hus.

Åtrån blundar liksom dufvan
ljuft i kärleksrusad ro.
Mognat har som mogna drufvan
visdomen hos Salomo.

Mina dagars minnen klinga
som en hymn ur helig lund.
Afskedsklockan hör jag ringa.
Kommen är min offerstund.
Som en färdigspunnen väfnad
skall jag lägga bort mitt själf.
Ty sitt mål har nått min lefnad
lik i hafvet mynnad älf.

Så jag från mitt finger drager
minnets höga kungaring,
jaspis, som i blixtblå dager
skenet gömt från svunna ting:
årens sagor, sinnets irring,
hjärtats längtansfyllda slag,
all förhoppning och förvirring
bildande mitt gamla jag,

drottning Sabas kärlekslära,
synerna om Sulamith,
visdomsrykte, skaldeära
jag i djupa slottsjöns midt
kastar med min ring. Den fårar
böljans yta en minut.

Ingen sedan ringen spårar.
Vågen glättar spegeln ut.

Jag har jublat, jag har lidit,
genom eld och vatten gått.
Blods och tankes strider stridit,
ax och agn i byte fått.
Salomo nu slutar segla,
når ur storm sin fridsdröms ö.
Nu vill tingen blott jag spegla
djupt som du, min djupa sjö.

Moln, som hasta, blad, som susa,
vilda vingslags himmelsflykt,
timmarna, som tunga brusa
spegla vill jag, djupt och tryggt.
Endast spegla! Endast bjärta
bilders bländverk varde allt.
Intet störa skall mitt hjärta,
stilla, strålande och kallt.

INNEHÅLL.

Sagan och Sångaren 3

Frestelsen.

Salomo och Morolf 7
Salomos Morgonhymn 13
Brödravakan 15
Månskensnatten 22
Sommarleken 26
Salomos Själfransakning 35
Afskedet till Sulamith 38
Salomo om sin och Morolfs Sång 41
Salomos och Morolfs sista Möte 44

Salomos ensamhet.

Salomos Månhymn 53
Salomos Ammas Väfvisa 55
Salomos Afton 57
Salomos Vaggvisa 59
Salomo och Drottningen af Saba 62
Fågelförsamlingen 66
Drömmen om Mullen och Vindarne 69
Salomos Middagshymn 72

Redaktionelt.

Af *Oscar Levertins Samlade skrifter* föreligger härmed andra delen, innehållande ett litet häfte *Sista Dikter*, infattadt mellan de oförändrade omtrycken af *Dikter* och *Kung Salomo och Morolf*.

Dikter (Tredje samlingen) utkom 1901 och af dess innehåll hade en god del tillkommit samma år eller omedelbart förut. Tidigare hade »Gammal julkantat» varit tryckt i Julkvällen (1895) under titeln »Socknegång vid jul». »Hemlösa» och »En man till sin genius» i Vintergatan (1895), »Brännoffer» och »En båt med blommor» i Ord och Bild (1895), »Junkerns historia» i Svea (1896), »Dödsdansen» i Ord och Bild (1896), »Alienor» i Julkvällen (1896), »Bröllopet i Kana» i Svea (1898), »Södern» i Vintergatan (1899), »Det ensamma ljuset» i Svea (1900) och »Konstnären» i Regnbågen (1900).

Kung Salomo och Morolf utgafs 1905 och af dess innehåll hade intet förut varit offentliggjordt.

Sista Dikter innehåller ett starkt begränsadt urval af Oscar Levertins efterlämnade lyrik. Ehuru

gifvetvis mindre enhetlig än de diktsamlingar han själf i lifstiden ordnat och utgifvit, lär den nog icke dess mindre befinnas värdig att ställas vid sidan om dem. Spännande öfver en tidrymd af tjugu år, ger den i stark förkortning en öfverblick af lyrikerns utveckling.

Af många efterlämnade *Ungdomsdikter* ha blott fyra medtagits: »Ångest» ur Svea (1886), »Högsommar» ur Ny Ill. Tidning (1886), »Majdrömmar» ur Julkvällen (1886) och »Diana från Ephesos», som förskrifver sig från slutet af 80-talet.

»Yttersta dagen» är hämtad ur Svea (1887) och »September» ur Dagens Nyheter (1888). »Häxor» stod att läsa som den första af »Två fantasier» i Nornan (1894) — den andra »Änglar», återfinnes redan i *Nya Dikter*. »En bild från Basel» trycktes (1899) i Svenska Dagbladet liksom »Fantasi» inför Ackes tafla »I Skogstemplet» därsammastädes (1901).

»Skymning» offentliggjordes först i Svea för 1890 som den första i cykeln »Efter solnedgång», »Advent» i Ord och Bild (1892), »På flykten till Egypti land» i Jul (1892), »Vårbrytning» och »Elena» i Ny Ill. Tidning (1895), »Styfbarn» och »Barbara Allen» i Ord och Bild (1895), »En klerks visor» i Nornan (1895), »Ankomsten till kärlekens ö» i Nornan (1897), »Verser af en kvinna, som dragit sig bort från världen» i Julkvällen (1898), »Alrunan» i Julrosor (1900), »Verona» i Svenska Dagbla-

dets julnummer (1901) och diktcykeln »April» i Idun (Julnumret 1904).

»Helena talar» är hämtad ur ett finskt tryckalster, Minnesblad (Helsingfors 1900). Fragmentet bar där titeln »Helena» och hade en inledning som uteslutits. Det manuskript, som senare påträffats, är tydligen blott ett utkast. Dikten »Helena» har aldrig blifvit fullbordad.

Beträffande dikten »Silfvertistlarne» kan det sägas att den väl varit tryckt men aldrig offentliggjord. Den var nämligen Oscar Levertins bidrag till den hyllning, svenska författare på Albert Bonniers förlag bringade Karl Otto Bonnier på hans femtioårsdag (1906) med en praktpublikation, tryckt i ett enda exemplar.

De öfriga dikterna ha aldrig förut varit offentliggjorda och flertalet förskrifver sig från de allra senaste åren.

OSCAR LEVERTINS
SAMLADE SKRIFTER

När budskapet om Oscar Levertins död plötsligt flög ut öfver landet, stod det klart för alla, af hvad betydelse hans lifs gärning varit för vår andliga odling och för vår svenska litteratur.

Från alla håll blef det bekräftadt, att vi i Oscar Levertin förlorat en af våra stora diktare och en den svenska bildningens väktare, som *utan att låta öfvermanna sig af natten satt på sin post med gjallarhornet, lyran och infolion, och kring hans kastell hördes suset af den svenska odlingens vårdträd*...

Det är hans egna ord i lifvet, om en af den svenska litteraturens bortgångna stormän: Viktor Rydberg. De tyckas nu skrifna om honom själf.

Den upplaga af Oscar Levertins Samlade Skrifter, som härmed anmäles, kommer att omfatta 25 band, af hvilka ej mindre än 13 bli verkliga nyheter i den svenska bokmarknaden, samlade och sammanställda ur tidningar, tidskrifter, kalendrar och annat svårtillgängligt tillfällighetstryck.

Utgifvandet sker dels subskriptionsvis i häften **à 50 öre,** hvarje häfte omfattande 5 tryckark (80 sidor), dels utan bindande subskription, i 25 delar, så att ägare af äldre upplagor af Levertins Skrifter, blifva i tillfälle att komplettera hvad de sakna.

Enligt den uppgjorda planen komma

OSCAR LEVERTINS

Samlade Skrifter

att omfatta:

1. Legender och Visor. / Nya Dikter.
2. Dikter. / Kung Salomo och Morolf. / Sista Dikter.
3. Ungdomsnoveller.
4. Lifvets Fiender. / Magistrarne i Österås.
5. Rococonoveller.
6. Sista Noveller.
7. Från Gustaf III:s dagar.
8. Diktare o. Drömmare.
9. Svenska Gestalter.
10. Essayer I.
11. Essayer II.
12. Carl von Linné. / Johan Wellander.
13. Svensk Litteratur I.
14. Svensk Litteratur II.
15. Utländsk Litteratur I.
16. Utländsk Litteratur II.
17. Konstnärsmonografier. (Med illustr.)
18. Svensk Konst.
19. Utländsk Konst.
20. Nic. Lafrensen d. y.
21. Teater och drama under Gustaf III.
22. Gustaf III som dramatisk författare.
23. Resebref.
24. Smärre Skrifter I.
25. Smärre Skrifter II.

Utgifvandet begynner med del 1: *Legender och Visor* samt *Nya Dikter*. — Därefter skola följa närmast del 9: *Svenska Gestalter*, f. n. totalt utgången ur bokhandeln; delarna 10 och 11: *Essayer*, del 5: *Rococonoveller* o. s. v.

Stockholm i mars 1907.

ALBERT BONNIER.

Stockholm. Alb. Bonniers boktryckeri 1907.

PM
UTAL

VEN. BERGREN
BOKBINDERI
GÖTEBORG

6000288925

Göteborgs Universitet